

ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุภาวงศ์ ศรีอินทร์

23 ส.ค. 2539

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

กันยายน 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

197222

ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

บทคัดย่อ

ของ

สุภาวงศ์ ศรีอินทร์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญาการศึกษาบัณฑิต วิชา เอกธุรกิจศึกษา

กันยายน 2538

การศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา
พาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา
พาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน
ในด้านต่าง ๆ คือ การวางแผนการใช้หลักสูตร และการประชาสัมพันธ์ งบประมาณ และ
การเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน การจัดตารางสอน แผนการเรียน และการฝึกงาน การนิเทศ
และติดตามผลการใช้หลักสูตร การบริการสื่อการเรียนการสอน และอาคารสถานที่ การประเมิน
ผลการเรียน และปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนกรมสามัญศึกษาที่เปิดสอน
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม กับวิทยาลัยสังกัดกรม
อาชีวศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบว่าปัญหาในการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีความแตกต่างกันทางด้านตำแหน่ง-
หน้าที่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ด้านการบริหาร และประเภทวิชาที่สำเร็จการศึกษา ว่ามี
ความแตกต่างกันหรือไม่เพียงใด

3. เพื่อเปรียบเทียบว่าปัญหาในการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกัน ด้านประสบการณ์
ในการสอน ระดับการศึกษาและประเภทวิชาที่สำเร็จการศึกษา ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่
เพียงใด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 6 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
16 คน อาจารย์ผู้สอนวิชาสามัญ 35 คน อาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพ 26 คน รวม 83 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบอัตราส่วนประมาณค่า
ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ภายใต้อาณัติของ
ปัญหาการบริหารหลักสูตร 7 ด้าน คือ การวางแผนการใช้หลักสูตร และประชาสัมพันธ์ งบประมาณ
และการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน การจัดตารางสอน แผนการเรียน และการฝึกงาน

การบริการสื่อการเรียนการสอน และอาคารสถานที่ การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร การประเมินผลการเรียน และการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ระหว่างโรงเรียนกรมสามัญศึกษากับ วิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t - test) การทดสอบค่าเอฟ (F - test) และทำการเปรียบเทียบพหุคูณโดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe Method)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ระดับปัญหาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์โดยส่วนรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ด้านที่มีปัญหาน้อย ที่สุด คือ การจัดตารางสอน แผนการเรียนและการฝึกงาน
2. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการจัดตารางสอน แผนการเรียน และการฝึกงาน โดยผู้อำนวยการ เห็นว่ามีปัญหาระดับน้อย ผู้ช่วยผู้อำนวยการเห็นว่ามีปัญหาระดับปานกลาง และด้านการบริการ สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ ซึ่งผู้อำนวยการเห็นว่ามีปัญหาระดับปานกลาง แต่ผู้ช่วย- ผู้อำนวยการเห็นว่ามีปัญหาระดับมาก
4. อาจารย์ผู้สอนที่สอนสาขาวิชาต่างกัน ประสบการณ์ในการสอนต่างกัน ระดับ การศึกษาต่างกัน และจบการศึกษาประเภทวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันว่าทั้ง 7 ด้าน มีปัญหาในระดับปานกลาง

สรุปความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เป็นรายด้านได้ ดังนี้

1. การวางแผนการใช้หลักสูตรและประชาสัมพันธ์ ผู้บริหาร และอาจารย์ เห็นว่า มีปัญหาระดับปานกลาง
2. งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน ผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่า

ด้านนี้มีปัญหาระดับปานกลาง

3. การจัดตารางสอน แผนการเรียน และการฝึกงาน ผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่าด้านนี้มีปัญหาน้อยที่สุด

4. การบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่ ผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่าด้านนี้มีปัญหาระดับปานกลาง

5. การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่าด้านนี้มีปัญหามากที่สุด

6. การประเมินผลการเรียน ผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่าด้านนี้มีปัญหาระดับปานกลาง

7. ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษากับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าด้านนี้มีปัญหาระดับปานกลาง

THE CURRICULUM ADMINISTRATION PROBLEMS OF THE COMMERCIAL
COURSES AT THE VOCATIONAL CERTIFICATE LEVEL
IN THE SECONDARY SCHOOLS

AN ABSTRACT

BY

SUPANG SORN-IN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree majored in Business Education
at Srinakharinwirot University

September 1995

The purpose of the study on the curriculum administration problems of the commercial courses at the Vocational Certificate level in the Secondary Schools were :

1. To study the curriculum administrative problems of the commercial courses at the vocational certificate level in the secondary school according to the views of administrators and teachers : Planning the curriculum implementation and public relation, Budget and preparation of teaching staff, Making of teaching timetable : study and practical training program, Supervision and follow-up of the curriculum implementation, Supporting of teaching materials and management of buildings, Evaluation of learning and Problems of co-using resources between secondary schools providing courses of vocational certificate level and vocational colleges in the department of vocational education.

2. To compare the views of administrators who have differences in positions, education background, administration experience and field of majored subject toward the curriculum administration problems of the commercial courses at the Vocational Certificate level in the Secondary Schools. Whether they have any different opinion or not. If so, how much ?

3. To compare the views of teachers who have differences in teaching experience, educational level and field of majored subject toward the curriculum administration problems of the commercial courses at the Vocational Certificate level in the Secondary Schools. Whether they have any different opinion or not. If so, how much ?

The sampling subjects were 6 administrators, 16 assistant administrators, 35 general education teacher and 26 vocational education teachers.

The measuring instruments for data collection were rating scale questionnaires created by the reseachers for administrators and teachers concerning 7 areas of administrative problems of the curriculum were : The planning and public relations of the curriculum implementation, The allocation of budget and the preparation of the teachers, The teaching and learning scheduling, the study program and practical training, The teaching media service and the management of building, The supervision and follow-up of the curriculum implementation, The evaluation of students' learning, and The Collaboration of educational resources implementation between the secondary schools and vocational colleges.

In the data analysis, the following statistical procedures were employed : percentage, mean and standard deviation ; a t - test, an F - test and Scheffe method of multiple comparision.

The major findings of the study were as follows ;

1. The problem level in the views of administrators and teachers in mostly at medium level, the most serious problem were supervising and follow up the using curriculum and the least serious problem are making timetable, study program and practical training.

2. There was no difference in viewing the administrative problem of the curriculum among administrators of different

administrative experience and level of education.

3. There was a statistical difference (.05) in viewing the administrative problems of the curriculum concerning making timetable, study program and practical training : meanwhile the administrators think that it is the problem at low level, the assistant administrators think that it is the problem at medium level and supporting of teaching materials and management of building ; meanwhile the administrators think that it is the problem at medium level, the assistant administrators think that it is the problem at high level.

4. There was no difference in viewing the administrative problems among the teachers of different teaching courses, teaching background, level of education and area of training ; they consider all 7 areas of administrative problems that the problems is at medium level.

Conclusions of the views of administrators, teachers in each area are the following ;

1. Planning and public relations of the curriculum implementation is the problem at medium level according to the most of administrators and teachers.

2. The allocation of budget and the preparation of the teachers and the problems at medium level according to the most of administrators and teachers.

3. The teaching and learning scheduling, the study program and practical training are the least problems according to administrators

and teachers.

4. The teaching media service and the management of building are the problems at medium level according to administrators and teachers.

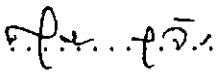
5. The supervision and follow-up of the curriculum implementation is the most serious problems for administrators and teachers.

6. The evaluation of student's learning is the problem at medium level according to administrators and teachers.

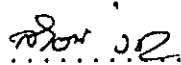
7. The collaboration of educational resources implementation between the secondary school and vocational colleges is the problem at medium level according to administrators and teachers.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
ธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

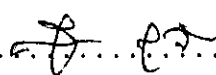
.... ประธาน

(รศ.ดร.สุภาพรณ ลูวีระ)

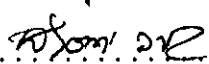
.... กรรมการ

(ผศ.สำอังก์ งามวิชา)

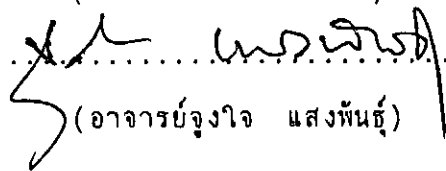
คณะกรรมการสอบ

.... ประธาน

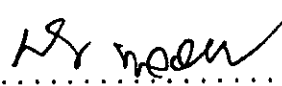
(รศ.ดร.สุภาพรณ ลูวีระ)

.... กรรมการ

(ผศ.สำอังก์ งามวิชา)

.... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์จุงใจ แสงพันธุ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริภา พูลสุวรรณ)

วันที่ .. ๒๕ .. เดือน .. กันยายน .. พ.ศ. ๒๕๓๘ ..

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องด้วยความช่วยเหลือและความเมตตาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพรรณ ลุวิระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สำอางค์ งามวิชา ที่ให้การ กรุณาเป็นประธานและเป็นกรรมการในการทำปริญญานิพนธ์ โดยเป็นผู้ช่วยเหลือและชี้แนะ แนวทาง ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนงานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีด้วยความสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์จุงใจ แสงพันธ์ุ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์สุรสิทธิ์ สราวิช นักวิชาการกองแผนงาน กรมสามัญศึกษา นายพยอม จันนิม ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการโรงเรียนอัมมาตย์พานิชนุกูล และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอกราบขอบคุณคุณอาจารย์ ภาควิชาบริหารธุรกิจ ทุกท่านที่กรุณาให้การแนะนำสั่งสอน และให้ความรู้ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ หัวหน้าหมวดพาณิชยกรรมในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ ในการช่วยเก็บข้อมูลอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ อาจารย์นารินทร์ กีบุดร อาจารย์ไพโรจน์ ทองนา อาจารย์พยุฑธ ลีละพรรณหุต อาจารย์ธำรง เอ่งฉ้วน อาจารย์ไพसार บุญประกอบ และเพื่อนครูในโรงเรียน ทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจ กำลังทรัพย์ และความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ตลอดเวลาของการลาศึกษาต่อ

ประโยชน์ที่พึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแก่คุณพ่อ คุณแม่ ครูอาจารย์ และผู้ที่มี ส่วนช่วยให้ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จ ทุกท่าน

สุภางค์ ศรีอินทร์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
คำนำ	1
ความมุ่งหมายของการค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	12
ความหมายของการบริหาร	12
ความหมายของการบริหารการศึกษา	13
ความหมายของหลักสูตร	15
ความหมายของการบริหารหลักสูตร	19
ขอบเขตของการบริหารหลักสูตร	22
ความหมายของการมัธยมศึกษา	25
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	27
การเตรียมการของโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตร ปวช.	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
สมมติฐาน	64
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	66
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	66

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
วิธีการเก็บข้อมูล	70
การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	70
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	71
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า	77
ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล	77
การวิเคราะห์ข้อมูล	77
ผลการศึกษาค้นคว้า	77
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	118
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	118
วิธีดำเนินการวิจัย	119
การวิเคราะห์ข้อมูล	120
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	121
อภิปรายผล	134
ข้อเสนอแนะ	141
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	146
บรรณานุกรม	147
ภาคผนวก	157
ประวัติย่อของผู้วิจัย	183

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนที่ตอบแบบสอบถาม	79
2	สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม	80
3	ค่าสถิติพื้นฐานของระดับปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในตรงเรียนมัธยมศึกษา	82
4	เปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภท พาณิชยกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน	84
5	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่แตกต่างกันด้านตำแหน่งหน้าที่	86
6	แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารที่แตกต่างกันด้านประสบการณ์	89
7	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่แตกต่างกันด้านประสบการณ์	91
8	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่แตกต่างกันด้านระดับการศึกษา	94
9	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันด้านประเภทวิชาที่สอน	96
10	แสดงความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันด้านประสบการณ์	99
11	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันด้านประสบการณ์	101
12	แสดงความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันด้านระดับการศึกษา	103
13	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันด้านระดับการศึกษา ...	105
14	เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันด้านประเภทวิชาที่สำเร็จ การศึกษา	107
15	ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการวางแผน การใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์	110

16	ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านงบประมาณ	111
17	ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการเตรียม อาจารย์เพื่อทำการสอน	112
18	ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการจัด ตารางสอน แผนการเรียน	113
19	ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการส่ง นักเรียนไปฝึกงาน	114
20	ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการบริการสื่อ การเรียนการสอน	115
21	ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการประเมินผลการเรียน	116
22	ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการใช้ ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษากับวิทยาลัยสังกัด กรมอาชีวศึกษา	117

บทนำ

บทนำ

ปรัชญาการศึกษากำหนดว่า ในบรรดาทรัพยากรที่มีค่าทั้งหลาย มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุด มนุษย์สามารถก่อประโยชน์สูงสุดแก่สังคมได้ ถ้าได้รับการพัฒนาที่สอดคล้องกับธรรมชาติและความสามารถของตน สิ่งที่จะพัฒนามนุษย์จากทรัพยากรดิบมาเป็นทรัพยากรที่ใช้ประโยชน์ได้ คือ การศึกษา เพราะการศึกษาเป็นองค์ประกอบอันสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลแต่ละคนพัฒนาตนเอง (ก่อ สวัสดิพานิชย์. 2525) อาจกล่าวได้ว่ามนุษย์จะมีคุณภาพได้ ต้องอาศัยการศึกษา

... พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทาน พระบรมราโชวาทแก่ครูและนักเรียน ณ ศาลาดุสิดาลัย เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2530 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2530 : 88) ซึ่งมีข้อความตอนหนึ่งว่า

การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทศนครี ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อ บ้านเมืองประกอบไปด้วย พลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศชาติ ก็ย่อมทำได้โดยสะดวกราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว ...

พระบรมราโชวาทที่อัญเชิญมานี้ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาอย่างเด่นชัด เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม เพราะการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว ต้องอาศัยกำลังคน เป็นสำคัญ ซึ่งกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ซึ่งเจตนารมณ์และเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาก็คือการพัฒนาคนและสร้างสังคม ที่พึงประสงค์ ดังนั้น ในการจัดการศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ทุกคนมีโอกาสรับการศึกษา เท่าเทียมกัน โดยมีพื้นฐานและถิ่นที่อยู่เป็นข้อจำกัด ทั้งนี้เพื่อช่วยสร้างความเป็นธรรมในสังคม และพัฒนากำลังคนของชาติให้ได้มากที่สุด

การจัดการศึกษาของประเทศใดก็ตาม จะไม่สำเร็จลุล่วงไปตามที่กำหนดไว้ ถ้าหากไม่มีหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน และให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับจุดหมายของการศึกษาเป็นประการสำคัญเพราะหลักสูตรเป็นข้อกำหนดว่าผู้เรียนจะเรียนอะไร เพื่ออะไร และผู้สอนจะสอนอะไรได้ดีต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรเป็นอย่างดี (สันต์ ธรรมบำรุง. . 2527 : 1)

สำหรับประเทศไทยนั้น เมื่อสังคมมีปัญหาเกิดขึ้นและมีความต้องการที่จะแก้ปัญหาในสังคม จึงสะท้อนออกมาในรูปของหลักสูตร (พนัส หันนาคินทร์. 2529 : 210) อันแสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของไทย กำหนดให้หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะหลักสูตรจะกำหนดทิศทางของการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ ที่ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า "หลักสูตร คือ ข้อกำหนดแผนการเรียนการสอนอันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ"

การที่จะให้การเรียนการสอนดำเนินไปตามที่หลักสูตรกำหนดไว้นั้น ต้องอาศัยการบริหารหลักสูตรที่ดี ซึ่งผู้ที่รับผิดชอบก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ผู้สอน โดยความร่วมมือซึ่งกันและกันในการวางแผนหลักสูตร การนำไปใช้และการประเมินหลักสูตร (สันต์ ธรรมบำรุง. 2525 : 198) ดังนั้น จึงพิจารณาได้ว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนจึงเป็นผู้มีบทบาทอย่างมากในการนำหลักสูตรไปใช้ ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาในระดับใด

การจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นระดับใดก็ตาม หลักสูตรเป็นหัวใจที่สำคัญ ทั้งนี้เพราะหลักสูตรเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าประเทศชาติมีจุดหมายในการให้การศึกษาแก่เยาวชนอย่างไร ให้ความรู้เสริมสร้างทักษะ เจตคติ คุณธรรม และค่านิยมในด้านใด สิ่งต่าง ๆ ที่ประมวลกันมาเพื่อสร้างเป็นหลักสูตร เป็นเสมือนแนวทางที่ช่วยให้ทราบว่าการศึกษาที่ประเทศชาติต้องการเน้นหนักไปในทิศทางใด มีผลต่อผู้เรียนและสังคมอย่างไร ในการสร้างหลักสูตรต้องมีส่วนสัมพันธ์กับการบริหารหลักสูตร อันได้แก่ การวางแผนการควบคุม การนำไปใช้ และการปรับปรุงพัฒนา (ภิญโญ สาธร. 2516 : 231)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ได้จัดแบ่งระดับการศึกษา ออกเป็น 4 ระดับด้วยกัน คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาหลังประถมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ และความถนัด เพื่อให้ แต่ละบุคคลเข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม การศึกษาระดับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนตอนละ ประมาณ 3 ปี การศึกษาระดับนี้เป็นระดับที่มีความสำคัญมาก ดังคำกล่าวของ ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ (2513 : 57) ว่า การมัธยมศึกษาเป็นระดับการศึกษาที่มีความสำคัญที่สุดเป็นระดับการศึกษา ที่ผลิตคนระดับกลางออกมาเพื่อสนองความต้องการของประเทศชาติ ประเทศจะพัฒนาเศรษฐกิจ ไม่ได้สำเร็จ ถ้าหากว่าไม่ทำการพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จึงน่าจะเป็นระดับการศึกษา ที่ต้องรับผิดชอบต่ออนาคตของประเทศอย่างแท้จริง

กนก จันทรวง (2532 : 21) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาไว้ว่า การให้การศึกษาแก่เยาวชนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงสำคัญในการ สร้างคนทั้งที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับสูง และผู้ที่willออกไปประกอบอาชีพ ดังนั้น ครูมัธยมควรมี บทบาทในการส่งเสริมนักเรียนให้มีความสำนึกในการเป็นคนไทยร่วมกัน รู้จักการเสียสละเพื่อ ส่วนรวม มีความรักชาติ รักประชาธิปไตย รู้จักใช้สติปัญญาในการดำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคง ของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รวมทั้งรู้จักการผสมผสานความรู้กับการปฏิบัติให้สอดคล้อง กับภาวะเศรษฐกิจ สังคม และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

จากการที่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาดังกล่าวรัฐบาลจึงได้มีนโยบาย ขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยจะเร่งให้ผู้ที่ยังเรียนจบชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 เข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้ครบทุกคน ในปีการศึกษา 2540 จะทำให้มี ผู้จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อจำนวนนักเรียนที่จะ เข้าเรียนต่อ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า อัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สายอาชีพ มีแนวโน้มสูงขึ้น ดังนี้

การเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพื่อเตรียมเปิดหลักสูตรในระดับสูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป

จากที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงเป็นที่มาของการศึกษานี้ในเรื่อง ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เปิดทำการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม เฉพาะปีการศึกษา 2535 ทั้งนี้ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยเป็นข้อเสนอแนะแก่หน่วยงาน และบุคคลที่เกี่ยวข้องใช้ปรับปรุงพัฒนาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้เหมาะสมต่อไป

3. ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ผู้สอนในด้านต่าง ๆ จำนวน 7 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์
- 1.2 งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน
- 1.3 การจัดตารางสอน แผนการเรียน และการฝึกงาน
- 1.4 ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่
- 1.5 ปัญหาด้านการนิเทศก์และติดตามผลการใช้หลักสูตร
- 1.6 ปัญหาด้านการประเมินผลการเรียน
- 1.7 ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนมัศึกษากับวิทยาลัย

สังกัดกรมอาชีวศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ผู้สอน ที่มีต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ว่าแตกต่างกันหรือไม่ เพียงใด

3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่แตกต่างกันด้านตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ และระดับการศึกษา ที่มีต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

(ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ว่าแตกต่างกันหรือไม่ เพียงใด

4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน ที่แตกต่างกันด้านประเภทวิชา ที่สอน ประสบการณ์ ระดับการศึกษา และประเภทวิชาที่สำเร็จการศึกษา ที่มีต่อปัญหาการบริหาร หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ว่าแตกต่างกันหรือไม่ เพียงใด

ความสำคัญของการศึกษา

1. ใช้เป็นแนวทางแก่โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม เพื่อปรับปรุงพัฒนาแก้ปัญหาเบื้องต้นในระดับโรงเรียน

2. ใช้ในการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม กับวิทยาลัยสังกัดกรม อาชีวศึกษา

3. ใช้เป็นแนวทางแก่กรมสามัญศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุง พัฒนา ส่งเสริม การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียน มัธยมศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษานี้ มุ่งศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 7 ด้าน คือ การวางแผนการใช้ หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์ งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน การจัด ตารางสอน แผนการเรียนและการฝึกงาน การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร การบริการ สื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่ การประเมินผลการเรียน ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา พาณิชยกรรม กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนวิชาสามัญและวิชาอาชีพ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม เฉพาะปีการศึกษา 2535 ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร 48 คน จำนวน 12 โรงเรียน อาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพ 54 คน อาจารย์ผู้สอนวิชาสามัญ 82 คน รวม 184 คน

1) โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวง	จังหวัดปทุมธานี
2) โรงเรียนโพธิ์คีรีราชศึกษา	จังหวัดปัตตานี
3) โรงเรียนสะเตา "ขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์"	จังหวัดสงขลา
4) โรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยา	จังหวัดพังงา
5) โรงเรียนอุ้มทอง	จังหวัดสุพรรณบุรี
6) โรงเรียนสกลวิสุทธิ	จังหวัดสมุทรสงคราม
7) โรงเรียนพิชัย	จังหวัดอุดรธานี
8) โรงเรียนนาถ่อนพัฒนา	จังหวัดนครพนม
9) โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก	จังหวัดบุรีรัมย์
10) โรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา	จังหวัดชลบุรี
11) โรงเรียนพนมสารคาม "พนมอดุลย์พิทยา"	จังหวัดฉะเชิงเทรา
12) โรงเรียนตาพระยา	จังหวัดปราจีนบุรี

ตัวแปร

1. ตัวแปรต้น สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มผู้บริหารและอาจารย์

- 1.1 ตำแหน่งหน้าที่ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มผู้บริหาร

กลุ่มอาจารย์

1.2 ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ จำแนกเป็น 4 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 1 - 5 ปี

กลุ่มที่ 2 6 - 10 ปี

กลุ่มที่ 3 11 - 15 ปี

กลุ่มที่ 4 มากกว่า 15 ปี

1.3 ระดับการศึกษา จำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ได้รับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

กลุ่มที่ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรี

กลุ่มที่ได้รับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

1.4 ประเภทวิชาที่สำเร็จการศึกษา จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่สำเร็จการศึกษาประเภทวิชาชีพ

กลุ่มที่สำเร็จการศึกษาประเภทวิชาสามัญ

2. ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่เกี่ยวกับปัญหาการบริหาร

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

จำนวน 7 ด้าน คือ

2.1 การวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์

2.2 งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน

2.3 การจัดตารางสอน แผนการเรียนและการฝึกงาน

2.4 การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร

2.5 การบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่

2.6 การประเมินผลการเรียน

2.7 ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนกรมสามัญที่เปิดสอน

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการบริหารหลักสูตรในระดับสถานศึกษา หมายถึง สภาพการณ์ที่เป็นอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร คือ
 - 1.1 การวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์
 - 1.2 งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน
 - 1.3 การจัดตารางสอน แผนการเรียนและการฝึกงาน
 - 1.4 การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร
 - 1.5 การบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่
 - 1.6 การประเมินผลการเรียน
 - 1.7 ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา
2. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน
3. อาจารย์ หมายถึง ครูและอาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ หรือควบคุมดูแลการปฏิบัติกิจกรรมในรายวิชา ตามโครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ปรับปรุง พ.ศ. 2533 ซึ่งไม่ได้มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารตามข้อ 3
4. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ตั้งแต่ปีการศึกษา 2535 จำนวน 12 โรงเรียน คือ

4.1 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวง	จังหวัดปทุมธานี
4.2 โรงเรียนโพธิ์คีรีราชศึกษา	จังหวัดปัตตานี
4.3 โรงเรียนสะเดา "ขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์"	จังหวัดสงขลา
4.4 โรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยา	จังหวัดพังงา
4.5 โรงเรียนอุททอง	จังหวัดสุพรรณบุรี

4.6	โรงเรียนสกลวิสุทธิ	จังหวัดสมุทรสงคราม
4.7	โรงเรียนพิชัย	จังหวัดอุดรธานี
4.8	โรงเรียนนาถ่อนพัฒนา	จังหวัดนครพนม
4.9	โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก	จังหวัดบุรีรัมย์
4.10	โรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา	จังหวัดชลบุรี
4.11	โรงเรียนพนมสารคาม "พนมอดุลย์พิทยา"	จังหวัดฉะเชิงเทรา
4.12	โรงเรียนตาพระยา	จังหวัดปราจีนบุรี

5. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม หมายถึง ประเภทวิชาพาณิชยกรรมตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2530 (ปรับปรุง พ.ศ. 2533) ประกอบด้วย 4 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ สาขาวิชาธุรกิจหนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์

6. ตำแหน่งหน้าที่ หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ช่วยผู้อำนวยการทุกฝ่ายของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

7. ประสบการณ์ หมายถึง ประสบการณ์ในการบริหารงาน หรือการเป็นอาจารย์ผู้สอน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่ 1 ประสบการณ์ 1 - 5 ปี
- กลุ่มที่ 2 ประสบการณ์ 6 - 10 ปี
- กลุ่มที่ 3 ประสบการณ์ 11 - 15 ปี
- กลุ่มที่ 4 ประสบการณ์ มากกว่า 15 ปี

8. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้บริหารและอาจารย์ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่ 1 ได้รับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี
- กลุ่มที่ 2 ได้รับการศึกษาระดับปริญญาตรี
- กลุ่มที่ 3 ได้รับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

9. ประเภทวิชาที่สำเร็จการศึกษา หมายถึง ประเภทวิชาที่ผู้บริหารและอาจารย์สำเร็จการศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่ 1 สำเร็จการศึกษาประเภทวิชาชีพ เช่น บริหารธุรกิจ บัญชี
เศรษฐศาสตร์
- กลุ่มที่ 2 สำเร็จการศึกษาประเภทวิชาสามัญ เช่น ศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์
คณิตศาสตร์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องที่จะกล่าวในบทนี้ ได้แก่ ความหมายของการบริหาร ความหมายของการบริหารการศึกษา ความหมายของหลักสูตร การบริหารหลักสูตรความหมายของการมัธยมศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ปรับปรุง พ.ศ. 2533) แผนการศึกษาเปิดหลักสูตร ปวช. ในโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทั้งงานวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะได้กล่าวเป็นลำดับไป

ความหมายของการบริหาร

นักบริหารและนักวิชาการ ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้หลายทัศนะดังต่อไปนี้
การบริหาร คือ การตัดสินใจหรือการแก้ไขปัญหา ผู้ที่ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ชาลี มณีศรี (2521 : 13) กล่าวว่า iva การบริหาร คือ การมุ่งที่จะแก้ไขปรับปรุงงานให้ดีขึ้น นิตย สัมพันธ์ (2529 : 37) กล่าวว่า iva การบริหาร คือ การตัดสินใจ และการก่อให้เกิดการปฏิบัติของคนเกี่ยวข้องไปตามหน้าที่ได้ตัดสินใจแล้ว ถวิล เกื้อกุลวงศ์ (2530 : 17) ให้ความหมายของการบริการไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การแก้ปัญหา ให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ลักษณะของการแก้ปัญหาอาจดำเนินไปในรูปของการตัดสินใจ และหรือ การปฏิบัติงานก็ได้ทั้งสองประการ

การบริหาร คือ การทำงานหรือกิจกรรมของกลุ่มคน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ผู้ที่ให้ความหมายไว้ ดังนี้ กิติมา ปริดีดิกล (2529 : 8) กล่าวว่า การบริหาร คือ การทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งของคน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ไซมอน, มิธเบิร์ก และทอมสัน (Simon, Mithburg and Tompson. 1970 : 3) กล่าวว่า iva การบริหาร คือ กิจกรรมการร่วมมือกันของกลุ่ม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน

การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์หรือศิลป์ในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ผู้ที่ให้ความหมายไว้ ได้แก่ สมพงศ์ เกษมสิน (2526 : 6) และสงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 1) ให้ความหมายสอดคล้องกันว่า การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์ และศิลป์โดยการนำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

เซอร์ยิโวนนี และคาร์เวอร์ (Sergiovanni and Carver. 1980 : 5) กล่าวว่า การบริหาร คือ ศาสตร์ที่อธิบายวิเคราะห์ และกล่าวถึงปรากฏการณ์ขององค์การ และพฤติกรรมของมนุษย์ที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อให้ได้รับผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ การบริหาร คือ กระบวนการในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อทำงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายขององค์การ ผู้ที่ให้ความหมายไว้ คือ สมยศ นาวิการ (2525 : 7) กล่าวว่า การบริหาร เป็นกระบวนการของการทำงานให้สำเร็จด้วยการใช้บุคคลอื่น และทรัพยากรต่าง ๆ เซอร์เซ และแบลนชาด (Hersey and Blanchard. 1988 : 5) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น กลุ่มอื่น และทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์การ พันธ์ หันนาคินทร์ (2529 : 5) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารให้อำนาจตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ ที่มีอยู่ จะมีจัดการดำเนินงานของสถาบันหรือหน่วยงานนั้น ๆ ให้ดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2531 : 2) กล่าวว่า การบริหารเป็นการแสดงถึงกลไกภายในขององค์การ และทำหน้าที่กำกับการปฏิบัติ เช่น การวางแผน การควบคุม การอำนวยความสะดวก การจัดกิจกรรม การติดตามผล เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

ความหมายของการบริหารการศึกษา

การบริหารทางการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานทางการศึกษาของสถาบันทางการศึกษาผู้ที่ได้ให้ความหมายไว้ ได้แก่

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 105) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ การประสานสัมพันธ์ทรัพยากรต่าง ๆ ของการบริหารให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของโรงเรียนที่ได้กำหนดไว้ สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 3) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษา โดยให้คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ เพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นสมาชิกที่ดี

ของสังคม กู๊ด (Good. 1973 : 14) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาเป็นการวินิจฉัยสั่งการ ควบคุมและจัดการ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงาน หรือกิจกรรมโรงเรียน โดยมุ่งให้บรรลุผลตามจุดหมาย ปลายทางของการศึกษาที่ได้ตั้งไว้

การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมในการพัฒนาสมาชิกที่ดีให้แก่สังคม ผู้ที่ได้ให้ความหมายไว้มีดังนี้ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525 : 4) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคม ในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรมเพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับ ความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสมเพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมาย ของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่ สุวิทย์ บุญช่วย (2526 : 16) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลาย ๆ คนร่วมกันเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาเด็กเยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะ ทักษะ พฤติกรรม ค่านิยม หรือ คุณธรรม ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดี และมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งเป็นระเบียบแบบแผน และไม่เป็นระเบียบ แบบแผน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มี คุณภาพตามจุดหมายไว้ที่ว่าตามที่ต้องการ เช่น

เมธี บิลันธานนท์ (2525 : 2) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการดำเนินการหรือให้การบริการด้านการปกครอง การเรียน การสอน และปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับกิจกรรมการศึกษาร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้การเรียนดำเนินไป ด้วยดี มีประสิทธิภาพตามจุดที่มุ่งหมายไว้ที่วางไว้ ภิญญู สาธร (2531 : 3) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ การใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ก่อให้เกิดความร่วมมือจัดการศึกษาด้วย กลวิธีต่าง ๆ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ก่อให้เกิดการร่วมมือจัดการศึกษาด้วยกลวิธี ต่าง ๆ พัฒนาในการเป็นพลเมืองดี แรงงานดี

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ตามที่สังคมต้องการ โดยใช้ปัจจัยการบริหารและการดำเนินการตามกระบวนการการบริหารอย่างมีคุณภาพ การที่การพิจารณาการบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้การศึกษาเรียกว่า การบริหารการศึกษา เป็นต้น

การที่จะบริหารการศึกษา หรือ จัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือที่สำคัญ อย่างหนึ่ง คือ หลักสูตร ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปนี้

ความหมายของหลักสูตร

ได้มีผู้ให้ความหมายของหลักสูตรเอาไว้หลายทัศนะ ซึ่งสามารถสรุปความหมายของหลักสูตรได้ว่าหลักสูตร หมายถึง แผนหรือโครงการที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น เซเลอร์ อเล็กซานเดอร์ และเลวิส (Saylor, Alexander and Lewis. 1981 : 8) กล่าวว่า หลักสูตร คือ แผนของการกำหนดชุดการเรียน เพื่อความเหมาะสม สำหรับให้บุคคลได้รับการศึกษา กรมอาชีวศึกษา (2531 : 3) ระบุว่า หลักสูตร หมายถึง แผนการเรียนการสอนที่จัดประสบการณ์ไว้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปตามจุดประสงค์ของการเรียนการสอน ชำรง บัวศรี (2531 : 6) กล่าวว่า หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม และมีมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้

ทาบ (Taba. 1962 : 10) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง วิธีการเตรียมเยาวชนให้มีส่วนร่วมในฐานะที่เป็นสมาชิกซึ่งสามารถสร้างผลผลิตให้แก่สังคม

บรรดาประสบการณ์ทั้งหลายที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน ดังนี้

รัชชัย ชัยจิราขากุล (2529 : 10) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง กิจกรรมหรือประสบการณ์ทั้งหลาย ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 147) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ประมวลกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหลายที่มีอยู่ทั้งในและนอก

ห้องเรียน ซึ่งโรงเรียนจัดทำขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการทุกด้าน นิกลีย์ และอีแวน (Neagley and Evan. 1967 : 2) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมด ที่ได้วางไว้และจัดให้โดยโรงเรียนเพื่อส่งให้นักเรียนได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามความสามารถของนักเรียน พน์ส หันนาดิษฐ์ (2529 : 218) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่นักเรียน จะพึงได้รับภายใต้การนำของครูหรือโรงเรียน ทั้งนี้ เพื่อมุ่งหวังที่จะให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ แก่ผู้เรียน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม ลามาเทลลี มัวร์ และคอลซูนิส (Lamatelli, Moor and Kalsounis. 1972 : 1 - 2) หลักสูตร หมายถึง ชุดของการเรียน และประสบการณ์สำหรับเด็กที่วางแผนไว้ในโรงเรียน เพื่อให้เด็กบรรลุถึงจุดประสงค์ของการศึกษา แพรท (Pratt. 1980 : 4) กล่าวว่า หลักสูตร คือ การรวบรวมชุดของการศึกษาและหรือการฝึกอบรม ดอล (Doll. 1982 : 38) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาและกระบวนการที่เป็นแบบแผน และไม่เป็นแบบแผน ทำให้ผู้ที่เรียนได้มาซึ่งความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติ คุณค่าและค่านิยม ภายใต้การดูแลของโรงเรียน เซเลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander. 1981) กล่าวว่า หลักสูตร เปรียบเสมือนแผนภูมิการเดินทางและกำหนดตารางที่ยืดหยุ่นได้ในการดำเนินการศึกษา หลักสูตรจะถูกสร้างขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านเนื้อหาวิชา การบริหารโรงเรียน และวิชาการต่าง ๆ ทางด้านการศึกษาในระดับชั้นต่าง ๆ รวมกัน

นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้ความหมายของหลักสูตร โดยสรุปไว้เป็นข้อ ๆ เพื่อจะได้ทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้น

กูด (Good. 1973 : 157) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ

1. เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษาเพื่อให้จบชั้นหรือได้รับประกาศนียบัตร
2. แผนโครงทั่วไปของเนื้อหาวิชา หรือสิ่งเฉพาะที่ต้องสอน ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียน เพื่อให้เด็กมีความรู้จนจบชั้น หรือได้รับประกาศนียบัตรในการศึกษาต่อได้
3. กลุ่มวิชา และการจัดประสบการณ์ที่กำหนดให้นักเรียน ได้เล่าเรียนภายใต้การแนะแนวของโรงเรียนหรือสถาบัน

กาญจนา คุณารักษ์ (2529 : 3) ได้สรุปความหมาย ของหลักสูตรเป็นข้อ ๆ ไว้ดังต่อไปนี้

1. รายวิชา หรือรายเนื้อหาที่สอนในโรงเรียน
2. ประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน
3. กิจกรรมการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์
4. สิ่งที่โรงเรียน ผู้ปกครอง และสังคมคาดหวัง หรือมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้รับ

หรือมีคุณสมบัติในสิ่งนั้น

5. พาหนะที่จะนำผู้เรียนไปสู่ความตามเป้าหมายของการศึกษา
6. สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทางการเรียน และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
7. กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียน และสิ่งแวดล้อม ทางเรียน
8. แผน หรือ แนวทาง หรือโครงการ หรือข้อกำหนดในการจัดการศึกษาของ

โรงเรียน

9. เอกสาร หนังสือ หลักสูตร และเอกสาร ประกอบหลักสูตรอื่น ๆ เช่น

แผนการสอน คู่มือครู แบบเรียน

10. วิชาการ ความรู้ สาขาหนึ่งที่ว่าด้วย ทฤษฎี หลักการ และแนวปฏิบัติในการพัฒนา

หลักสูตร

สังัด อุทรานันท์ (2528 : 346) กล่าวว่า หลักสูตรอยู่ในความหมาย อยู่ในขอบเขต

3 สถานะ คือ

1. เป็นศาสตร์แขนงหนึ่ง
2. เป็นข้อกำหนดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งได้จัดทำขึ้นอย่างเป็นทางการ
3. เป็นระบบการทำงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

ถนอม มากะจันทร์ ได้ให้ความหมายของหลักสูตร ไว้ 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 หลักสูตร หมายถึง เอกสารชุดหนึ่งที่อธิบายถึง ปรัชญา หลักการ

จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา และข้อปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัด

และการประเมินผล ตลอดจนทั้งคำแนะนำในการที่จะนำหลักสูตรไปใช้

ประการที่ 2 หลักสูตร หมายถึง ระบบในการจัดทางด้านการศึกษา การจัดการศึกษา จะต้องดำเนินเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น (In put) ได้แก่ การจัดการด้านบุคลากร อาคาร สถานที่ อุปกรณ์การสอน งบประมาณเกี่ยวกับกระบวนการ (Process) เช่น กิจกรรมการเรียนการสอน การจูงใจนักเรียนเทคนิคใช้สื่อ ฯลฯ และเกี่ยวกับผลผลิต (Product) เช่น กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ สมรรถภาพทางสมอง ความรู้สึก ศิลธรรม จริยธรรม ทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

ประการที่ 3 หลักสูตร หมายถึง ศาสตร์สาขาหนึ่ง ซึ่งมีทฤษฎี หลักการ แนวคิด และการประยุกต์ ทฤษฎีหรือหลักการดังกล่าว เพื่อใช้ในการจัดการศึกษา และพัฒนาหลักสูตร งานดังกล่าวที่จะต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ ในหลักการหรือทฤษฎีอย่างถ่องแท้ จึงจะทำให้การจัดการศึกษามุ่งบรรลุผลดีตามจุดหมาย

จะเห็นได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรได้รวมจุดหมายของแต่ละการศึกษาในแต่ละระดับ เนื้อหาสาระและประสบการณ์ทั้งหลาย ของผู้เรียน เข้าไว้ด้วยกัน หลักสูตรจึงเป็นรากฐานของการเรียนการสอน ซึ่งมีผลให้ผู้เรียนได้รับความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนอย่างดี

ชาลี มณีศรี (2521 : 177 - 178) กล่าวถึง ความหมายของหลักสูตร ตามทัศนะของบุคคลต่าง ๆ จากผลการวิจัยเรื่อง แนวคิดและเรื่องความเห็นของความหมายของหลักสูตร ของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งทำการวิจัยในปี พ.ศ. 2513 ได้สรุปตามความหมายของสิ่งที่เป็นหลักสูตรไว้ดังต่อไปนี้

1. กลุ่ม ครู อาจารย์ ร้อยละ 77.42 เห็นด้วยกับความหมายของหลักสูตรที่ว่า หลักสูตร คือ เครื่องกำหนดระดับ และทิศทางให้ครูเป็นผู้ดำเนินการ
2. กลุ่มศึกษานิเทศก์ ร้อยละ 72.88 เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความหมายที่ว่า หลักสูตร คือ มวลกิจกรรมและประสบการณ์ทั้งหลายที่มีอยู่ทั่วไป และนอกหลักสูตร ซึ่งโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาทุกด้าน
3. กลุ่มหัวหน้าสถานศึกษา ร้อยละ 78.26 เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความหมายที่ว่า หลักสูตร คือ ประมวลกิจกรรมและประสบการณ์ที่จัดทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อส่งให้เด็กได้เกิดการพัฒนาทุกด้าน

4. กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ร้อยละ 87.50 เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความหมายที่ว่า
หลักสูตร คือ โอกาสที่เกิดการเรียนรู้ที่ทางโรงเรียนจัดให้

5. กลุ่มนิสิตนักศึกษา ร้อยละ 81.50 เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับความหมายที่ว่า หลักสูตร
คือ การจัดการเตรียมระบบของจำนวนวิชาให้เหมาะสมกับกลุ่มของเด็ก

6. กลุ่มประชาชน เห็นด้วยอย่างยิ่งกับความหมายที่ว่า หลักสูตร คือ โอกาสในการ
กำหนดรายวิชาให้แก่ผู้เรียน ในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย

สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง บรรดาประสบการณ์การทั่วไปทั้งในและนอกสถานที่ศึกษา
งานกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่สถาบันการศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนา
ทั้งทางด้าน ความรู้ จิตใจ ทักษะ และด้านอื่น ๆ ตามสถานภาพ สังคมการเมือง ซึ่งหลักสูตร
แม้กำหนดไว้ดีปานใด หากไม่นำไปใช้จัดการเรียนการสอน ก็ย่อมไม่เกิดประโยชน์ ดังนั้น
เมื่อมีหลักสูตร ก็ต้องมีการกำหนดหลักสูตรไปใช้ และจะให้เกิดผลดี ในการปฏิบัติต้องอาศัย
การบริหารหลักสูตร ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

ความหมายของการบริหารหลักสูตร

ในเรื่องตามความหมายของการบริหารหลักสูตร นักการศึกษาได้ให้ทัศนะไว้ต่าง ๆ
ดังนี้

สมิทร คุณานุกร (2520 : 130 - 132) กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้ไว้ว่า
ตามที่หลักสูตรจะสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนสำรวจดูปัจจัยและสภาพ
ต่าง ๆ ของโรงเรียนว่า เหมาะสมกับการนำหลักสูตรมาปฏิบัติหรือไม่ โดยต้องคำนึงถึงขนาด
ของห้องเรียน จำนวนนักเรียน ห้องสมุด วัสดุอุปกรณ์การสอน การจัดการเรียนการสอน การจัด
ผู้เข้าสอน ประมวลการสอน โครงสร้างการสอน และแบบเรียน

กรมสามัญศึกษา (2524 : 1 - 2) ได้กล่าวถึง หน้าที่ของโรงเรียนทางด้านการ
บริหารหลักสูตรสำหรับการนำหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2527 ไปใช้ว่ามีอยู่
13 ด้าน คือ

1. การควบคุมการใช้หลักสูตร

2. การจัดแผนการเรียนการสอน
3. การจัดตารางสอน
4. การจัดครูเข้าสอน
5. การจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน
6. การจัดแนะแนว
7. การจัดสอนซ่อมเสริม
8. การจัดกิจกรรมนักเรียน
9. การจัดให้นักเรียนเข้ามาค้นคว้าด้วยตนเอง
10. การใช้สถานที่อย่างมีประสิทธิภาพ
11. การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้เป็นปัจจัยประกอบการเรียนการสอนวิชาชีพ
12. การประเมินผลการเรียน
13. การนิเทศและติดตามการใช้หลักสูตรในโรงเรียน

สันต์ ธรรมบำรุง (2525 : 197 - 198) กล่าวถึงการบริหารหลักสูตรไว้ว่าเป็นการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งเปรียบเสมือนการบริการกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพมากที่สุด ในการบริหารหลักสูตรนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่ส่วนใหญ่ในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน การบริหารหลักสูตรนั้น เป็นระบบของหลักสูตร ซึ่งจะต้องบริหารอย่างเป็นระบบระเบียบ และรวมถึงกระบวนการเรียนการสอนด้วย

ระบบการบริหารหลักสูตรจะต้องมีหลักสูตรองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

1. การวางแผนหลักสูตร
2. การนำหลักสูตรไปใช้
3. การประเมินผลหลักสูตร

สวัสดี สุวรรณอักษร (2528 : 27) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการเรียนการบริหารหลักสูตรเอาไว้ พอสรุปได้ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร ให้เข้าใจแจ่มแจ้งชัดเจนทุกเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร
 - 1.1 ผลผลิตที่หลักสูตรต้องการ

1.2 การสอนที่ถูกต้องสอดคล้องกับหลักสูตร

1.3 พฤติกรรมที่จะต้องเสริมสร้างให้แก่ผู้เรียน

1.4 หลักการและวิธีการวัดผล

2. ศึกษาเอกสารประกอบหลักสูตรได้เข้าใจ เช่น แผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสือส่งเสริมการอ่าน

3. การวางแผนการใช้หลักสูตรในโรงเรียนของตน ความตามสภาพปัญหาของโรงเรียน

4. ทำหน้าที่ กระตุ้น ประสาน นำทางและเป็นตัวเชื่อมโยงตัวจักรอื่น ๆ คือ ครู

หนุนตามอย่างได้ระบบ ระเบียบ และเหมาะสม

5. จัดระบบบริหารให้มีประสิทธิภาพ

6. ส่งเสริมกำลังใจ เมื่อได้ครุมีพลังในการปฏิบัติงานอย่างเต็มใจ สบายใจ

ธงชัย สุวัฒน์เมรินทร์ (2532 : 3 - 4) กล่าวถึงหลักการและแนวคิดในการบริหารหลักสูตรเอาไว้ดังต่อไปนี้

1. ความพร้อมของสถานศึกษา เช่น ความพร้อมในเรื่องครูผู้สอน สถานที่ อุปกรณ์วัสดุฝึกเรียน

2. ความมุ่งหมายของหลักสูตร ต้องดูหลักการ โครงสร้าง ตลอดจนหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร

3. ความเหมาะสมของการจัดแผนการสอน จะต้องจัดให้เหมาะสมกับบุคลากร คือ ครู อาจารย์ ที่มีอยู่ภายในกฎเกณฑ์ที่กำหนด

4. การจัดสรรเงินงบประมาณและเงินบำรุงการศึกษา ควรตกลงให้เรียบร้อยในแต่ละภาคเรียนหรือปีการศึกษา

5. การจัดให้มีการนิเทศในสถานศึกษาและการประเมินผลการสอน

แวน ไดค์ (Van Dyke. 1964) ได้กล่าวถึงการบริหารหลักสูตรไว้ว่า การบริหารหลักสูตรที่สำคัญ คือ การดำเนินงานด้าน กิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดประสงค์ที่ได้วางไว้ ซึ่งนโยบายและวิธีการดำเนินงานและดำรงชีวิตของคนในสังคม จะต้องประกอบด้วยเป้าหมายที่สำคัญ มีการวางแผนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การใช้กระบวนการบริหารในการนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร โดยอาศัยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การบริหารหลักสูตรใด ๆ ให้มีประสิทธิภาพผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับตัวหลักสูตรนั้น และนำหลักสูตรนั้นไปใช้

ขอบเขตของการบริหารหลักสูตร

การบริหารหลักสูตรมีขอบข่ายที่ค่อนข้างกว้างเพราะการบริหารหลักสูตรคือ การดำเนินกิจกรรมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรหลายฝ่าย สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2528 : 40) กำหนดขอบข่ายของงานหลักสูตรไว้ว่า งานหลักสูตรหมายถึง งานจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดกลุ่มนักเรียนนักศึกษา การจัดตารางสอน การกำหนดแบบเรียน การนิเทศ การวัดผล และการพัฒนาบุคลากรประจำการ

ธงชัย สุวพันธ์เมฆินทร์ (2529 : 1) ให้ทัศนะเกี่ยวกับขอบข่ายของการบริหารหลักสูตรไว้ว่า การบริหารหลักสูตรประกอบการ หลักการ จุดหมาย โครงสร้างและหลักเกณฑ์ การใช้หลักสูตร ระบบการจัดการเรียนการสอน การนิเทศก์ และการประเมินผลการทางวิชาการ

สังัด อุทรานันท์ กล่าวถึงการบริหารหลักสูตรไว้ 3 ประการ คือ

1. งานบริหารและการบริหารหลักสูตร ซึ่งจะเกี่ยวกับงานเตรียมบุคลากร การจัดครูเข้าทำการสอนตามหลักสูตร การบริหาร และการบริการวัสดุหลักสูตร การบริหารหลักสูตรภายในโรงเรียน

2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร ประกอบด้วย การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น จัดทำแผนการเรียนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. งานสนับสนุนส่งเสริมการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย การติดตามผลการใช้หลักสูตร การนิเทศการศึกษา และการตั้งศูนย์บริการ เพื่อสนับสนุนการใช้หลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ ได้กล่าวไว้ว่า การวางแผนการใช้หลักสูตรให้บรรลุเป้าหมาย ต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. การเตรียมวางแผนงาน เพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตร การนำหลักสูตรมาปรับ การจัดหาวัสดุประกอบหลักสูตร การจัดเตรียมงบประมาณ การเตรียมบุคลากร
2. การจัดเตรียม อบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ประกอบด้วย การอบรมเชิงปฏิบัติการ วิเคราะห์ปัญหาของหลักสูตร การสร้างโครงการสอน ประมวลการสอน การเลือกและการจัดประสบการณ์เรียนรู้
3. การจัดครูเข้าสอน ต้องสอนโดยยึดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นหลัก แล้วจัดประสบการณ์ให้ครบถ้วน ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นสำคัญ
4. การจัดตารางสอน ต้องคำนึงถึงการเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ ระดับความยากง่าย การเรียนรู้ต้องเหมาะสมกับผู้เรียน รวมทั้งการใช้ห้องเรียน โรงฝึกงานอย่างมีประสิทธิภาพ
5. การจัดบริการวัสดุประกอบการสอนและสื่อการเรียน ประกอบด้วย การจัดทำแผนการสอน คู่มือครู เอกสารและสื่อการเรียน
6. การประชาสัมพันธ์ การใช้หลักสูตร ใช้หลักการประชาสัมพันธ์แก่นักเรียน ครู และผู้บริหาร โดยใช้สื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น
7. การจัดสภาพแวดล้อม และการเลือกโครงการเสริมหลักสูตร ประกอบด้วย การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เช่น การจัดสภาพห้องเรียน โรงฝึกงาน รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาอื่น ๆ ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน เช่น การฝึกงาน ในสถานประกอบการ เป็นต้น
8. การประเมินผลการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร ประเมินตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่วางไว้ อย่างชัดเจน

นอกจากนี้ สมิต, เคาส์ และแอทคิมสัน (Smith, Krouse and Atkimson. 1967) ให้ความเห็นว่ หน้าที่ของครูใหญ่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ได้แก่ การพิจารณาจัดแบบเรียน และอุปกรณ์อื่น ๆ การจัดตารางเรียนและการใช้ห้องเรียน การกำหนดจำนวนครู การตัดสินใจในการใช้หลักสูตร การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร โดยการจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับการเรียน การเป็นผู้นำ การพัฒนาหลักสูตร

กรมอาชีวศึกษา ได้กำหนดไว้ว่า ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชาและครู ต้องร่วมกันบริหารการใช้หลักสูตร โดยคิดถึงหลักสูตร กำหนดการปฏิบัติงาน กระบวนการปฏิบัติงาน จัดกิจกรรมการสอน และกำหนดแผนงาน ส่งเสริมการเรียนการสอน จากข้อบ่งชี้ของการบริหารหลักสูตรดังกล่าว จะต้องมีการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ หลายด้านด้วยกัน ผู้วิจัยจึงขอสรุปขอบเขตการบริหารหลักสูตรไว้ดังนี้

1. ด้านเตรียมการบริหารหลักสูตร
 - 1.1 การเตรียมบุคลากร
 - 1.2 การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร
 - 1.3 การจัดตารางสอนและห้องเรียน
2. การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร
 - 2.1 ด้านดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร
 - 2.2 การดำเนินเกณฑ์การใช้หลักสูตร
 - 2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 2.4 การฝึกงาน
 - 2.5 การประเมินผลการเรียนการสอน
3. ด้านสนับสนุนหลักสูตร
 - 3.1 การจัดสรรงบประมาณ และวัสดุฝึก
 - 3.2 การบริการสื่อการเรียนการสอน
 - 3.3 การจัดเอกสารหลักสูตร
 - 3.4 การนิเทศการศึกษา

ประมวลจากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้น สรุปขอบข่ายของงานบริหารหลักสูตรได้

4 ด้าน คือ

1. หลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. การนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน
4. การวัดผลและประเมินผลทางการเรียนการสอน

ความหมายของการมัธยมศึกษา

กูด (Good. 1973) ได้ให้คำจำกัดความของการมัธยมศึกษาไว้ว่า การมัธยมศึกษา คือ การศึกษาที่วางแผนไว้สำหรับผู้เยาว์ในวัย 12-17 ปี เน้นหนักเพื่อให้เป็นเครื่องมือให้กับ การเรียนรู้ แสดงออกและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพความเป็นไปของชีวิตที่แท้จริงและ เป็น การพัฒนาเจตคติในการคิดค้นนิสัยและสภาวะอันเกี่ยวกับสังคมร่างกายและสติปัญญา

ในสหรัฐอเมริกา ถือว่าการมัธยมศึกษา คือการศึกษาสำหรับวัยรุ่น (Secondary Education is Education for Youth) ส่วนคณะกรรมการปฐมนิเทศการมัธยมศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา (Committee on the Orientation of Secondary Education of the Department of Secondary School Principals) ได้ให้ความหมายของการมัธยมศึกษาไว้ว่า การมัธยมศึกษา หมายถึง การศึกษาที่มีจุดมุ่งหมาย และแนวทางและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ให้เตรียมพร้อมที่จะอยู่ร่วมในสังคมอย่าง มีประสิทธิภาพต่อไป ไม่ว่าจะเรียนต่อในชั้นสูงถึงขั้นวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหรือออกไปประกอบอาชีพ

สำหรับการมัธยมศึกษาในประเทศไทย แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 ได้กล่าวไว้ แตกต่างกันบ้าง คือ การมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาที่อาศัยประถมศึกษาเป็นพื้นฐานมุ่งจะสำรวจและ ส่งเสริมความสนใจ และความถนัดตามธรรมชาติของเด็ก เพื่อให้ได้มีความรู้และทักษะอันเพียงพอ แก่การประกอบอาชีพหรือให้ได้มีความรู้อันจำเป็นแก่การดำรงชีวิต หรือเพื่อการศึกษาที่สูงขึ้น มัธยมศึกษาเป็นการศึกษาระดับที่ถึงค้ำถึงเอกัตภาพจึงจัดเป็นสายสามัญเพื่อให้มีพื้นฐานความรู้ทั่วไป บ้าง และสายอาชีพเพื่อให้มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพบ้าง อาจจัดสอนประโยค มัธยมศึกษาตอนต้นและประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมในโรงเรียนเดียวกัน หรือแยกกันก็ได้

แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2520 กล่าวว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษา หลังระดับประถมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจและความถนัด เพื่อให้เด็กแต่ละคนเข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และสังคม

การศึกษาระดับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาประมาณตอนละ 3 ปี ในตอนต้นพึงให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนกลุ่มวิชาการและวิชาชีพตามความถนัด และความสนใจอย่างกว้างขวาง ในตอนปลายพึงให้ผู้เรียนได้เน้นการเรียนกลุ่มวิชาที่ผู้เรียนจะยึดเป็นอาชีพต่อไป

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 (ฉบับปัจจุบัน) กล่าวว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม ความรู้ ความสามารถและทักษะต่อจากระดับประถมศึกษา ให้ผู้เรียนได้ค้นพบความต้องการ ความสนใจและความถนัดของตนเอง ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนมีความสามารถในการประกอบกรงานและอาชีพตามควรแก่วัย

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หรือเพื่อให้เพียงพอแก่การประกอบกรงานและอาชีพที่ตนเองถนัด รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับการประกอบกรงานอาชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีสันติสุข

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปได้ว่า การมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาหลังระดับประถมศึกษา แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการพัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณธรรม และทักษะต่อจากระดับประถมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความต้องการ ความสนใจและความถนัดของตนเอง ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา หรือเพื่อให้เพียงพอแก่การประกอบกรงานและอาชีพที่ตนเองถนัด รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงคุณลักษณะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับการประกอบกรงานอาชีพและการสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีสันติสุข

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2530 (ปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) ได้ปรับปรุงจากหลักสูตร ปวช. 2524 ทั้งหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง ให้เลือกเรียน กว้างขวางยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งได้รับจากระบบ 2 ภาคเรียน เป็น 4 ภาคเรียนต่อปี เพื่อให้ฝึกงานภายนอกได้ต่อเนื่อง 400 คาบ หรือ 1 ภาคเรียน (10 สัปดาห์) และเริ่มทดลอง ในปีการศึกษา 2530 ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาทั่วประเทศ พอครบ 3 ปีการศึกษา จึงได้สรุปการประเมินผลทดลองปรากฏว่าหลักสูตรดีสอดคล้องกับความต้องการตลาดแรงงาน แต่ระบบ 4 ภาคเรียนต่อปีนั้น มีปัญหามากโดยเฉพาะทางด้านบริการจึงได้เสนอปลดภาระทาง ศึกษานิเทศก์ ขอบปรับเป็น 2 ภาคเรียน ฉะนั้นหลักสูตร ปีการศึกษา 2532 จะต้องเรียนให้จบ ในปีการศึกษา 2534 อย่างช้าไม่เกินปีการศึกษา 2535

แนวการจัดการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2530 (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พุทธศักราช 2533) เป็นหลักสูตรระดับเดียวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียน 3 ปี หลังจากสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า โดยมีหลักการและจุดมุ่งหมาย ดังต่อไปนี้

หลักการ

1. เป็นหลักสูตรวิชาชีพหลังมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้ อย่างกว้างขวาง เพื่อออกไปประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และ สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม
2. เป็นหลักสูตรที่มุ่งฝึกงานฝีมือที่ใช้เทคโนโลยีปฏิบัติงานเกิดทักษะ คุณธรรมและ สติปัญญา สามารถจัดการเชิงธุรกิจ เชิงอุตสาหกรรม และเชิงเทคโนโลยีที่นำไปประกอบอาชีพ ได้จริง

3. เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้การอาชีวศึกษาครบวงจร นำไปปฏิบัติได้จริง ตามความหลากหลายของอาชีพ ตามเนื้อหาวิชา ตามเวลาฝึก ตามวุฒิภาวะ และตามสภาพท้องถิ่นที่แตกต่างกัน
4. เป็นหลักสูตรที่มุ่งฝึกให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างงานและพัฒนางานได้เสมอ
5. เป็นหลักสูตรที่มุ่งฝึกอบรมและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้สามารถอยู่ได้ด้วยมีความสุข และเจริญก้าวหน้าในอาชีพ
6. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถสร้างทักษะ สร้างคุณธรรมและสร้างสติปัญญาจากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบ และสถานประกอบอาชีพอิสระได้
7. เป็นหลักสูตรที่มุ่งเปิดโอกาสให้ผู้มีงานทำหรือผู้สนใจมาศึกษาเพิ่มเติมได้

จุดหมาย

1. เพื่อให้การศึกษาและการฝึกอบรมที่จำเป็นแก่การประกอบอาชีพโดยตรง และเปิดโอกาสให้เลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการของตลาดแรงงานอย่างกว้างขวาง โดยให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม
2. เพื่อให้ฝึกงานฝีมือที่ใช้เทคโนโลยี โดยปฏิบัติจนเกิดทักษะ คุณธรรม และสติปัญญา สามารถจัดการเชิงธุรกิจ เชิงอุตสาหกรรม และเชิงเทคโนโลยี ที่นำไปประกอบอาชีพได้จริง
3. เพื่อให้การอาชีวศึกษาครบวงจร โดยฝึกให้มีทักษะในวิชาชีพ จนสามารถผลิตได้จำหน่ายได้ จัดการได้ และบริโภคได้ ตามความหลากหลายของอาชีพตามเนื้อหาวิชา ตามเวลาฝึกตามวุฒิภาวะ และตามสภาพท้องถิ่นที่แตกต่างกัน
4. เพื่อให้การศึกษาและการฝึกอบรม ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างอาชีพเข้าสู่อาชีพ รักษาอาชีพ และพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
5. เพื่อให้สามารถสร้างทักษะ สร้างคุณธรรม สร้างสติปัญญา จากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้
6. เพื่อให้รู้สึกสำนึกในการป้องกันอุบัติเหตุ รักรงาน รักรหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่น

7. เพื่อให้มีบุคลิกภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีสุขภาพและอนามัย สมบูรณ์ทั้งกายและจิตใจ

8. เพื่อให้มีความเข้าใจในปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศและของปัจจุบัน มีความสำนึกในความเป็นไทย ดำรงไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย

การเตรียมการของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ขอเปิดสอนหลักสูตร ปวช.

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาที่มีความประสงค์จะเปิดสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรเตรียมการดังนี้

ขั้นตอนการเตรียมการของโรงเรียน

1. ศึกษาแนวดำเนินการจัดเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2530 (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533)

2. ศึกษาข้อมูลสำหรับการวางแผนเปิดสอนหลักสูตร ปวช. ดังนี้

2.1 ศึกษาหาจำนวนคาบความต้องการ ความสนใจของผู้ปกครองและนักเรียน ที่ประสงค์จะศึกษาต่อด้านสายอาชีพในกลุ่มประเภทวิชาใด สาขาใด หรืองานอาชีพใดบ้าง

2.2 ศึกษาสภาพความต้องการของตลาดแรงงานในท้องถิ่น จังหวัด และประเทศ

2.3 สืบราวจลักษณะและประเภทหรือชนิดของงานอาชีพในท้องถิ่น ตลอดจนทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น จังหวัดหรือในพื้นที่ใกล้เคียง

2.4 ศึกษาและวิเคราะห์สภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจในระยะ 3 - 5 ปี ว่าจะมีแนวโน้มไปในทิศทางใด เช่น ศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคมและแนวโน้มในระยะ 3 - 5 ปี ยังจะคงสภาพเป็นสังคมและเศรษฐกิจด้านการเกษตร หรือมีแนวโน้มจะเปลี่ยนเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือมีสภาพเป็นสังคมและเศรษฐกิจด้านการอุตสาหกรรม เป็นต้น

3. การสำรวจแหล่งวิทยาการทั้งภาครัฐและเอกชน สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระในท้องถิ่น

4. สํารวจความพร้อมของโรงเรียนด้านบุคลากรผู้สอนวิชาสามัญและวิชาอาชีพ และด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ในการเปิดสอนวิชาอาชีพ

5. นำข้อมูลที่ได้ศึกษาจากข้อ 2, 3 และ 4 มาวางแผนกำหนดกลุ่มประเภทวิชา หรือสาขาที่โรงเรียนมีความสามารถจะดำเนินการเปิดสอนหลักสูตร ปวช. ได้

6. ประสานงานกับวิทยาลัยอาชีวศึกษา หรือวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา เพื่อขอความร่วมมือศึกษาแนวดำเนินการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ปวช.

7. ประสานขอความร่วมมือจากสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในพื้นที่วิทยาลัยพี่เลี้ยงและขอหนังสือที่แสดงว่าวิทยาลัยอาชีวศึกษาหรือวิทยาลัยเทคนิค หรือวิทยาลัยการอาชีพ หรือวิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษา ซึ่งลงนามโดยผู้อำนวยการ ยินดีจะให้ความร่วมมือเป็นวิทยาลัยพี่เลี้ยงให้โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตร ปวช. ในประเภทกลุ่มวิชา หรือสาขาวิชาที่วิทยาลัยพี่เลี้ยงมีความชำนาญ

8. กรณีที่โรงเรียนมัธยมศึกษา ขอเปิดสอนวิชาชีพในประเภทวิชา/สาขาวิชา/กลุ่มงานที่สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาไม่เปิดสอน หรืออยู่ห่างไกลจากโรงเรียนมัธยมศึกษามาก แต่มีวิทยาลัยในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เปิดสอนในประเภทวิชา/สาขาวิชา/กลุ่มวิชา หรืออยู่ใกล้เคียงที่นักเรียนและครูผู้สอนสามารถไปศึกษายังแหล่งวิทยาการดังกล่าวได้สะดวก ให้โรงเรียนทำหนังสือเสนออนุมัติการใช้แหล่งวิทยาการดังกล่าวได้สะดวกให้โรงเรียนทำหนังสือเสนออนุมัติการใช้แหล่งวิทยาการดังกล่าว โดยผ่านตามลำดับสายงานไปยังกรมสามัญศึกษา พร้อมกับแนบหนังสือที่ลงนามโดยผู้อำนวยการวิทยาลัย สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่แสดงว่า ยินดีให้ความร่วมมือเป็นวิทยาลัยพี่เลี้ยงให้โรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อกรมสามัญศึกษาจะได้อนุมัติให้เป็นราย ๆ ไป

9. จัดทำหนังสือแจ้งไปยังคณะอนุกรรมการประสานความร่วมมือในการเปิดสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับจังหวัด ซึ่งมีศึกษาธิการจังหวัดเป็นประธาน (ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สป 1234/2535 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2535) ภายในเดือนสิงหาคมของทุกปี เพื่อคณะอนุกรรมการฯ จะได้ดำเนินการวางแผนประสานงานและสำรวจความพร้อมของโรงเรียนก่อนที่นำเสนอกระทรวงศึกษาธิการอนุมัติให้เปิดสอนหลักสูตร ปวช.

10. จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการเปิดสอนหลักสูตร ปวช. ในโรงเรียน ซึ่งอาจประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาทั้งสามัญและอาชีวศึกษาที่เกี่ยวข้อง หัวหน้างานแนะแนวหัวหน้างานทะเบียนและวัดผล เป็นต้น

11. วางแผนการดำเนินงานเตรียมการเปิดสอนหลักสูตร ปวช. ประเภทกลุ่มวิชา และสาขาที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพความพร้อมของโรงเรียน ท้องถิ่น ความสนใจของนักเรียนและผู้ปกครอง

12. จัดประชุมครู - อาจารย์ทุกคนในโรงเรียนให้เข้าใจวัตถุประสงค์และความจำเป็นในการเปิดสอนหลักสูตร ปวช. ในโรงเรียน

13. จัดเตรียมบุคลากรที่จะรับผิดชอบการเรียนการสอนการเปิดสอนหลักสูตร ปวช. ประสานงานกับวิทยากรในท้องถิ่น และวางแผนการพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานการสอนให้มีความรู้และทักษะตลอดจนการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ สำหรับนำไปประยุกต์สอนนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

14. จัดเตรียมจัดหาให้มีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ สื่อการสอน คู่มือประกอบการสอนของครู ตลอดจนประสานงานขอความร่วมมือจากแหล่งวิทยากร สถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระในท้องถิ่น เพื่อให้มีความพร้อมที่จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ต่อระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1

การจัดแผนการเรียน

การจัดแผนการเรียนสำหรับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตร ปวช. เป็นการ จัดแผนการเรียนสำหรับให้ผู้เรียนออกไปประกอบอาชีพตามความถนัด ความสนใจ และตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยคำนึงถึงสภาพของสังคมและเศรษฐกิจของท้องถิ่นเป็นสำคัญ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน จึงเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและการฝึกภาคปฏิบัติในงานวิชาชีพ มีความสามารถเชิงธุรกิจที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ ซึ่งมีแนวการจัดแผนการเรียนดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรายวิชาบังคับหมวดวิชาพื้นฐาน และหมวดวิชาอาชีพครบตามโครงสร้างหลักสูตร สำหรับหมวดวิชาพื้นฐาน กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์

สามารถจัดรายวิชาทั้งสองกลุ่ม ได้จากรายวิชาที่กำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตร ปวช. หรือจากโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533)

2. หมวดวิชาเลือก สามารถทำรายวิชาในหลักสูตร ปวช. มาจัดในแผนการเรียนได้ดังนี้

2.1 กลุ่มวิชาชีพเลือก ให้เลือกรายวิชาที่กำหนดไว้ในกลุ่มวิชาเลือกของแต่ละประเภทวิชา/สาขาวิชา/กลุ่มวิชา โดยเลือกให้ได้จำนวนคาบเรียนครบตามที่โครงสร้างหลักสูตรกำหนด

2.2 รายวิชาชีพอื่น ๆ ให้เลือกเรียนในรายวิชาประเภทวิชาอื่น ๆ จากหลักสูตร ปวช. อีก โดยมีจำนวนคาบเรียนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ตามโครงสร้างของแต่ละประเภทวิชา/สาขาวิชา/กลุ่มวิชา

2.3 การฝึกงาน

ให้นักเรียนทุกคนฝึกงานหรือฝึกภาคสนามในแหล่งวิทยาการ หรือสถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระอย่างต่อเนื่อง ไม่น้อยกว่า 400 คาบ ในภาคเรียนที่ 5 หรือ 6 มีค่า 4 – 6 หน่วยกิต ตามที่กำหนดไว้ในแต่ละประเภทวิชาและวิชา การตัดสินผลการเรียนและการให้ระดับผลการเรียนให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น

ภาคเรียนที่มีการฝึกงานให้เพิ่มเวลาเรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชาเป็น

2 เท่าของภาคเรียนปกติ

อนึ่งการฝึกปฏิบัติงานอาชีพให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกงานให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ได้เรียนมาและหรือเน้นการฝึกงานในเรื่องหนึ่งใดเป็นพิเศษที่จะช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถเฉพาะสำหรับนำไปประกอบอาชีพที่เขาสนใจหรือตามความต้องการของตลาดแรงงาน

ศึกษาคู่มือหลักเกณฑ์การฝึกงานในและนอกสถานศึกษา ซึ่งกองวิทยาลัยเทคนิคกรมอาชีวศึกษาได้จัดทำสำหรับโรงเรียนที่เปิดสอน ปวช. ได้ใช้เป็นแนวปฏิบัติ

2.4 วิชาเลือกเสรี ผู้เรียนมีโอกาสเลือกรายวิชาใดตามความสนใจ ความถนัด และต้องการ จากระายวิชาในหลักสูตร ปวช. พ.ศ. 2530 (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) ในประเภทวิชาอื่น ๆ หรือรายวิชาอาชีพท้องถิ่นที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเป็นหลักสูตร ปวช.

พระพุทธศาสนา จำนวน 3 รายวิชา 120 คาบ เป็นวิชาบังคับเลือกสำหรับนักเรียนทั่วไป ยกเว้นนักเรียนที่นับถือศาสนาอื่น โดยจัดคาบเวลา 120 คาบนี้ เลือกเรียนในกลุ่มวิชาเลือกเสรีได้

3. กิจกรรม

3.1 จัดให้ผู้เรียนได้มีเวลาร่วมปฏิบัติกิจกรรมไม่น้อยกว่า 220 คาบ ตามที่หลักสูตรกำหนด

3.2 จัดให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมชมรมอย่างน้อย 1 ชมรม ตลอดเวลาที่อยู่ในโรงเรียน 3 ปี สัปดาห์ละไม่น้อยกว่า 2 คาบเรียน ตลอดภาคเรียน

3.3 การจัดกิจกรรมต้องกำหนดเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นจำนวน คาบ/สัปดาห์/ภาคเรียน

การจัดการการสอน ตารางการใช้ห้องวิชาเฉพาะ/โรงฝึกงาน

1. กรณีที่โรงเรียนมีความพร้อมทั้งบุคลากร ผู้สอน ห้องวิชาเฉพาะ/โรงฝึกงาน และเครื่องมือสื่อการสอน โรงเรียนสามารถจัดเวลาสอนแต่ละรายวิชาให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เช่นเดียวกับนักเรียนปกติ

2. กรณีที่โรงเรียนมีความพร้อมด้านบุคลากร แต่ขาดห้องเรียนเฉพาะ/โรงฝึกงาน และเครื่องมืออุปกรณ์การสอน โรงเรียนอาจดำเนินการได้ดังนี้

2.1 จัดสอนภาคทฤษฎี เนื้อหาสาระที่โรงเรียน

2.2 จัดคาบเวลาเรียนภาคปฏิบัติในวันปกติหรือวันเสาร์ หรือวันอาทิตย์ และให้นักเรียนไปฝึกภาคปฏิบัติยังแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการในท้องถิ่น

3. กรณีที่โรงเรียนมีความพร้อมเครื่องมือ อุปกรณ์และห้องเรียนเฉพาะ/โรงฝึกงาน โรงเรียนจัดคาบเวลาให้ตรงกับวันเวลาว่างของวิทยาการที่โรงเรียนเชิญมาให้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแก่นักเรียน บางครั้งอาจจัดสอนเพิ่มในวันเสาร์หรือวันอาทิตย์

4. กรณีที่โรงเรียนขาดความพร้อมทั้งบุคลากร เครื่องมืออุปกรณ์และสถานที่ กรณีเช่นนี้โรงเรียนต้องจัดรายวิชาที่ไม่ใช่เครื่องมือไปให้โรงเรียนจำนวนหนึ่ง และไปเรียนที่แหล่งวิทยาการอีกจำนวนหนึ่ง เช่น

4.1 ให้เรียนวิชาสามัญที่โรงเรียนในตอนเช้า บ่ายให้เรียนวิชาชีพยังแหล่งวิทยากร ซึ่งจะต้องอยู่ใกล้โรงเรียน

4.2 ถ้าแหล่งวิทยากรอยู่ห่างไกลและมีรายวิชาชีพในภาคเรียนนั้น ๆ ที่เรียนภาคปฏิบัติแล้วต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์และสถานที่เรียนเฉพาะ ให้พิจารณาจำนวนรายวิชาชีพในแต่ละภาคเรียน ถ้ามีจำนวนรายวิชาชีพหลายรายวิชาและจำเป็นต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์ฝึกภาคปฏิบัติควบคู่กับการเรียนภาคทฤษฎีโรงเรียนอาจจัดให้นักเรียนไปเรียนยังแหล่งวิทยากรได้ดังนี้

4.2.1 จัดให้เรียนรายวิชาต่าง ๆ ที่โรงเรียน โดยจัดคาบเวลาเป็น 2 - 3 วัน/สัปดาห์ โดยจะจัดให้นักเรียนติดต่อกันหรือเรียนวันเว้นวันก็ได้ ส่วนจำนวนวันที่เหลือ ไปเรียนวิชาชีพที่ต้องใช้อุปกรณ์เครื่องมือยังแหล่งวิทยากร

4.2.2 จัดให้เรียนรายวิชาต่าง ๆ ที่โรงเรียน โดยจัดคาบเวลาเป็น 2 เท่า เวลาที่เหลือให้ไปเรียนวิชาที่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์เครื่องมือยังแหล่งวิทยากร

การจัดครู เข้าสอน

การสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มีรายวิชาประกอบด้วยวิชาสามัญและวิชาชีพ การจัดครูเข้าสอนจึงควรพิจารณาผู้ที่มีคุณวุฒิและมีความสามารถตรงตามรายวิชาที่จัดตามแผนการเรียน ได้แก่

1. หมวดวิชาพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา สุขศึกษา พลศึกษา วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ลูกเสือและวิชาองค์การวิชาชีพ ฯลฯ ให้จัดครูในหมวดนั้น ๆ เข้าสอน เช่น กลุ่มวิชาภาษาไทย ให้จัดครูภาษาไทยเข้าสอน กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ ให้จัดครูวิทยาศาสตร์เข้าสอน กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ ให้จัดครูภาษาอังกฤษเข้าสอน เป็นต้น

2. หมวดวิชาชีพ ในแต่ละประเภทวิชา จะประกอบด้วยกลุ่มวิชาชีพหรือสาขาหลากหลาย การจัดครูเข้าสอนในกลุ่มวิชาชีพหรือสาขาใด ต้องจัดครูที่มีคุณวุฒิและทักษะตรงตามรายวิชาในกลุ่มวิชาหรือสาขานั้น เช่น กลุ่มวิชาช่างกลโรงงาน ให้จัดครูที่มีคุณวุฒิความรู้ด้านช่างกลโรงงานเข้าสอน กลุ่มวิชาประมง ให้จัดครูที่มีคุณวุฒิความรู้ด้านการประมงเข้าสอนหรือกลุ่มวิชา

อาหารและโภชนาการให้จัดครูที่มีคุณวุฒิด้านอาหารและโภชนาการเข้าสอน หรือกลุ่มวิชาการขายให้จัดครูที่มีคุณวุฒิด้านการขายหรือการตลาดเข้าสอน เป็นต้น

3. หมวดวิชาเลือก ประกอบด้วยกลุ่มวิชา ดังนี้

3.1 กลุ่มวิชาชีพเลือก

3.2 วิชาเลือกเสรี

3.3 การฝึกงาน

กลุ่มวิชาชีพเลือก ถ้านักเรียนเลือกรายวิชาในกลุ่มวิชาชีพใด ๆ ก็ให้จัดครูผู้สอนที่มีวุฒิในรายวิชาชั้นนั้น ๆ เข้าสอน เช่น นักเรียนสาขาพาณิชยกรรม กลุ่มวิชาการบัญชี เลือกเรียนรายวิชาภาษาญี่ปุ่นจากกลุ่มวิชาการสื่อสารธุรกิจ ให้จัดครูที่มีวุฒิทางด้านภาษาญี่ปุ่นเข้าสอน เป็นต้น

กลุ่มวิชาเลือกเสรี เป็นกลุ่มวิชาที่นักเรียนจะเลือกเรียนจากรายวิชาชีพ หรือ วิชาใดนอกเหนือจากวิชาชีพได้ตามความสนใจและความต้องการ การจัดครูเข้าสอนจะต้องจัดครูที่มีประสบการณ์เข้าสอน เช่น รายวิชาพระพุทธศาสนา อาจนิมนต์พระมาช่วยสอนก็ได้

การฝึกงาน

จัดให้มีครูที่มีคุณวุฒิในงานอาชีพนักเรียนฝึกงาน เป็นผู้ดูแลควบคุมประสานกับวิทยากรในสถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพอิสระ แหล่งวิทยาการ มีวิธีปฏิบัติดังนี้

1. การศึกษาและฝึกงานอาชีพในแหล่งวิทยาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตร ปวช. จัดส่งนักเรียนไปศึกษาและฝึกงานยังแหล่งวิทยาการ ให้แหล่งวิทยาการเป็นผู้ประเมินผลและส่งผลการเรียนให้แก่โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ส่งนักเรียนไปศึกษาและฝึกงาน

2. การศึกษาและฝึกงานอาชีพ ในสถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระ การประเมินผลการศึกษาและการฝึกงานให้เป็นหน้าที่ของผู้ที่ทำหน้าที่ฝึกงานอาชีพและครู - อาจารย์ ผู้ควบคุมการฝึกงานอาชีพของนักเรียนประเมินผลร่วมกัน ดังนี้

2.1 โรงเรียนจัดให้มีครู - อาจารย์ สอนความรู้ภาคทฤษฎีงานอาชีพและประเมินผลการเรียนและนำผลการเรียนนี้ไปรวมกับผลการศึกษาและฝึกงานอาชีพ (ภาคปฏิบัติ) ตามอัตราส่วนที่กำหนด

2.2 โรงเรียนจัดให้มีครู - อาจารย์ เป็นผู้ประสานงานและตรวจเยี่ยมการศึกษาและฝึกงานอาชีพของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2.3 โรงเรียนจัดให้มีสมุดบันทึกการปฏิบัติงานประจำตัวของนักเรียน และสมุดบันทึกเวลาการฝึกงานอาชีพของนักศึกษา ทั้งนี้ให้โรงเรียนขอความร่วมมือผู้ที่ทำหน้าที่ฝึกงานอาชีพให้แก่ นักเรียนเป็นผู้ตรวจควบคุมบันทึกทั้ง 2 อย่างสม่ำเสมอ และเป็นผู้ประเมินผลการศึกษาและฝึกงานอาชีพร่วมกับครู - อาจารย์ ผู้ควบคุมของโรงเรียน

การประเมินผลการเรียน

การวัดและประเมินผลการเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาให้ใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2533) ซึ่งระเบียบดังกล่าวกำหนดให้ครูผู้สอนมีหน้าที่รับผิดชอบในการประเมินผลการเรียน ดังนี้

1. ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชาตามระบบหน่วยกิต
2. ประเมินผลการเรียนทั้งระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียน โดยใช้วิธีวัดผลวิธีหนึ่งวิธีใด หรือหลาย ๆ วิธีผสมกัน ดังนี้

2.1 ประเมินผลการเรียนระหว่างภาคเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ เจตคติ และงานที่มอบหมาย โดยให้ครอบคลุมจุดประสงค์และเนื้อหาที่เรียน

2.2 การประเมินผลการเรียนปลายภาคเรียน เพื่อตัดสินผลการเรียนทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ เจตคติ และงานที่มอบหมาย โดยให้ครอบคลุมจุดประสงค์และเนื้อหาของรายวิชา ตลอดภาคเรียน

3. การกำหนดอัตราส่วนของการประเมินผลระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียนนั้นผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายงานทะเบียนและวัดผล ร่วมกับครูผู้สอนพิจารณากำหนดอัตราส่วนคะแนนระหว่างภาคเรียนต่อปลายภาคเรียนของแต่ละรายวิชาให้เหมาะสมได้มาตรฐาน

กรมอาชีวศึกษา ระบุว่า การบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ เป็นหลักสูตรใหม่ ที่พัฒนาแตกต่างไปจากหลักสูตรเดิมหลายประการ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชา และครู อาจารย์ทุกคน ในสถานศึกษา จะต้องมีการทบทวนการบริหารหลักสูตรร่วมกันในลักษณะต่อไปนี้

1. ศึกษาเนื้อหาของหลักสูตรโดยรอบคอบ เพื่อให้ทราบถึงหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง จุดประสงค์ คำอธิบายรายวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การฝึกงาน และการประเมินผลตามระเบียบการประเมินผลการศึกษา โดยต้องมีความรู้ ความเข้าใจดีตรงกัน และทั่วถึงกัน

2. กำหนดรูปแบบของแผนปฏิบัติงานสอน หรือโครงการสอนร่วมกัน รวมทั้งแผน บทเรียน บันทึกการสอน การจัดชั้นเรียน การจัดตารางเรียน การกำหนดหลักเกณฑ์การวัดผล และประเมินผลในแต่ละรายวิชา เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร และนโยบาย ของกรมอาชีวศึกษา

3. กำหนดกระบวนการปฏิบัติงานสอนร่วมกัน เพื่อให้พฤติกรรมการเรียนการสอน เป็นไปด้วยความเรียบร้อย อันจะต้องสร้างประสบการณ์ และสมรรถภาพการเรียนรู้ ของผู้เรียน แต่ละคน กระบวนการปฏิบัติงานดังกล่าว ได้แก่ การจัดครูสอน การปรับปรุงสภาพแวดล้อม ในการเรียนการสอน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ การจัดหาสื่อการเรียนการสอน เครื่องมือ อุปกรณ์ช่วยสอน และวัสดุฝึก เป็นต้น

4. กำหนดโครงการ และกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ มีความสามารถ ทักษะ และบุคลิกภาพในการทำงานที่สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายของหลักสูตร

5. กำหนดแผนงานวิชาการในส่วนที่ส่งเสริมการเรียนการสอน เช่น การจัดทำ ข้อทดสอบมาตรฐานร่วมกันระหว่างกลุ่มสถานศึกษา การจัดทำโครงการสอนแต่ละรายวิชาร่วมกัน ระหว่างกลุ่มสถานศึกษา การนิเทศ และติดตามผลการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษา การเก็บข้อมูล สถิติ และปัญหาต่าง ๆ ในกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

ธงชัย สุวณฺณ์เมมินทร์ (2532 : 9 - 10) ได้กล่าวถึง บทบาทของบุคลากร ในการใช้หลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 เอาไว้ดังต่อไปนี้

1. นักวิชาการ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์หรือนักวิชาการที่ทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตร และ
ดำเนินการ การเรียนการสอน ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

1.1 ช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร และ
ดำเนินการการเรียนการสอน ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

1.2 ทำการนิเทศก์และติดตามผลการใช้หลักสูตรในหน่วยงานที่ใช้หลักสูตร

1.3 ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินการใช้หลักสูตร โดยการให้บริการ
วัสดุหลักสูตรและให้กำลังใจแก่ผู้นำหลักสูตรไปใช้

2. ผู้บริหารและผู้ช่วยบริหารสถานศึกษา ควรมีบทบาทดังต่อไปนี้

2.1 ทำความเข้าใจแก่ครู อาจารย์ เกี่ยวกับหลักสูตรที่สถานศึกษาใช้อย่าง
ชัดเจน

2.2 ให้บริการวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ แก่ครูอาจารย์
ในรายวิชาที่สอนหรืองานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ

2.3 การดำเนินการนิเทศก์ และติดตามผลการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษา
อย่างสม่ำเสมอ

2.4 กระตุ้นและส่งเสริมครู อาจารย์ ในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่น
จัดอบรมหรือจัดประชุม จัดสัมมนา เป็นต้น

2.5 ให้กำลังใจและบำรุงขวัญแก่ครู อาจารย์ ผู้ใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ
เพื่อเป็นเยี่ยงอย่างแก่ ครู อาจารย์ คนอื่น ๆ

3. หัวหน้าคณะวิชาหรือหัวหน้าแผนกวิชา ควรมีบทบาทดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษารายละเอียดและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองรับผิดชอบ
อย่างชัดเจน

3.2 ช่วยวางแผนและจัดทำตามแผนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร
ภายในที่สถานศึกษาที่รับผิดชอบ

3.3 จัดหาวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน และให้บริการแก่ครู อาจารย์
คนอื่น ๆ ที่อยู่ภายในคณะหรือแผนกวิชาเดียวกัน

3.4 ดำเนินการนิเทศก์และติดตามผลการใช้หลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบของ
คนอย่างสม่ำเสมอ

3.5 ทำการประสานงานการใช้หลักสูตรกับคณะวิชาอื่น เพื่อให้เกิดการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ครู อาจารย์ผู้สอน ควรมีบทบาทดังต่อไปนี้

4.1 ทำการศึกษาหลักสูตรเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองใช้อย่างชัดเจน

4.2 ทำการปรับหัวข้อการสอนให้มีความหมายเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่นให้เป็นผลดีมากขึ้น

4.3 ทำการสอนให้ถูกต้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่ใช้อยู่

4.4 พยายามคิดหาวิธีการที่เหมาะสม หรือวิธีการที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการให้หลักสูตรที่ตนเองเป็นผู้ใช้

5. บุคลากรอื่น ๆ ภายในสถานศึกษา ได้แก่ บรรณารักษ์ นักเทคโนโลยีทางการศึกษานักวัดผล นักแนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษา ควรมีบทบาทดังต่อไปนี้

5.1 ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบอย่างเต็มที่

5.2 ให้ความช่วยเหลือหรือให้บริการแก่ครู อาจารย์ ผู้ใช้หลักสูตรอย่างเต็มที่จากการศึกษาถึงการบริหารหลักสูตรมาเป็นลำดับ ตั้งแต่ ความหมายของการบริหารหลักสูตร การกระบวนการในการบริหารหลักสูตรทั่ว ๆ ไป ตลอดจนการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 พอสรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สมบูรณ์ควรประกอบไปด้วยภาระหน้าที่ที่สำคัญ 7 ประการ ดังต่อไปนี้

1. วางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์
2. งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน
3. การจัดตารางสอน แผนการเรียน และการฝึกงาน
4. การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร
5. การบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่
6. การประเมินผลการเรียน

7. ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาที่เป็นพี่เลี้ยง

1. การวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์

1.1 การวางแผนการใช้หลักสูตร

ทวี ทิมชา (2526 : 819) กล่าวถึงการเตรียมการใช้หลักสูตรไว้ดังต่อไปนี้

1. จัดพิมพ์เอกสารหลักสูตรให้เพียงพอ
2. มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
3. ฝึกอบรม ครู อาจารย์ ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหาร
4. ประสานงานกับสถาบันผลิตครู
5. แต่งตั้งคณะติดตามผลการใช้หลักสูตร
6. แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร

ธารง บัวศรี (2531 : 266) และวิชัย วงษ์ใหญ่ (2533 : 185)

กล่าวว่า แผนการนำหลักสูตรใหม่เข้าแทนที่หลักสูตรเดิม จะสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ก็ต่อเมื่อได้มีการเตรียมการวางแผนในด้านการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมบุคลากร การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การเตรียมอาคารสถานที่ การเตรียมระบบบริหารของสถานศึกษา การเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่ายและการเตรียมชุมชนและสังคม ซึ่งครูใหญ่และคณะกรรมการโรงเรียนจะต้องศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเกี่ยวกับจุดหมายของการพัฒนาหลักสูตร ความต้องการและความสนใจของผู้เรียนและชุมชนความพร้อมของโรงเรียนในด้านงบประมาณ บุคลากร และอาคารสถานที่

1.2 การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร

การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรใหม่เป็นสิ่งจำเป็น เพราะในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรย่อมมีผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้เป็นอย่างมาก จึงจำเป็นต้องทำการประชาสัมพันธ์ให้ทราบ เพื่อเป็นการเผยแพร่ว่า ในการใช้หลักสูตรใหม่นั้น

ลูกหลานของเขาจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรเกี่ยวกับการเรียนรู้ เจตคติ ค่านิยม และความสามารถในการแก้ปัญหา และเพื่อให้การหลักสูตรประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การประชาสัมพันธ์อาจทำได้หลายรูปแบบ ได้แก่ การออกเอกสารสื่อพิมพ์การใช้สื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ รวมทั้งการสัมมนา เป็นต้น (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2523 : 189 และธารง บัวศรี. 2531)

จึงกล่าวได้ว่า การวางแผนการใช้หลักสูตร และการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร เป็นภาระหน้าที่ประการแรกที่สถานศึกษาควรปฏิบัติในการบริหารหลักสูตร เพราะการวางแผนการใช้หลักสูตรเป็นการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการนำหลักสูตรใหม่มาใช้ เช่น อาจารย์ผู้สอน อาคารสถานที่ สื่อการเรียนการสอน เป็นต้น ส่วนการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรนั้น เป็นการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับหลักสูตรไปยังบุคคลต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร เช่น ผู้เรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการที่ปรึกษาของสถานศึกษา ตลอดจนชุมชนบริเวณสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับบุคคลดังกล่าว

2. งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน

หน่วยศึกษานิเทศก์ของกรมสามัญศึกษา (ม.ป.ป. : 21) ระบุไว้สรุปได้ว่าการบริหารหลักสูตรจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงการจัดงบประมาณ เพราะปัจจัยสำคัญที่จะทำให้งานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนดำเนินไปบรรลุเป้าหมาย ต้องอาศัยเงินเป็นเครื่องสนับสนุน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีแผนในการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

กรมสามัญศึกษา (2524 : 78) ได้ระบุว่า โรงเรียนได้รับงบประมาณมาดำเนินงานสองทาง คือ จากงบประมาณแผ่นดิน และงบประมาณที่ได้จากเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งกรมสามัญศึกษาได้เสนอแนะแนวการจัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนไว้พอสรุปดังต่อไปนี้

1. บัญญัติประสงค์การใช้งบประมาณให้การเรียนการสอนสัมฤทธิ์ผล ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

2. บิดหลักการใช้งบประมาณอย่างประหยัด ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูง

3. บิดระบบสมระหว่างระบบฐานจากปีที่ผ่านมา กับระบบที่ไม่คำนึงถึงฐานจากปีก่อน เป็นหลักในการพิจารณาโครงการ

4. บิดแผนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

4.1 แผนการสำรวจข้อมูลเพื่อทราบปัญหาและความต้องการจำเป็นของการใช้งบประมาณจากหน่วยงานทางวิชาการทุก ๆ หน่วย

4.2 แผนการปรับขอบข่ายงานทางวิชาการให้เข้ากับงบประมาณที่ได้รับ

4.3 แผนการจัดการบริหารการใช้งบประมาณตามลักษณะรวม

4.4 แผนการประเมินผลและส่งข้อมูลย้อนหลัง

สำหรับงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษานั้น ได้รับมาสองทาง คือ จากเงินงบประมาณแผ่นดินและเงินบำรุงการศึกษา ในแต่ละสถานศึกษาจะมีหัวหน้างานแผนการศึกษาและงบประมาณ เป็นผู้รับผิดชอบตามที่กรมอาชีวศึกษา (2529 : 15) มอบหมาย ได้แก่

1. จัดวางแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล
2. กำหนดแผนงานการรับนักเรียน นักศึกษา การยุบ ขยาย และเพิ่มประเภทวิชา สาขาวิชาที่เปิดสอนในสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและชุมชน
3. จัดวางแผนการใช้ทรัพยากรให้สอดคล้องกับแผนงานและโครงการของสถานศึกษา
4. ประสานงานจัดทำโครงการต่าง ๆ ร่วมกับงานอื่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. จัดทำแผนหลักและปฏิบัติงานของสถานศึกษา
6. จัดทำงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา
7. จัดทำแผนการใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษา
8. ควบคุมการใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษา ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้และดำเนินการเรื่องขอเปลี่ยนแปลงแผนการใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษาเมื่อจำเป็น
9. รวบรวมแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นค่าวัสดุฝึกของแผนกวิชา สำนวจความต้องการวัสดุ ครุภัณฑ์ของแผนกวิชา และงานต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดซื้อด้วยเงินงบประมาณหรือเงินบำรุงการศึกษา

10. จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษาหมวดต่าง ๆ และจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินค่าวัสดุฝึกทุกเดือน และทุกสิ้นภาคเรียน
11. วิเคราะห์รายจ่ายของสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงการใช้จ่ายเงินให้มีประสิทธิภาพ
12. ประสานงานกับแผนกวิชาและงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพื่อหาข้อมูลจัดทำงบประมาณประจำปี และแผนการใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษา

นิพนธ์ ภูริฉาย (2528 : 27) กล่าวว่า iva การจัดสรรงบประมาณ เป็นงานที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารหลักสูตร โดยผู้บริหารต้องคำนึงถึงการสำรวจข้อมูลความต้องการในการใช้งบประมาณ ระบบการจัดสรรงบประมาณ จุดประสงค์และนโยบายของโรงเรียน และการประเมินผลการใช้งบประมาณ

สรุปได้ว่า การจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน หมายถึง การที่สถานศึกษาได้วางแผนในการใช้เงิน ทั้งเงินงบประมาณแผ่นดินและเงินบำรุงการศึกษา เพื่อที่สถานศึกษาจะได้มีเงินเพียงพอสำหรับการใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดปีการศึกษา

เกี่ยวกับการจัดอาจารย์เข้าสอนนั้น สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2530 : 23) กล่าวว่า iva ในการจัดครู อาจารย์เข้าสอนผู้บริหารจะต้องมีข้อมูลในด้านต่าง ๆ อย่างละเอียดพอสมควร สิ่งที่ผู้บริหารควรกระทำก็คือพยายามศึกษาจากทะเบียนประวัติที่มีอยู่ เพื่อให้ครู อาจารย์ได้ปฏิบัติงานตรงกับสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และตรงกับพื้นฐานความรู้ หรือคุณวุฒิที่มีอยู่แล้ว

ธงชัย สุวัฒน์เมรินทร์ (2532 : 5) กล่าวว่า iva การจัดครู อาจารย์เข้าสอนเป็นเรื่องของสถานศึกษา หรือฝ่ายวิชาการ จำเป็นต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ตลอดจนความสมัครใจของครู อาจารย์แต่ละคนด้วย หากมีจำนวนเพียงพอ เพื่อให้ครู อาจารย์ได้ใช้ศักยภาพของเขาให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุด

พัชรี สว่างทรัพย์ (2532 : 7 - 8) กล่าวถึงการจัดครู อาจารย์เข้าสอนสำหรับสถานศึกษาในสังกัดของกรมอาชีวศึกษาเอาไว้ สรุปได้ว่า สถานศึกษาควรเตรียมการล่วงหน้าโดยวิธีสำรวจความพร้อมของครู อาจารย์ก่อนจัดครูอาจารย์ เข้าสอน เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจและประสบการณ์ตรงกับรายวิชาที่สอน แนวปฏิบัติในการจัดครู อาจารย์เข้าสอน ที่สำคัญมีดังนี้

1. ในระดับ ปวส. และ ปวท. ผู้สอนควรมีวุฒิขั้นต่ำระดับปริญญาตรี และถ้าเป็นไปได้ไม่ควรจัดให้ผู้สอนคนเดียวกันสอนต่างระดับหลักสูตรในภาคเรียนเดียว เพราะอาจทำให้เกิดความสับสนและความผิดพลาดในขณะที่ทำการสอนได้ แนวปฏิบัติในเรื่องนี้ ได้แก่

1.1 สับเปลี่ยนครู อาจารย์ที่สอน ปวส. และ ปวท. ทุกภาคเรียน กล่าวคือ ถ้าภาคเรียนหนึ่งสอนเฉพาะ ปวช. อีกภาคเรียนหนึ่งควรให้สอน ปวส. หรือ ปวท. เพื่อช่วยให้ครูอาจารย์ได้กระจายคุณภาพผลงานการสอนให้ทั่วถึงทุกระดับ

1.2 จัดครู อาจารย์ ที่มีวุฒิตรงตาม วิชาเอก วิชาโท สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และมีประสบการณ์เหมาะสมกับวิชาที่สอน ไม่ควรยึดถือประสบการณ์อย่างเดียว เพราะจะทำให้ให้นักศึกษาขาดความเชื่อถือและศรัทธาเท่าที่ควร โดยเฉพาะระดับ ปวส. และ ปวท. ถือว่าเป็นอุดมศึกษาผู้สอนต้องมีความรู้ ความสามารถกว้างขวางอย่างแท้จริง

1.3 บางรายวิชาอาจจัดครู อาจารย์สอนเป็นทีม ทำให้เกิดความร่วมมือ ในการวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ขจัดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา และอาจสอนแทนกันได้ ในโอกาส ที่มีความจำเป็นต้องหยุดการสอนไป

2. การแก้ปัญหาการขาดครู อาจารย์ อาจทำได้ดังนี้

2.1 พัฒนาความรู้ ความสามารถ ด้วยการนิเทศภายใน การประชุม ปฏิบัติการ การอบรม การศึกษาต่อ การทัศนศึกษา ฯลฯ

2.2 จัดครู อาจารย์คนเดียวสอนหลายวิชา โดยอาจจัดครู อาจารย์ที่มีคาบ การสอนน้อยเข้าร่วมกับผู้ที่มีประสบการณ์และถนัด ในรายวิชานั้น ๆ

2.3 จัดร่วมชั้นเรียน หรือรวมกลุ่มตามรายวิชา

2.4 จัดให้นักศึกษามีความสามารถช่วยเหลือครู อาจารย์ผู้สอนในรูปของ การสอนทบทวน

2.5 ให้นักศึกษารู้จักใช้ห้องสมุด และรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น

2.6 มีการใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาช่วยให้มากขึ้น โดยการจัดชั้นเรียนแบบรวม แล้วพร้อมกัน

2.7 จัดหาบุคลากรภายนอกมาช่วยสอน

2.8 ขออาสาสมัครจากต่างประเทศมาช่วยเหลือ

2.9 ประสานงานกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ในท้องถิ่นเดียวกัน เพื่อใช้ประโยชน์บุคลากรร่วมกัน

สรุปได้ว่า การจัดอาจารย์เข้าสอนในรายวิชาหนึ่ง ๆ นั้น สถาบันศึกษาจะต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ตลอดจนความเหมาะสมของอาจารย์ผู้สอน โดยสถานศึกษาอาจพิจารณาคุณสมบัติ ด้านการศึกษาเป็นหลัก แล้วพิจารณาส่วนอื่น ๆ ประกอบ เช่น ประสบการณ์ การฝึกอบรม ความสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อถือและศรัทธาต่อความรู้และความสามารถของอาจารย์ผู้สอนให้มากที่สุด

3. การจัดตารางสอน แผนการเรียน และการฝึกงาน

1. การจัดตารางสอน

ได้มีผู้ให้ความหมายของตารางสอน และแนวปฏิบัติในการจัดตารางสอนไว้ดังต่อไปนี้

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 157) กล่าวว่า ตารางสอน เป็นการกำหนดเวลา และวิชาที่จะให้เด็กได้เรียนในแต่ละวันตลอดสัปดาห์ ในการจัดตารางที่ด้นั้น โรงเรียนไม่ควรจัดวิชาที่ต้องเรียนหนักเกินไปไว้ติด ๆ กัน วิชาที่ต้องใช้ความคิดมากไม่ควรจัดลงในตอนบ่าย และควรจัดตารางสอนให้ครูไม่ต้องมีงานสอนมากเกินไป หรือสอนติด ๆ กันหลายคาบในแต่ละวัน เพราะจะทำให้ครูเหนื่อยเกินไป

พนัส หันนาคินทร์ (2529 : 236 - 238) กล่าวว่า ตารางสอน เป็นการกำหนดนัดหมายระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน ในการจัดตารางสอนนั้น ผู้จัดจะต้องทราบถึงสิ่งต่อไปนี้

1. จำนวนนักเรียนในชั้นเรียนหนึ่ง ๆ จัดแบ่งออกเป็นกี่ห้อง
2. ระยะเวลาหรือคาบ (Period) ในการสอนในวันหนึ่ง ๆ มีกี่ช่วง ช่วงละกี่นาทีในหนึ่งสัปดาห์มีเวลาเรียนกี่ระยะ วันใดบ้าง
3. จำนวนห้องเรียนที่มีอยู่
4. ลักษณะการสอนของครู เช่น สอนเป็นรายวิชา หรือครูคนเดียวสอนทุกวิชา
5. ภาระ (Load) ของครูแต่ละคนว่าใกล้เคียงกันหรือไม่ ซึ่งหลักในการพิจารณาภาระ (Load) ของครูมีดังต่อไปนี้

- 5.1 เวลาที่เสียไปในการเตรียมการสอน
- 5.2 ลักษณะของวิชาที่สอน
- 5.3 ลักษณะของนักเรียนในแต่ละห้องเรียน
- 5.4 งานพิเศษของครูแต่ละคน
- 5.5 การฝึกฝนที่มีมาของแต่ละคน
- 5.6 ความเป็นอยู่ทางบ้านของครูแต่ละคน

ภิญโญ สาร (2521 : 246 - 247) กล่าวไว้สรุปได้ว่า ตารางสอน คือ กำหนดวิชา และเวลาที่จะให้เรียนโดยละเอียดประจำวันตลอดสัปดาห์ หลักการทำตารางสอนมีดังนี้

1. กำหนดชั่วโมงเรียนให้ไม่น้อยกว่าที่หลักสูตรกำหนด
2. บรรจุวิชาครบตามหลักสูตร
3. การวางวิชาใดก่อนหลังต้องคำนึงถึงนักเรียนด้วย
4. เวลาเรียนตอนเช้าควรมีชั่วโมงสอนจำนวนมากกว่าตอนบ่ายสำหรับ

ประเทศอื่น

5. วิชายากที่ต้องใช้เวลาคิดมาก ไม่จัดซ้อนกันในวันเดียว ควรสลับหรือกระจายให้ทั่วทั้งสัปดาห์
6. วิชาที่ต้องเรียนสัปดาห์ละหลายวัน ไม่ควรจัดซ้อนกัน เพราะจะเบื่อและลำบากแก่นักเรียนที่จะจัดการบ้านให้ทันในวันถัดไป
7. ควรให้ความสะดวกแก่ครูด้วย เช่น ไม่จัดให้ครูสอนต่อเนื่องกันถึงสามชั่วโมง เพราะจะเหนื่อยเกินไป
8. ตารางสอนควรทำให้เสร็จเรียบร้อย ประกาศให้ครูและนักเรียนทราบก่อนวันเปิดเรียน เพื่อให้วันเปิดเรียนเป็นวันที่ทำงานได้ทันที ถ้าทำตารางสอนตลอดปีได้ก็ควรทำ เพื่อให้นักเรียนจะวางแผนการเรียนได้ตลอดปี
9. ควรเฉลี่ยปริมาณการสอน ต่อหนึ่งสัปดาห์ให้ครูทุกคนทัดเทียมกัน หรือถ้าต่างกันบ้างก็ไม่มากนัก
10. ตารางสอนควรทำ 4 ชุด คือ ชุดที่หนึ่งประจำชั้น ชุดที่สองให้แก่ครูเป็นรายบุคคล ชุดที่สามเป็นชุดใหญ่รวมตารางสอนทุกชั้นเข้าด้วยกัน ชุดที่สี่เป็นตารางสอนประจำตัวของครูแต่ละคนไว้ประจำห้องครูใหญ่

สรุปได้ว่า การจัดตารางสอน หมายถึง การวางแผนในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ จากผู้สอนไปยังผู้เรียน โดยคำนึงถึงความพร้อมของทั้งสองฝ่าย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างเต็มที่

2. การจัดการเรียน

พัชรี สว่างทรัพย์ (2532 : 6) กล่าวว่า แผนการเรียน หมายถึง แผนการจัดการเรียนที่กำหนดให้ในแต่ละสาขาวิชา ตามหลักสูตรในแต่ละภาคเรียน การกำหนดแผนการเรียนล่วงหน้าก็เพื่อช่วยให้ผู้สมัครเข้าเรียนได้เลือกสมัครเข้าเรียนในสาขาวิชาตามลำดับความสนใจ ความถนัด ความรู้ ความสามารถจากประสบการณ์เดิมของเขา

กรมอาชีวศึกษา (2530 : 61 - 62) ระบุว่า แผนการเรียน หมายถึง แผนการจัดการเรียนที่กำหนดให้ในแต่ละสาขาวิชาตามหลักสูตร โดยจัดรายวิชาต่าง ๆ ลงไว้ในภาคเรียนหนึ่ง ๆ

อรสา ปราชนันทร (2525 : 61 - 62) กล่าวถึงการจัดแผนการเรียนไว้พอสรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องประสานงานระหว่างฝ่ายวิชาการและฝ่ายแนะแนวเพื่อให้ร่วมกันจัดวิชาตามแผนการเรียนที่กำหนดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร โดยโรงเรียนควรจัดแผนการเรียนได้เลือกหลาย ๆ แผน กว้างพอสมควร แต่ต้องคำนึงถึงความพร้อมของโรงเรียนเป็นหลักในการพิจารณาด้วย ได้แก่ บุคลากร สถานที่ และอุปกรณ์ในการเรียนการสอน ในการจัดแผนการเรียนนั้น โรงเรียนจะต้องศึกษา จุดหมาย หลักการ โครงสร้าง หลักเกณฑ์ การใช้หลักสูตร และรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรให้เข้าใจ

กรมอาชีวศึกษา (2530 : 6) ได้กำหนดแนวปฏิบัติในการจัดวิชาเรียนของแต่ละภาคเรียน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ไว้ดังนี้

1. การกำหนดรายวิชาแต่ละภาคเรียน จะต้องคำนึงถึง เนื้อหา ความรู้พื้นฐาน ความต่อเนื่อง หรือสัมพันธ์กันด้วย เพราะหลาย ๆ วิชามีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกัน การจัดรายวิชาง่ายก่อนวิชายาก จะช่วยให้การเรียนการสอนง่ายขึ้น

2. จำนวนหน่วยกิตรวม จะต้องคำนึงถึงเวลาเรียนทั้งหมดของภาคเรียน ในแต่ละภาคเรียนไม่ควรจัดเกินกว่าที่ระบุไว้ในระเบียบการจัดการศึกษาตามหลักสูตร

3. การจัดวิชาเลือกในแต่ละภาคเรียน ควรจัดตามความเหมาะสมของแต่ละสาขาและควรให้นักเรียนเป็นฝ่ายเลือกตามความสนใจ ซึ่งได้เสนอแนะรายวิชาเลือกเอาไว้ในตอนต้นแล้ว

นอกจากนั้น กรมอาชีวศึกษา (2530 : 6 - 7) ได้เสนอแนะการกำหนดรายวิชาต่าง ๆ ในแผนการเรียน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ไว้ดังนี้

1. หมวดวิชาพื้นฐาน ควรกำหนดลงในแผนการเรียนการสอนให้ครบภายในภาคเรียนแรก โดยคำนึงถึงความเหมาะสมในแต่ละกลุ่มวิชาด้วย

2. หมวดวิชาชีพ ควรกำหนดลงในแผนการเรียนต่าง ๆ ให้เนื้อหามีความต่อเนื่องกัน

3. หมวดวิชาเลือก

3.1 วิชาชีพเลือก ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามกลุ่มวิชาที่เขาสนใจ ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความถนัด ความสนใจ เพื่อไปประกอบอาชีพในตลาดแรงงานได้อย่างแท้จริง และควรได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาด้วย

3.2 วิชาเลือกเสรี นักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ทุกรายวิชาทั้งในสาขาและต่างสาขาของตัวเอง

3. การฝึกงาน

โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ได้กล่าวถึงการฝึกงานหรือการฝึกภาคสนามไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนการเรียนด้วย โดยกล่าวไว้ว่า ให้นักเรียนทุกคนฝึกงานหรือฝึกภาคสนามในแหล่งวิทยาการ หรือสถานประกอบการหรือสถานประกอบอาชีพอิสระอย่างต่อเนื่อง ไม่น้อยกว่า 400 คาบเรียน หรือ 1 ภาคเรียน ระหว่างภาคเรียนที่ 9 - 12 มีค่า 4 - 6 หน่วยกิต การตัดสินผลการเรียนและการให้ระดับผลการเรียนให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับรายวิชาอื่น (ศูนย์นิเทศและฝึกอบรมอาชีวศึกษาภาคใต้. 2530 : 6)

กรมอาชีวศึกษา (2530 : 8 - 9) ได้เสนอแนะขั้นตอนของการดำเนินการฝึกงานไว้ 3 ขั้นตอน พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ขึ้นเตรียมการ เป็นขั้นที่หัวหน้างานแนะแนวการศึกษาประสานงานกับหัวหน้าแผนกวิชา ในการจัดทำโครงการเสนอตามลำดับขั้น โดยกำหนดวัน เวลา สถานที่และวงเงิน

ค่าใช้จ่ายสำหรับครู อาจารย์ที่ออกนิเทศการฝึกงาน ตลอดจนกำหนดวิธีการดำเนินงานตามโครงการ ได้แก่

1.1 ทำหนังสือของสถานศึกษาขอความร่วมมือไปยังแหล่งวิทยาการหรือสถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระต่าง ๆ

1.2 ส่งหนังสือติดต่อกับโครงการฝึกงานไปยังสถานที่ฝึกงาน

1.3 เมื่อได้รับหนังสือตอบรับจากสถานที่ฝึกงานแล้ว จะต้องแบ่งกลุ่มและเลือกตัวบุคคลส่งไปยังสถานที่ฝึกงาน

1.4 ประชุมครู อาจารย์ เพื่อแบ่งหน้าที่และจัดสายนิเทศการฝึกงาน แล้วออกคำสั่งแต่งตั้งเป็นทางการต่อไป

1.5 ทำหนังสือส่งตัวนักเรียน หนังสือแจ้งผู้ปกครองและหนังสือแจ้งรายชื่อนักเรียนให้หน่วยงานทราบ

2. ขั้นตอนการ ได้แก่ การปฏิบัติดังต่อไปนี้

2.1 ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ควรเป็นผู้ให้โอวาทแก่นักเรียน หัวหน้าคณะวิชาและหัวหน้าแผนกวิชาควรเป็นผู้ชี้แจง แนะนำแนวทางในการวางตัวในการทำงานในเรื่องต่อไปนี้

2.1.1 การแต่งกาย

2.1.2 การรายงานตัว

2.1.3 การลงเวลาทำงานประจำวัน

2.1.4 การประเมินผลการปฏิบัติงานและการนิเทศตรวจงาน

2.1.5 กิริยามารยาทขณะปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนที่เหมาะสม

กับสภาพนักเรียน

2.1.6 เรื่องอื่น ๆ ที่ควรทราบ

2.2 วันปฐมนิเทศ ให้มอบหนังสือส่งตัวบัญชีลงเวลาทำงานของนักเรียนแบบประเมินผลการฝึกงาน เพื่อให้ให้นักเรียนนำไปมอบให้กับหัวหน้าหน่วยงานที่ไปฝึกอบรม

2.3 ขณะฝึกงาน คณะอาจารย์ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นอาจารย์นิเทศการฝึกงานจะต้องออกไปเยี่ยมเยียนและเข้าพบหัวหน้าหน่วยงาน หรือผู้รับผิดชอบการฝึกงาน

ของนักเรียนเพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคในการฝึกงาน และสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อประเมินผลต่อไป

3. ขั้นเสริมจลินการฝึกงาน เมื่อนักเรียนได้ฝึกงานจนครบกำหนดแล้วสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

3.1 ทำหนังสือขอบคุณหน่วยงานที่ให้ความอนุเคราะห์รับนักเรียนฝึกงาน

3.2 คณะครู อาจารย์ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้นิเทศ จะต้องทำการประเมินผลการฝึกงาน โดยการสังเกตและประเมินค่าจากแบบประเมิน

3.3 สรุปผลการประเมิน ซึ่งมีอยู่ 4 อันดับ คือ พอใจมาก พอใจ ไม่พอใจ และต้องปรับปรุง

สรุปได้ว่า สถานศึกษาจะต้องจัดแผนการเรียนและการฝึกงาน ให้สอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตร โดยคำนึงถึงความต้องการและความพร้อมของผู้เรียนเป็นหลักในการพิจารณา เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาการในด้านต่าง ๆ สมตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

4. การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร

1. การนิเทศ

มีผู้ให้ความหมายของการนิเทศและวิธีการนิเทศไว้ดังต่อไปนี้

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2531 : 4) กล่าวว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการในการจัดกิจกรรมอันนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่พึงประสงค์ และเป็นการแสดงกิจกรรมการนิเทศที่เป็นไปในทางให้คำปรึกษาช่วยเหลือ ปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับกัน

ธงชัย สุวณฺเฒ่าเมธี (2532 : 24 - 26) ให้ความหมายของการนิเทศไว้ว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน พร้อมกันนี้ได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของการนิเทศการศึกษาไว้ พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เป้าหมายของการนิเทศการศึกษา อยู่ที่การทำให้นักเรียนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ หรือนักเรียนที่เป็นผลผลิตของการศึกษา จะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

2. ลักษณะของการนิเทศการศึกษาที่ดี ดูได้จากสิ่งต่อไปนี้

2.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพสูงขึ้น คือ มีความสามารถในการปฏิบัติงานดีขึ้น

2.2 งานที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาทำมีคุณภาพขึ้น คือ เป็นผลงานที่ตรงกับเป้าหมายที่วางไว้ ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ จากการดำเนินงานเกิดขึ้นน้อยที่สุด

2.3 กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับบุคลากรทางการศึกษาเป็นไปด้วยความราบรื่น มีปัญหาและข้อขัดแย้งเกิดขึ้นน้อยที่สุด

2.4 ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมปฏิบัติงานอย่างมีความสุขทำงานด้วยความสบายใจ

3. ผู้เกี่ยวข้องในการนิเทศการศึกษา มี 3 ฝ่าย ได้แก่

3.1 ผู้ให้การนิเทศ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่จัดให้มีการนิเทศขึ้น เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชาศึกษานิเทศก์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการจัดการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาโดยเฉพาะ

3.2 ผู้รับการนิเทศ คือ ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการจัดการนิเทศผลที่ได้รับจะเป็นไปในลักษณะที่ทำให้เกิดความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานดีขึ้น

3.3 ผู้สนับสนุนการนิเทศ คือ ผู้ที่ไม่ได้ทำหน้าที่นิเทศโดยตรงแต่เป็นผู้สนับสนุนการนิเทศ เพื่อให้การนิเทศเป็นไปอย่างได้ผล

4. กระบวนการนิเทศการศึกษา มี 5 ขั้นตอน ได้แก่

4.1 การวางแผน

4.2 การให้ความรู้

4.3 การลงมือปฏิบัติ

4.4 การให้กำลังใจ

4.5 การประเมินผล

กรมสามัญศึกษา (2524 : 214 - 219) ได้เสนอแนะวิธีการนิเทศที่จำเป็นสำหรับหลักสูตรใหม่ไว้ พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การแนะนำ เหมาะสำหรับกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มละ 2 - 3 คน เช่น การแนะนำเกี่ยวกับหลักการสอน หลักการวัดผล เป็นต้น
 2. การประชุมชี้แจง เหมาะสมสำหรับกลุ่มที่ใหญ่กว่าที่จะให้คำแนะนำ เช่น การชี้แจงเกี่ยวกับโครงสร้างของหลักสูตร เป็นต้น
 3. การประชุมสัมมนา เหมาะสำหรับการแก้ปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นกลุ่มเล็ก ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นมากกว่าการประชุมแบบอื่น
 4. การประชุมปฏิบัติการ เป็นการประชุมเพื่อให้ได้ทักษะในการปฏิบัติงาน เช่น การประชุมปฏิบัติการทำแผนการสอน เป็นต้น
 5. การประชุมอบรม เหมาะสำหรับทำกับคนกลุ่มใหญ่
 6. การบรรยายและอภิปราย เป็นการให้ความรู้ หรือให้แนวคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งแก่ครู อาจใช้วิทยากรในโรงเรียนหรือภายนอกโรงเรียนมาให้ความรู้ในเรื่องที่ครูสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
 7. การศึกษานอกสถานที่ อาจจัดในลักษณะไปเยี่ยมโรงเรียนที่มีโครงการดีเด่น เพื่อให้ครูได้เห็นสิ่งแปลกใหม่ เพื่อครูจะได้เปรียบเทียบทำให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหา
 8. การทดลองปฏิบัติการ แต่ละโรงเรียนอาจริเริ่มโครงการทดลองในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่
 9. การจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยและช่วยให้การเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่ได้ผลดี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อครู เช่น คำอธิบายเพื่อความกระจ่างในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร แบบฟอร์มต่าง ๆ เป็นต้น
 10. การจัดตั้งศูนย์วิชาการ เป็นการจัดศูนย์รวมเอกสาร สิ่งพิมพ์ทางวิชาการไว้ที่โรงเรียน
 11. การเยี่ยมเยียนตามชั้นเรียน เป็นวิธีการนิเทศที่ทำให้ครูเกิดความอบอุ่นใจว่าไม่ถูกทอดทิ้ง ผู้บริหารได้ใกล้ชิดกับครู
 12. การสาธิต เป็นการนิเทศแบบแสดงตัวอย่างให้ดู เช่น การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น
5. การติดตามผลการใช้หลักสูตร
- สาระสำคัญของการติดตามผลการใช้หลักสูตร ดังนี้

ธงชัย สุวดีณ์เมรินทร์ (2532 : 7) กล่าวไว้สรุปได้ว่า การติดตามผลเป็นระยะ ๆ เป็นการป้องกันความผิดพลาดและความล้มเหลวของหลักสูตรได้มาก โดยเฉพาะการติดตามผลการจัดการเรียนการสอน

กรมสามัญศึกษา (2524 : 213 - 222) ได้เสนอแนะให้โรงเรียนต่าง ๆ ถือปฏิบัติเพื่อให้การใช้หลักสูตรบรรลุผลไว้ สรุปได้ดังนี้

1. การติดตามและตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ เช่น

- 1.1 เอกสารหลักสูตร
- 1.2 แบบบันทึกประเมินผลการเรียนของรายวิชา
- 1.3 แบบแสดงสถิติการมาปฏิบัติงาน
- 1.4 แผนการสอน

2. การติดตามผลการปฏิบัติงานประจำเดือนและประจำปี ตามที่กำหนดไว้ในปฏิทินประจำปี ซึ่งกำหนดกิจกรรมและงานที่ต้องปฏิบัติโดยสังเขปให้สอดคล้องกับหลักสูตรใหม่

กรมอาชีวศึกษา (2530 : 2 - 5) รายงานติดตามผลการใช้หลักสูตรเอาไว้สรุปได้ว่า การนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา ต้องมีการติดตามและควบคุมการเรียนการสอนให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง และหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและสมรรถภาพตามจุดประสงค์ของประเภทวิชา สาขาวิชา หมวดวิชา และรายวิชาต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในหลักสูตร โดยผู้บริหารจะต้องจัดระบบการติดตามและควบคุมที่สำคัญ 3 ประการ คือ การตรวจ สอบแผนปฏิบัติการสอน การตรวจสอบการสอน และการตรวจสอบเครื่องมือวัดผล ซึ่งมีรายละเอียด พอสังเขปดังต่อไปนี้

1. การตรวจสอบแผนปฏิบัติการสอน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ได้มีการกำหนดจุดประสงค์รายวิชาและคำอธิบายรายวิชาไว้แล้ว ส่วนเนื้อหาวิชาที่กรมอาชีวศึกษาได้จัดทำขึ้นตามรายวิชาต่าง ๆ นั้น มีลักษณะเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนหาประสบการณ์และเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ สิ่งที่ครูอาจารย์ต้องปฏิบัติก็คือ ต้องทำแผนปฏิบัติการสอนไว้ล่วงหน้า โดยการทำแผนปฏิบัติการสอนนั้น สถานศึกษาจะต้องตกลงรูปแบบให้เหมือน ๆ กัน และไม่ว่าจะใช้รูปแบบใดจะต้องยึดจุดประสงค์รายวิชาของหลักสูตรเป็นหลัก หมายความว่า ในแผนปฏิบัติการสอนจะต้องมีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เป็นองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดสมรรถภาพได้ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านข้อเท็จจริง ด้านทักษะ เชาว์ปัญญา ด้านยุทธศาสตร์การคิด ด้านทักษะการเคลื่อนไหว และด้านเจตคติ

ในการตรวจสอบแผนปฏิบัติการสอนนั้น ผู้บริหารจะต้องตรวจสอบว่าแผนปฏิบัติการสอนของครู อาจารย์ ได้ครอบคลุมส่วนสำคัญต่อไปนี้หรือไม่

- 1.1 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective)
- 1.2 กิจกรรมและภารกิจ (Activities and Task)
- 1.3 พฤติกรรมการเรียนการสอน (Teaching/Learning Behavior)
- 1.4 การประเมินผลพฤติกรรมเมื่อจบหน่วยเรียน

2. การตรวจสอบการสอน ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ อาจตรวจสอบเอง หรือตั้งคณะกรรมการวิชาการประกอบด้วยหัวหน้าแผนกวิชาต่าง ๆ ให้ตรวจสอบ การตรวจสอบอาจใช้เครื่องมือช่วย เช่น แบบบันทึกการตรวจสอบ ในการตรวจสอบการสอน สิ่งที่ต้องสังเกต เช่น

2.1 การสร้างสถานการณ์เริ่มนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเชื่อมโยงกับ ประสบการณ์เดิมหรือการใช้อุปกรณ์ช่วยสอนต่าง ๆ เช่น แผนภูมิ สไลด์ แบบจำลอง แผนภาพ ฯลฯ

2.2 พฤติกรรมการเรียนการสอน เทคนิควิธีสอน

2.3 การประเมินผลพฤติกรรมเมื่อจบบทเรียน

3. การตรวจสอบเครื่องมือวัดผล ก่อนสอบระหว่างภาคเรียน และปลายภาคเรียน ผู้บริหารหรือคณะกรรมการวิชาการของสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จะต้องตรวจสอบว่า แต่ละรายวิชาได้จัดทำเครื่องมือวัดผล เช่น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ผล แบบประเมินผลการฝึก ภาควิปฏิบัติ ฯลฯ ว่าครอบคลุมเนื้อหาสาระและจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ มีคุณภาพและ เหมาะสมกับเวลาหรือไม่

สรุปได้ว่า การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร เป็นหน้าที่ของสถานศึกษา ในการคอยช่วยเหลือ แนะนำ ชี้แจง หรืออำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เพื่อให้อาจารย์ผู้สอน ได้จัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา หมวดวิชา สาขาวิชา และประเภทวิชาได้ตามเจตนารมณ์ ของหลักสูตร

5. การบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่

เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนนั้น มีบุคคลต่าง ๆ ให้รายละเอียดไว้ดังต่อไปนี้

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 161) กล่าวไว้สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีส่วนช่วยพัฒนาการเรียนของนักเรียนหรือการสอนของครูให้ดีขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. สื่อที่เป็นสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ วารสาร เอกสารต่าง ๆ ที่จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นส่วนช่วยให้เกิดการเรียนการสอน

2. สื่อที่ไม่เป็นสิ่งพิมพ์ ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เครื่องมือต่าง ๆ เช่น เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายฟิล์มสตริป เครื่องฉายภาพยนตร์ เป็นต้น

สวัสดี สุวรรณอักษร (2528 : 28) กล่าวถึงวิธีการที่ผู้บริหารน่าจะนำมาปฏิบัติในเรื่องสื่อการเรียนการสอนไว้ พอสรุปได้ว่า จะต้องจัดทำบัญชีสิ่งที่มีอยู่แล้ว แล้วสำรวจความต้องการของครูอาจารย์ จัดประชุมครู อาจารย์ เพื่อวางแผนในการจัดซื้อจัดหา จัดอบรมครู อาจารย์ในเชิงปฏิบัติการผลิตและการใช้ ดูแลเอาใจใส่ให้ครูใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนให้คุ้มค่า ติดตามและประเมินผลการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

ธำรง บัวศรี (2531 : 275) กล่าวถึงสื่อการเรียนการสอนไว้สรุปได้ว่า เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของผู้สอนมาก ปัญหาที่มักเกิดขึ้นเสมอก็คือผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบจะต้องเตรียมการแต่เนิ่น ๆ และวางแผนในการดำเนินงานให้รอบคอบ

ธงชัย สุวณณ์เมรินทร์ (2532 : 5) ระบุถึงสื่อการเรียนการสอนไว้สรุปได้ว่า ได้แก่ สิ่งที่กรมและสถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อให้ความสะดวกและช่วยเหลือครู อาจารย์ให้สามารถใช้หลักสูตร หรือสอนแต่ละวิชาได้ถูกต้อง ปัญหาที่พบคือความล่าช้าไปสู่ผู้ใช้

พัชรี สว่างทรัพย์ (2532 : 8) กล่าวถึงการใช้สื่อการเรียนการสอนว่า สื่อการเรียนการสอน ควรใช้ในรูปแบบสื่อประสม คือ ใช้ตำราเรียนควบคู่กับอุปกรณ์ช่วยสอนเอกสาร อ่างอิงหรือหนังสือประกอบการเรียนอื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสารทางอาชีพ และธุรกิจ เป็นต้น

สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นสิ่งตีพิมพ์และไม่ใช่สิ่งตีพิมพ์ ซึ่งสร้างขึ้นมาเพื่อช่วยในการสอนของผู้สอน และการเรียนของผู้เรียนบรรลุเป้าหมายได้ง่ายขึ้น และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เกี่ยวกับอาคารสถานที่

กรมสามัญศึกษา (2524 : 44 - 45) ระบุสิ่งที่โรงเรียนจะต้องวางแผนผังเกี่ยวกับอาคารสถานที่ไว้ 4 ประการ ได้แก่

1. ส่วนที่เป็นถนน ได้แก่
 - 1.1 ถนนเข้าออกโรงเรียน
 - 1.2 ถนนเชื่อมระหว่างอาคารเรียน
2. ส่วนที่เป็นอาคาร ได้แก่
 - 2.1 อาคารเรียน แบ่งออกเป็นอาคารเรียนถาวร และอาคารเรียนชั่วคราว
 - 2.2 อาคารประกอบ แบ่งออกเป็นอาคารฝึกงาน อาคารหอประชุม อาคาร

โรงอาหาร ห้องสุขา

3. ส่วนที่เป็นสนาม แบ่งออกเป็นสนามกีฬา สนามกรีฑา สนามหญ้า
4. ส่วนที่เป็นสวน แบ่งออกเป็นสวนหย่อม สวนป่า แปลงเกษตร
5. ส่วนที่เป็นห้องเรียน แบ่งออกเป็นห้องเรียนและห้องปฏิบัติการพิเศษ

สุวิทย์ บุญช่วย (2526 : 122) กล่าวถึง การใช้ประโยชน์ของอาคารสถานที่ไว้ว่า โรงเรียนเป็นสมบัติของทุก ๆ คน เพราะโรงเรียนรัฐบาลส่วนใหญ่สร้างจากเงินงบประมาณแผ่นดินที่ได้มาจากภาษีของราษฎร ห้องเรียน อาคารเรียน และบริเวณโรงเรียนเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะใช้ให้เกิดประโยชน์กับการเรียนการสอนให้มากที่สุด

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 190) กล่าวไว้ว่า การจัดอาคารสถานที่เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการวางแผนดูแล บำรุงรักษา พัฒนาอาคารต่าง ๆ และบริเวณของโรงเรียนให้อยู่ในสภาพที่สวยงาม และเหมาะสมกับสภาพการใช้อยู่เสมอ

สรุปได้ว่า การจัดอาคารสถานที่เพื่อการเรียนการสอน เป็นภาระหน้าที่ของสถานศึกษา ในการจัดห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ตลอดจนบริเวณสนามภายในโรงเรียนให้พร้อม ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร โดยคำนึงถึงความสวยงาม สะอาด ปลอดภัย และประหยัด

6. การประเมินผลการเรียน

แนวปฏิบัติในการประเมินผลการเรียน

พนัส หันนาคินท์ (2529 : 242) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นการพิจารณา กำหนดคุณค่า (Value Judgment) จากคะแนนที่วัดได้จากการวัดผล

ดอล (Doll. 1983 : 360) กล่าวว่า การประเมินผลที่มีประสิทธิภาพจะต้อง มีการทดสอบหลังการเรียน ซึ่งครอบคลุมถึงกระบวนการประเมินผล และจุดหมายของการเรียน นอกจากนั้น จะต้องสังเกตความสามารถของสมาชิกในแต่ละกลุ่ม เพื่อประเมินผลก่อนการเรียน ในชั้นสำหรับแต่ละคน

เตือนใจ เศรษฐสัถโก, เอนก เพ็ชรอนุกุลบุตร และเพ็ญศรี เศรษฐวงศ์ (2518 : 2) กล่าวว่า การประเมินผล คือ การนำเอาผลจากการวัดหลาย ๆ ครั้งมารวมกัน แล้วลงสรุปตีราคาคุณภาพของผู้เรียนอย่างมีหลักเกณฑ์ว่า ดี - เลว ปานใด ควรจะสอบได้หรือ สอบตก

กรมอาชีวศึกษา (2530 : 21 - 22) ได้เสนอแนะแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินผล การเรียนสำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ไว้พอสรุปได้ ดังต่อไปนี้

1. ในแต่ละแผนก หัวหน้าแผนกวิชาควรจัดให้มีการประชุม เพื่อตกลงกันในเรื่องต่อไปนี้

1.1 สัดส่วนของคะแนนเก็บสะสม และคะแนนสอบปลายภาคเรียน ซึ่งคะแนนเก็บ สะสมควรใช้เกณฑ์ ร้อยละ 60 - 70 โดยได้มาจากคะแนนเจตคติและพฤติกรรมการเรียน ฯลฯ ส่วนคะแนนสอบปลายภาคควรใช้เกณฑ์ ร้อยละ 30 - 40 โดยได้มาจากคะแนนสอบภาคทฤษฎีหรือ ภาคปฏิบัติของแต่ละรายวิชา ลักษณะการสอบนั้น บางรายวิชาอาจสอบเฉพาะภาคทฤษฎี บางรายวิชา สอบเฉพาะภาคปฏิบัติ และบางรายวิชาอาจสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแล้วแต่ความเหมาะสม

1.2 แต่ละรายวิชาควรมีการทดสอบย่อยอย่างน้อยภาคเรียนละ 3 ครั้ง ก่อนการสอบปลายภาคเรียน

1.3 การกำหนดเนื้อหาวิชาที่จะจัดตอนทดสอบนั้น ต้องพิจารณาตามความเหมาะสม บางรายวิชาต้องเก็บเนื้อหาทั้งหมดมาประเมินผลปลายภาคเรียน บางรายวิชาสามารถแบ่งทดสอบ เป็นเรื่อง ๆ ซึ่งผู้สอนจะต้องตกลงกันเองในบรรดารายวิชาที่สอนร่วมกันหลายคน

1.4 ในกรณีที่มีการทดสอบย่อย โดยผู้สอนเป็นผู้ทดสอบเอง ผู้สอนจะต้องส่ง เครื่องมือประเมินผล (แบบทดสอบ) และกระดาษคำตอบ พร้อมทั้งคะแนนดิบ และค่าระดับคะแนน ให้แก่หัวหน้าแผนกวิชา เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน

1.5 การสร้างเครื่องมือประเมินผล (แบบทดสอบ หรือโครงการทดสอบ)

ให้จัดทำและพิจารณาร่วมกัน จะต้องวัดผลได้ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ครบทุกด้าน ในการทดสอบเครื่องมือวัดผลให้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ จะต้องใช้เกณฑ์พิจารณา 4 เกณฑ์ ดังนี้

1.5.1 ตรงจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1.5.2 มีคุณภาพทั้งด้านความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability)

1.5.3 เหมาะสมกับผู้เรียน

1.5.4 ผลการสอบ และการแปลผลออกมาเป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไปได้

สรุปได้ว่า การประเมินผลการเรียน หมายถึง การหาค่าคุณภาพของผู้เรียนว่ามีคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความสามารถ เจตคติ ทักษะและคุณลักษณะอื่น ๆ ตรงตามต้องการ จุดประสงค์ของรายวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรหรือไม่ เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงต่อไป

7. ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษาที่เป็นพี่เลี้ยง

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้กรมสามัญศึกษาและกรมอาชีวศึกษาร่วมมือกันเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปัญหาที่พบ คือ การให้ความร่วมมือด้านครูผู้สอน และอุปกรณ์การเรียนการสอน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ไว้ดังต่อไปนี้

พงษ์พิศ ทะคง (2526 : ง - ฉ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหาร

และครูที่มีต่อการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

เขตการศึกษา 9 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอน จำนวน 528 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. โดยส่วนรวมการดำเนินงานบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละตัวพบว่า การดำเนินงานด้านการจัดแผนการเรียน การจัดตารางสอน และการจัดกิจกรรมนักเรียน อยู่ในระดับมากส่วนด้านอื่น ๆ อีก 11 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9 ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05

จงบงลณี อรุณไพโรจน์ (2527 : 7 - ฉ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ สาขาวิชาพาณิชยกรรม ของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 159 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 48 คน ครู 111 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาในการใช้หลักสูตรที่ทั้งผู้บริหารและครูเห็นว่ามีปัญหาได้แก่ ความสนใจของศึกษานิเทศน์สาขาพาณิชยกรรม ในการนิเทศการสอนของครู ความร่วมมือของผู้ปกครอง ในการติดตามผลการเรียนของนักเรียน ความช่วยเหลือของชุมชนเกี่ยวกับสื่อการสอนการพานักเรียนไปทัศนศึกษางานด้านพาณิชยกรรม การได้รับวัสดุหลักสูตรและสื่อการสอนทันเวลาและความเพียงพอของหนังสือหลักสูตร

2. ผู้บริหารกับครูมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อปัญหาการใช้หลักสูตร ในด้านต่าง ๆ มากน้อยตามลำดับดังต่อไปนี้ คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน 13 เรื่อง ด้านสื่อการสอน 9 เรื่อง ด้านแนะแนว 8 เรื่อง ด้านการวัดและประเมินผล 5 เรื่อง ด้านความเข้าใจหลักสูตร 7 เรื่อง ด้านเอกสารหลักสูตร 4 เรื่อง และด้านตัวครู 3 เรื่อง

นิพนธ์ ภูริฉาย (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหาร

ปัจจัยประกอบการเรียนการสอน สำหรับวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพและวิชาอาชีพ ส่วนในด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหารกับครู มีทักษะแตกต่างกันในด้านการนิเทศ และติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียน

3. โรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลางมีทักษะแตกต่างกันในด้านการแนะแนวการจัดให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าตนเอง การจัดกิจกรรมนักเรียน และการจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน

วิเศษ บุญยี่ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 648 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 44 คน อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาชีพ 204 คน และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 400 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานอาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนอาจารย์ผู้สอน และนักเรียน มีดังต่อไปนี้

1.1 โรงเรียนไม่สามารถจัดบริการทางานให้นักเรียนทำในวันหยุด หรือนอกเวลา หรือเมื่อจบการศึกษาแล้วได้

1.2 โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนพานักเรียนไปศึกษาดูงานภาคปฏิบัติในสถานฝึกอาชีพ แหล่งวิทยากร หรือสถานประกอบอาชีพอิสระนอกโรงเรียน

1.3 โรงเรียนไม่สามารถเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาบรรยายความรู้วิชาพื้นฐานวิชาชีพแก่นักเรียนได้

1.4 สถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระไม่ได้ให้ความร่วมมือด้วยดีกับทางโรงเรียน ในการรับนักเรียนเข้าฝึกงาน และสถานที่ดังกล่าวตั้งอยู่ห่างไกลจากโรงเรียน ไม่สะดวกในการเดินทางไปและกลับขณะไปศึกษาและฝึกอาชีพ

1.5 โรงเรียนไม่มีเงินค่าใช้จ่ายในการพานักเรียนไปฝึกงานอาชีพนอกโรงเรียน

1.6 นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ด้านอาชีพไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนขาดความเข้าใจวิชาพื้นฐานวิชาชีพ และขาดความคิดริเริ่มในการทำงานอาชีพของนักเรียนเอง

1.7 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรไม่สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของนักเรียน

1.8 นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพ

1.9 โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า และฝึกงานทดลองด้วยตนเอง

2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีความแตกต่างกันในด้านวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารและขนาดของโรงเรียนที่ทำการบริหาร มีทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 ยกเว้นด้านแผนการสอนที่ผู้บริหารซึ่งบริหารโรงเรียนขนาดต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่มีความแตกต่างกันในด้าน อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ด้านการสอน และขนาดของโรงเรียนที่ทำการสอน มีทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 ยกเว้นด้านกิจกรรมการเรียนการสอนที่อาจารย์ผู้สอนในขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ต่างเพศกัน และเรียนในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530

ศูนย์นิเทศและฝึกอบรมอาชีวศึกษาภาคใต้ (2530 : 47 - 48) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศและติดตามผลการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ปวช. 2530 สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคใต้ ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรเพียงร้อยละ 76 ส่วนอาจารย์ผู้สอนมีความรู้และความเข้าใจ เพียงร้อยละ 61

2. อาจารย์ผู้สอนมีจำนวนไม่เพียงพอ

3. ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 รวมทั้งต้องการตำรา และคู่มือในการเรียนการสอน

4. ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่สำคัญ ได้แก่ เวลาเรียนภาคเรียนละ 10 สัปดาห์ น้อยเกินไป ทำให้สอนไม่ทันตามแผนเวลาในการวัดผล ก่อนข้างจำกัดทำให้วัดผลประเมินผลได้น้อย

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา (2531 : 160) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรและไม่ได้เข้ารับการอบรม สัมมนา เพื่อรับการชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตร

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ มีความรู้ความเข้าใจในตัวหลักสูตรโดยส่วนรวมในระดับปานกลาง

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและอาจารย์ผู้สอน ส่วนใหญ่หรือจำนวนมากกว่าร้อยละ 80 ต้องการให้มีการปรับปรุงหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 โดยเฉพาะในด้าน กำหนดเปิดปิดภาคเรียน การจัดแผนการเรียนการสอน การปรับรายละเอียดในบางวิชา เกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนการสอน กำหนดเวลาเรียน หลักเกณฑ์การฝึกงานในสถานประกอบการของนักเรียนและข้อสอบมาตรฐานรายวิชา

พรทิพย์ อีรวรางกูร (2522) ทำการวิจัยเรื่อง สภาพทางสังคมทัศนูปกรณ์ของสถาบัน การศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร โดยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหาร เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา ครู - อาจารย์ และนักเรียน นักศึกษาทุกสถาบันการศึกษาในสังกัด กรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 289 คน พบว่า สถาบันการศึกษาส่วนมากขาดแคลนอุปกรณ์ และไม่มีศูนย์โสตทัศนศึกษาเป็นสัดส่วนของตนเอง ส่วนมากกระจายตามหน่วยงานอื่น การใช้และการจัดหาโสตทัศนูปกรณ์เพื่อประกอบการสอนของครู - อาจารย์ โดยเฉลี่ยแล้วน้อยมาก เนื่องจากขาดความรู้ในการใช้ และการผลิตขึ้นใช้เอง นอกจากนั้น ครู - อาจารย์ ยังมีชั่วโมงสอนมากเกินไปไม่มีเวลาเตรียมและจัดหามาให้นักเรียน นักศึกษามีความต้องการให้มีการใช้โสตทัศนูปกรณ์ และผู้บริหารส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีและสนับสนุนงานโสตทัศนศึกษา

ปฐม ทศพล (2524) ได้ทำวิจัยเรื่อง ทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานด้านวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคในภาคเหนือ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า อาจารย์ โดยส่วนรวมมีปัญหาด้านการปรับปรุงการเรียนการสอนมากที่สุดในงานวิชาการทุก ๆ ด้าน และได้เสนอแนะไว้ว่า กรมอาชีวศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคควรดำเนินงาน

ในด้านนี้ให้มากขึ้นโดยการจัดหาเครื่องจักร เครื่องมือทันสมัย วัสดุฝึกงาน จำนวนครู - อาจารย์ ให้เพียงพอเพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานของครู - อาจารย์นักศึกษา มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่วนความเห็นของนักศึกษา โดยส่วนรวมมีปัญหาด้านวัดการประเมินผลมากที่สุด ได้เสนอแนะว่า ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงวิธีการและเกณฑ์ในการวัดประเมินผลแต่ละครั้ง กรมอาชีวศึกษาและผู้บริหารระดับสูงควรได้มีการศึกษาข้อมูลโดยละเอียดควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาขึ้นเพื่อให้ครูอาจารย์มีความเข้าใจถึงวิธีการที่ถูกต้อง อันเป็นแนวทางช่วยลดปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผลสำหรับนักเรียน นักศึกษาได้ และจากควรศึกษาทัศนะของความต้องการ พบว่าอาจารย์และนักศึกษาโดยส่วนรวม มีความต้องการด้านการปรับปรุงการเรียนการสอนมากกว่าด้านอื่น และได้เสนอแนะว่าผู้บริหารระดับสูงและผู้เกี่ยวข้องควรรับดำเนินงานในด้านนี้เพราะจักรกลที่สำคัญที่ทำให้นักศึกษา มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมด้านต่าง ๆ ของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั่นเอง

ชวนชม คำหอมกุล (2527) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานด้านวิชาการด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร การวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอน โรงเรียนปฏิบัติมากและมีปัญหาน้อย ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอน โรงเรียนปฏิบัติน้อยและมีปัญหาน้อย หากพิจารณาเป็นรายข้อทั้งสี่พบว่า สภาพการปฏิบัติงานวิชาการโรงเรียนปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2522 มากกว่าการปฏิบัติในเรื่องอื่น ๆ สำหรับปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการนั้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทั้ง 4 ด้านพบว่าการจัดหาเอกสารตำราเรียน หรือแหล่งวิชาที่จะให้ครูได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร มีปัญหามากกว่าข้ออื่น ๆ ข้อเสนอแนะ สำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษา เอกชนควรหาทางช่วยเหลือโรงเรียนในด้านนิเทศและพัฒนาบุคลากรทางการสอนให้มากขึ้น ปรับปรุงคุณภาพของครูโดยเฉพาะ เรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จัดให้มีหนังสือเอกสาร หลักสูตร ตำราเรียน คู่มือครู และหนังสืออ่านประกอบสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ควรปรับปรุงองค์การที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนอีกด้วย

รายงานการวิจัย โครงการวิจัยรูปแบบของอาชีวศึกษา ของสำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่า กรมอาชีวศึกษายังขาดอาจารย์สายวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถ ความพึงพอใจ

ของอาจารย์ที่มีต่อวิชาค่อนข้างต่ำ ด้านอาคารสถานที่ควรเพิ่มห้องเรียนและพื้นที่ในโรงปฏิบัติงานของทุกแผนกวิชา สถาบันอาชีวศึกษาต้องการความช่วยเหลือจากองค์การธุรกิจเอกชนในด้านการจัดหางานให้เมื่อสำเร็จการศึกษา ด้านบริจาคเงินทุน เครื่องมืออุปกรณ์ การใช้สถานที่ฝึกงาน การให้บุคลากรหรือผู้รู้ช่วยเหลือในด้านการเรียนการสอน ในด้านหลักสูตร พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่กำลังประกอบอาชีพอยู่ให้ข้อคิดเห็นว่า หมวดวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการมากพอสมควร และได้ถูกนำไปใช้ในการทำงาน นอกจากบางหมวดวิชาที่ควรต้องปรับปรุง ผู้ประกอบการให้ข้อคิดเห็นว่าผู้สำเร็จอาชีวศึกษาระดับต่าง ๆ ควรจะได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติม และในด้านหลักสูตรการเรียนการสอนควรเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงในโรงงานเอกชนและควรให้ความสนใจเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจของอาจารย์ผู้สอน นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะให้ใช้ระบบโมดูลในหลักสูตรอาชีวศึกษาควรปรับปรุงหลักสูตรอาชีวศึกษา ควรปรับปรุงหลักสูตรอาชีวศึกษาให้มีลักษณะยืดหยุ่นและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ควรมีนโยบายจูงใจส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาส เข้ารับการฝึกงานในสถานประกอบการอย่างทั่วถึง โดยสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์ ให้ทราบถึงประโยชน์ระยะยาวของสถานประกอบการรวมทั้งมาตรการลดหย่อนภาษีสนับสนุนทางด้านการเงินบางส่วนเท่าที่จำเป็น และเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น จึงเสนอให้มีองค์การกลางที่ทำหน้าที่สำคัญ เช่น กำหนดนโยบาย เป้าหมาย ควบคุมมาตรฐานอาชีวศึกษา จัดสรรงบประมาณและประสานงานด้านหลักสูตรด้านการฝึกงานในสถานประกอบการ ตลอดจนความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 1 - 12)

สมมติฐาน

1. ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารของโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ที่มีความแตกต่างกันในด้านตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ และระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา

ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกัน

3. อาจารย์ผู้สอนของโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ที่มีความแตกต่างกันทางด้านวิชาที่สอน ประสบการณ์ในการสอนระดับการศึกษา และประเภทวิชาที่สำเร็จการศึกษา มีความเห็นต่อปัญหาในการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน วิชาสามัญและวิชาอาชีพ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาพาณิชยกรรม เฉพาะปีการศึกษา 2535 ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนสังกัด กรมสามัญศึกษา จำนวน 12 โรงเรียน ผู้บริหาร 48 คน อาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพ 54 คน อาจารย์ผู้สอนวิชาสามัญ 82 คน รวม 184 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม เฉพาะปีการศึกษา 2535 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ดังนี้

1. โรงเรียนใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มาร้อยละ 50 ได้โรงเรียน 6 โรงเรียน

2. ผู้บริหารและอาจารย์ เลือกทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร 22 คน
 อาจารย์ผู้สอนวิชาสามัญ 39 คน อาจารย์ผู้สอนอาชีพ 26 คน
 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 87 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประเภทของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สำหรับผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อถามข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับการศึกษา ประเภทวิชา ที่สำเร็จการศึกษา และวิชาที่สอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating - Scale) จำนวน 40 ข้อ ภาบได้ขอย้ายของปัญหาการบริหารหลักสูตร 7 ด้าน คือ

1. การวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์
2. งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน
3. การจัดตารางสอน แผนการเรียนและการฝึกงาน
4. การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร
5. การบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่
6. การประเมินผลการเรียน
7. ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียน

กรมสามัญศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม กับวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดอิสระที่จะเสนอแนะปัญหา พร้อมทั้งแนวทางการแก้ปัญหาการบริหาร หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถาม ประมาณค่าระดับปัญหาการบริหารหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็น 5 ระดับ

- 5 หมายถึง มีปัญหาในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีปัญหาในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีปัญหาในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีปัญหาในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหาในระดับ น้อยที่สุด

2. การสร้างเครื่องมือ ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือโดยดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความหมายของการบริหาร ความหมายของการบริหารการศึกษา ความหมายของหลักสูตร การบริหารหลักสูตร หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 และการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 (ปรับปรุง พ.ศ. 2533) และแนวทางขั้นตอนในการเปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.2 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรต่าง ๆ เช่น หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค พุทธศักราช 2527 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 รวมทั้งหลักสูตรการอาชีวศึกษาของต่างประเทศ

2.3 สร้างแบบสอบถามและปรับปรุงตามขอบเขต และเนื้อหา โดยได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรของกรมสามัญศึกษา และกรมอาชีวศึกษาและอาจารย์คณะกรรมการ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. นายธงชัย สุวัฒน์เมรินทร์ คีษานิเทศก์กรมอาชีวศึกษา
2. นายยอควิทย์ เครือวรรณ นักวิชาการ กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา
3. นายสุรสิทธิ์ สราวิช เจ้าหน้าที่ที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา

4. นายสุพละ ผลิพัฒน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองท่อมราชภัฏรังสรรค์

จังหวัดกระบี่

5. นายพยอม จันนิม ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร

อาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนคลองท่อมราชภัฏรังสรรค์ และโรงเรียนอุททอง จำนวน 43 คน

(ผู้บริหาร 10 คน อาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพ 15 คน อาจารย์ผู้สอนวิชาสามัญ 18 คน)

ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรเป้าหมาย แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเพื่อหาค่าความเที่ยงตรง

(Reliability) ของแบบสอบถาม

2.4.1 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้เทคนิค

ร้อยละ 50 แบ่งกลุ่มสูง - ต่ำ ทดสอบค่าเฉลี่ยโดยใช้สถิติค่า t (t - test) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง (ค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

2.4.2 หาค่าการกระจายของคำตอบในข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถาม

โดยวิธีการหาค่าร้อยละ คัดเลือกข้อคำถามที่มีการกระจายของคำตอบในทุกคำตอบ

3. นำข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก และการกระจายของคำตอบไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและอาจารย์ .96

4. นำแบบสอบถามฉบับที่ทดลองใช้ไปปรับปรุงเป็นครั้งสุดท้ายตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ ซึ่งปรากฏว่า มีความเชื่อมั่นสูงถึง .96 และใช้ได้ทุกข้อ

วิธีการ เก็บข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ไปยังอธิบดีกรมสามัญศึกษา เพื่อขออนุญาตใช้แบบสอบถามข้อมูลกับโรงเรียนสังกัด กรมสามัญศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม เฉพาะปีการศึกษา 2535 ทั้ง 6 โรงเรียน
2. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยให้ส่งคืนภายใน 15 วัน
3. สำหรับแบบสอบถามส่วนที่โรงเรียนไม่สามารถเก็บรวบรวมส่งกลับคืนตามวันที่ได้ กำหนดไว้ นั้น ผู้วิจัยได้เดินทางไปขอความอนุเคราะห์จากโรงเรียนเพื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างโดยตรงด้วยตนเอง

ผลจากการใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว ทำให้แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ได้รับคืน ร้อยละ 98.07

การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละของแต่ละรายการในแต่ละตัวแปร
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 คือ ระดับปัญหาของการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา
 - 2.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) ของปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นรายด้านและโดยภาพรวมตาม ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มและแปลผลตามเกณฑ์ของ เบสต์ (Best. 1981 : 184) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายความว่า มีปัญหาน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายความว่า มีปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายความว่า มีปัญหาปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายความว่า มีปัญหามาก
ค่าเฉลี่ย	4.50 - 5.00	หมายความว่า มีปัญหามากที่สุด

2.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวัดการกระจายของข้อมูลของปัญหาการบริหารหลักสูตรในแต่ละด้าน

2.3 ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ตามสมมติฐาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test) และการทดสอบค่าเอฟ (F - test) เปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม

2.4 การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison Test)

เมื่อผลการทดสอบค่าเอฟ มีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว มิได้หมายความว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มแตกต่างกัน เพราะอาจเกิดจากค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น ที่แตกต่างจากค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่น ๆ เพื่อค้นหาว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างใดมีค่าสูงหรือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่น ๆ นั้น การวิจัยในครั้งนี้เปรียบเทียบพหุคูณโดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe Method) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีขนาดไม่เท่ากัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการประมวลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Science)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. สถิติขั้นพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ลัวิน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 64)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

2. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

2.1 กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที (t - test Independent Group) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2531 : 86)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\frac{(s_1^2/n_1 - s_2^2/n_2)^2}{(s_1^2/n_1)^2 + (s_2^2/n_2)^2}}{\frac{1}{n_1 - 1} + \frac{1}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบที (t)

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

s_1^2, s_2^2 แทน ความแปรปรวน

n_1, n_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มตัวอย่างที่ 2

2.2 กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าเอฟ (F - test) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 95)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบเอฟ (F)
 MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_w แทน ความแปรปรวนในกลุ่ม

2.3 การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison Test) โดยใช้
 วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe Method) ใช้สูตร (Kirk. 1982 : 121 - 122)

$$\text{สูตร } S = \sqrt{(P - 1)F \alpha; V_1, V_2} \sqrt{MS \text{ error } \sum_{j=1}^P \frac{C_j^2}{n_j}}$$

เมื่อ S แทน ค่าวิกฤตของเชฟเฟ
 $F \alpha; V_1, V_2$ แทน ค่าจากการเปิดตาราง F เมื่อ V_1 คือ ดีกรี ออฟฟรีดอม
 มีค่าเท่ากับ $P - 1$ และ V_2 คือ ค่าดีกรีออฟฟรีดอมของ
 $MS \text{ error}$
 D แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 C_j แทน สัมประสิทธิ์การเปรียบเทียบ
 n_j แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม
 $MS \text{ error}$ แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวน

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 คือ แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของปัญหา
 การบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียน
 มัธยมศึกษา พร้อมทั้งแนวทางการแก้ปัญหาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการรวบรวมข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน
 แล้วใช้ค่าความถี่จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและข้อเสนอแนะ

สถิติที่ใช้หาคุณภาพของแบบสอบถาม มีดังนี้

1. หาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามโดยวิธีการของการแจกแจงที่ (t - distribution) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 185)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม
$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
S_H	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
S_L	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
n_H	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
n_L	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2. หาค่าการกระจายของคำตอบของแบบสอบถามในรายข้อ โดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ

3. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) สูตรที่ใช้ คือ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 171)

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	$\propto$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
n		แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
S_i^2		แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
S_t^2		แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

ข้อตกลง เกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน	ระดับขั้นความเสรี (Degrees of freedom)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีลำดับขั้นดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และประเภทวิชาที่สำเร็จการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย ได้แก่

1. วิเคราะห์ระดับปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

(ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

2. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตร

วิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของ

ผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์

3. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตร

วิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่แตกต่างกัน

ด้านตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการบริหาร และระดับการศึกษา

4. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตร

วิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของอาจารย์

ที่แตกต่างกันด้าน สาขาวิชาที่สอน ประสบการณ์ในการสอน ระดับการศึกษา และประเภทวิชา

ที่สำเร็จการศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นการประมวลปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตร

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ตามข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารโรงเรียน และ
 อาจารย์ผู้สอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการ
 โรงเรียน และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน รวม 16 คน อาจารย์ผู้สอนวิชาสามัญ 35 คน
 อาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพ 26 คน รวม 83 คน

ตาราง 1 แสดงการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน

โรงเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน			อาจารย์ผู้สอน วิชาสามัญ			อาจารย์ผู้สอน วิชาอาชีพ		
	ส่ง (ชุด)	รับ (ชุด)	คิดเป็น ร้อยละ	ส่ง (ชุด)	รับ (ชุด)	คิดเป็น ร้อยละ	ส่ง (ชุด)	รับ (ชุด)	คิดเป็น ร้อยละ
ธรรมศาสตร์ คลองหลวง	5	5	22.72	8	7	17.95	3	3	11.54
ทุ่งโพธิ์วิทยา	3	3	13.64	7	7	17.95	5	5	19.23
พิชัย	5	5	22.72	7	7	17.95	6	6	23.08
นาถ่อนพัฒนา	2	2	9.10	6	5	12.82	5	5	19.23
บ่อทองวงษ์จันทร์นาทวิทยา	3	3	13.64	4	4	10.26	4	4	15.38
พนมสารคาม	4	4	18.18	7	5	12.82	3	3	11.54
รวม	22	22	100	39	35	89.74	26	26	100

จากตาราง 1 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารรวมทั้งสิ้น 22 ชุด ได้รับคืนทั้งหมด
 คิดเป็น ร้อยละ 100 ส่งแบบสอบถามอาจารย์ผู้สอนวิชาสามัญ 39 ชุด ได้รับคืน 35 ชุด คิดเป็น
 ร้อยละ 89.74 และส่งแบบสอบถามอาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพ 26 ชุด ได้รับคืนทั้งหมด คิดเป็น
 ร้อยละ 100 รวมแบบสอบถามของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนที่ได้รับคืนทั้งสิ้น 83 ชุด

ตาราง 2 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (คน)	คิดเป็น (ร้อยละ)
ตำแหน่ง		
ผู้อำนวยการโรงเรียน	6	7.2
ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน	16	19.3
อาจารย์ผู้สอนวิชาสามัญ	35	42.2
อาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพ	26	31.3
รวม	83	100
ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่		
1 - 5 ปี	26	31.3
ตั้งแต่ 6 ถึง 10 ปี	10	12.0
ตั้งแต่ 11 ถึง 15	27	32.5
มากกว่า 15 ปี	20	24.1
รวม	83	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	1.2
ปริญญาตรี	76	91.6
สูงกว่าปริญญาตรี	6	7.2
รวม	83	100

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	คิดเป็น (ร้อยละ)
ประเภทวิชาที่สำเร็จการศึกษา		
ประเภทวิชาสามัญ	53	63.9
ประเภทวิชาอาชีว	30	36.1
รวม	83	100

จากตาราง 2 แสดงถึงสถานภาพในด้านต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1. ตำแหน่งหน้าที่

ผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.2 ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 อาจารย์ผู้สอนวิชาสามัญ 35 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2 อาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีว 26 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3

2. ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 11 ถึง 15 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมา มีประสบการณ์ 1 - 5 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 ประสบการณ์มากกว่า 15 ปี 20 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1

3. ระดับการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบปริญญาตรี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 91.6 จบสูงกว่าปริญญาตรี 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.2 และจบต่ำกว่าปริญญาตรี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2

4. ประเภทวิชาที่สำเร็จการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาประเภทวิชาสามัญ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 63.9 ประเภทวิชาอาชีว 30 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานของการวิจัย ได้แก่

1. ระดับปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน

ส่วนที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	ผู้บริหาร (N = 22)				อาจารย์ผู้สอน (N = 61)				รวม (N = 83)			
		$\bar{X}$	S	ระดับปัญหา	อันดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับปัญหา	อันดับที่	$\bar{X}$	S	ระดับปัญหา	อันดับที่
1	การวางแผนการใช้หลักสูตรและประมวลแฟ้มงบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน การจัดตารางสอนแผนการเรียนและฝึกงาน การบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่ การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร การประเมินผลการเรียน การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียน การสนับสนุนศึกษาที่วิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา	3.2338	.7358	ปานกลาง	4	3.1030	.6368	ปานกลาง	5	3.1377	.6624	ปานกลาง	6
2		3.1667	.7542	ปานกลาง	5	3.1667	.7882	ปานกลาง	3	3.1667	.7748	ปานกลาง	3
3		3.0076	.8349	ปานกลาง	7	3.1667	.7662	ปานกลาง	3	3.1245	.7830	ปานกลาง	7
4		3.2922	.6907	ปานกลาง	3	3.0960	.7417	ปานกลาง	6	3.1480	.7296	ปานกลาง	5
5		3.3636	.7102	ปานกลาง	1	3.1926	.8233	ปานกลาง	1	3.2380	.7943	ปานกลาง	1
6		3.1212	.8360	ปานกลาง	6	3.1721	.7084	ปานกลาง	2	3.1586	.7394	ปานกลาง	4
7		3.3636	.9282	ปานกลาง	2	3.1352	1.0314	ปานกลาง	4	3.1958	1.0046	ปานกลาง	2
	รวม	3.2091	.642	ปานกลาง		3.1434	.5819	ปานกลาง		3.1608	.5849	ปานกลาง	

จากตาราง 3 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาการบริหารหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา กับเกณฑ์
ที่กำหนดไว้ ปรากฏว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวม
อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.1608$)

ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวม และรายด้าน
ปรากฏผลดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.2091$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับ
ปานกลางทุกด้าน

ด้านที่มีปัญหาอยู่ในอันดับสูงกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านการนิเทศและติดตามผล
การใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 3.3636$) และด้านการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียน
กรมสามัญศึกษากับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา

ด้านที่มีปัญหาอยู่ในอันดับต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ การจัดตารางสอน แผนการเรียน
และการฝึกงาน ($\bar{X} = 3.0076$)

2. อาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
(ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 3.1434$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

ด้านที่มีปัญหาในระดับสูงกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ การนิเทศก์ และติดตามผลการใช้
หลักสูตร ($\bar{X} = 3.1926$)

ด้านที่มีปัญหาในระดับต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ การจัดตารางสอน แผนการเรียน
และการฝึกงาน ($\bar{X} = 3.1245$)

สมมติฐานข้อ 1 ผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหาร
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา
แตกต่างกัน

ตาราง 4 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา
พาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ผู้สอน

ด้าน ที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียน มัธยมศึกษา	ผู้บริหาร		อาจารย์ผู้สอน		t
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1	การวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์	3.2338	.736	3.1030	.637	.79
2	งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน	3.1667	.754	3.1667	.788	.00
3	การจัดตารางสอน แผนการเรียน และการฝึกงาน	3.0076	.835	3.1667	.766	-.82
4	การบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่	3.9222	.691	3.0960	.742	1.08
5	การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร	3.3636	.710	3.1926	.823	.86
6	การประเมินผลการเรียน	3.1212	.836	3.1721	.708	-.28
7	การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียน กรมสามัญศึกษา และวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา	3.3636	.928	3.1352	1.031	.91
	รวม	3.2091	.604	3.1434	.582	.45

จากตาราง 4 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัญหา
การบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียน
มัธยมศึกษา โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

สำหรับการพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า

1. ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ว่ามีปัญหในระดับปานกลางทุกด้าน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05
2. ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 3.3636$) ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การจัดทำตารางสอน แผนการเรียน และการฝึกงาน ($\bar{X} = 3.0076$)
3. อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นตรงกับผู้บริหารโรงเรียนว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 3.1926$) ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การบริการสื่อการสอนและอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 3.0960$)

สมมติฐานข้อ 2 ผู้บริหารของโรงเรียนที่มีความแตกต่างกันด้าน

- 2.1 ตำแหน่งหน้าที่
- 2.2 ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่
- 2.3 ระดับการศึกษา

มีความคิดเห็นว่าปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกัน

2.1 ผู้บริหารของโรงเรียนที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่แตกต่างกันด้านตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	ผู้อำนวยการโรงเรียน		ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน		t
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1	ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์	3.0000	.990	3.3214	.634	-.91
2	งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน	2.7500	.689	3.3229	.737	-1.65
3	การจัดตารางสอน แผนการเรียนและการฝึกงาน	2.4444	.758	3.2188	.781	-2.09
4	ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่	2.7619	.637	3.4911	.615	-2.45

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้าน ที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	ผู้อำนวยกา โรงเรียน		ผู้ช่วยผู้อำนวยกา โรงเรียน		t
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
5	ด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร	3.0417	.941	3.4844	.595	-1.33
6	ปัญหาด้านการประเมินผลการเรียน	2.5833	.848	3.3229	.761	-1.97
7	ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียน กรมสามัญศึกษา กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา	3.2917	.914	3.3906	.962	-.22
	รวม	2.8083	.669	3.3594	.523	-2.04

จากตาราง 5 แสดงว่า ผู้อำนวยกาโรงเรียนและผู้ช่วยผู้อำนวยกาที่มีความแตกต่างกันด้านหน้าที่ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยที่ผู้ช่วยผู้อำนวยกาที่มีความคิดเห็นต่อปัญหา ($\bar{X} = 3.3594$) สูงกว่าผู้อำนวยกาโรงเรียน ($\bar{X} = 2.8083$) เล็กน้อย

สำหรับการพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. ผู้อำนวยกาโรงเรียนและผู้ช่วยผู้อำนวยกา มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ

1.1 ด้านการจัดตารางสอน แผนการสอน และการฝึกงาน โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า มีปัญหาด้านนี้ ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.4444$) แต่ผู้ช่วยผู้อำนวยกาโรงเรียน เห็นว่า ด้านนี้มีปัญหาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.2188$)

1.2 ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่ โดยที่ผู้บริหารโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหาระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.7619$) แต่ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน เห็นว่ามีปัญหาระดับมาก ($\bar{X} = 3.4911$)

2. ผู้อำนวยการโรงเรียนมีความเห็นว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนกรมสามัญศึกษากับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ($\bar{X} = 3.2917$) ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การจัดการการสอน แผนการเรียน และการฝึกงาน ($\bar{X} = 2.4444$)

3. ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนเห็นว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 3.4911$) ใกล้เคียงกับด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 3.4844$) ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การจัดการการสอน แผนการเรียนและการฝึกงาน ($\bar{X} = 3.2188$)

2.2 ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างก็มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาชีพชยกรรม
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแตกต่างกัน

ตาราง 6 แสดงความคิดเห็นของผู้บริหารที่แตกต่างกันด้านประสบการณ์

ด้าน ที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	ประสบการณ์								รวม	
		1 - 5 ปี		6 - 10 ปี		11 - 15 ปี		มากกว่า 15 ปี			
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1	ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์	3.1786	.8912	3.2571	.4449	3.6531	.4353	2.7619	.9462	3.2338	.7358
2	งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน	2.9167	.6872	3.1667	.5528	3.3095	.8997	3.1667	.9006	3.1667	.7542
3	การจัดตารางสอน แผนการเรียน และการฝึกงาน	3.0000	.4082	2.8333	.8333	3.2619	.8491	2.8611	1.1226	3.0076	.8349
4	ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่	3.1786	.3757	3.5143	.5210	3.2245	.5272	3.2619	1.1408	3.2922	.6907
5	ปัญหาด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร	3.1250	.4330	3.7000	.4472	3.6429	.4046	2.9167	1.0685	3.3636	.7102
6	ปัญหาด้านการประเมินผลการเรียน	2.7917	.7376	3.1333	.7491	3.3810	.6785	3.0278	1.1898	3.1212	.8360
7	ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนสามัญศึกษา กับวิทยาลัยสังคกรมหาวิทศึกษา	4.2500	.5774	3.6500	1.0548	3.1429	.8018	2.7917	.7651	3.3636	.9282
	รวม	3.1563	.4616	3.2900	.4278	3.3750	.4824	2.9833	.9335	3.2091	.6042

จากตาราง 6 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา พาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.2091$) ความคิดเห็นต่อปัญหาของผู้บริหารเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประสบการณ์ 11 - 15 ปี ($\bar{X} = 3.3750$) ประสบการณ์ 6 - 10 ปี ($\bar{X} = 3.2900$) ประสบการณ์ 1 - 5 ปี ($\bar{X} = 3.1563$) ประสบการณ์มากกว่า 15 ปี ($\bar{X} = 2.9833$)

การวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า

1. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 1 - 5 ปี มีความคิดเห็นว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ($\bar{X} = 4.2500$) มีความคิดเห็นว่าด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินผลการเรียน ($\bar{X} = 2.7917$)
2. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 6 - 10 ปี มีความคิดเห็นว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 3.7000$) มีความคิดเห็นว่าด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การจัดทำตารางสอน แผนการเรียน และการฝึกงาน ($\bar{X} = 2.8333$)
3. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 11 - 15 ปี มีความคิดเห็นว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรและประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.6531$) และด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 3.6429$) มีความคิดเห็นว่าด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ($\bar{X} = 3.1429$)
4. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่า 15 ปี มีความคิดเห็นว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ การบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 3.2619$) และด้านงบประมาณ และการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน ($\bar{X} = 3.1667$) มีความคิดเห็นว่าด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร และประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 2.7619$)

ส่วนการเปรียบเทียบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกันหรือไม่นั้น ใช้วิธีวิเคราะห์โดยทดสอบค่าเอฟ (F - test) ผลการวิเคราะห์แสดงไว้ในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่แตกต่างกันด้านประสบการณ์ต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ด้าน ที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา พาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1	การวางแผนการใช้หลักสูตรและการ ประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3 18 21	2.5815 8.7877 11.3692	.8605 .4832	1.7626
2	งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อ ทำการสอน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3 18 21	3.3929 11.5516 11.9444	.1310 .6418	.2041
3	การจัดตารางสอน แผนการเรียนและ การฝึกงาน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3 18 21	.7335 13.9041 14.6376	.2445 .7725	.3165

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้าน ที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา พาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
4	การบริการสื่อการเรียนการสอนและ อาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3 18 21	.3359 9.6836 10.0195	.1120 .5380	.2081
5	การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3 18 21	2.5379 8.0530 10.5909	.8460 .4474	1.809
6	การประเมินผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3 18 21	.9598 13.7170 14.6768	.3199 .7621	.4198
7	การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียน มัธยมศึกษา กับวิทยาลัยสังกัดกรม อาชีวศึกษา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3 18 21	5.8567 12.2342 18.0909	1.9522 .6797	2.8723
	รวม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3 18 21	.5424 7.1246 7.6669	.1808 .3958	.4568

จากตาราง 7 แสดงว่าผู้บริหารของโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งรายด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

2.3 ผู้บริหารที่ได้รับการศึกษาในระดับต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหาร
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา
แตกต่างกัน

ตาราง 8 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีความแตกต่างกันด้านระดับการศึกษาต่อปัญหา
การบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียน
มัธยมศึกษา

ด้านที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา พาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	ปริญญาดรี		ปริญญาโท		t
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1	ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรและ การประชาสัมพันธ์	3.1929	.767	3.6190	.360	-.97
2	งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อ ทำการสอน	3.2281	.784	2.7778	.419	.96
3	การจัดตารางสอน แผนการเรียนและ การฝึกงาน	3.0088	.900	3.0000	.167	.02
4	ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอนและ อาคารสถานที่	3.2632	.726	3.4762	.459	-.49
5	ปัญหาด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้ หลักสูตร	3.3421	.732	3.5000	.661	-.35
6	ปัญหาด้านการประเมินผลการเรียน	3.0965	.858	3.2778	.822	-.34

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	ปริญญาคตรี		ปริญญาคโท		t
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
7	ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนกรมสามัญศึกษา กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา	3.2500	.833	4.0833	1.377	-1.49
	รวม	3.1855	.647	3.3583	.166	-.45

จากตาราง 8 แสดงว่า ผู้บริหารที่ได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. ผู้บริหารที่จบปริญญาคตรี มีความคิดเห็นว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการนิเทศ และติดตามผลการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 3.3421$) ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดตารางสอน แผนการเรียนและการฝึกงาน ($\bar{X} = 3.0088$)

2. ผู้บริหารที่จบสูงกว่าปริญญาคตรี มีความคิดเห็นว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ($\bar{X} = 4.0833$) ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อการสอน ($\bar{X} = 2.7778$)

สมมติฐานข้อ 3 อาจารย์ผู้สอนที่มีความแตกต่างกันด้าน

- 3.1 ประเภทวิชาที่สอน
- 3.2 ประสบการณ์ในการสอน
- 3.3 ระดับการศึกษา
- 3.4 สาขาวิชาที่จบการศึกษา

มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกัน

3.1 อาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันด้านประเภทวิชาที่สอนมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกัน

ตาราง 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันด้านประเภทวิชาที่สอนต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ด้านที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	สาขาวิชาสามัญ		สาขาวิชาชีพ		t
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1	ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์	3.0776	.660	3.1374	.615	-.36
2	งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน	3.1286	.831	3.2179	.739	-.43
3	การจัดตารางสอน แผนการเรียนและการฝึกงาน	3.1857	.780	3.1410	.761	.22

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้านที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	สาขาวิชาสามัญ		สาขาวิชาชีพ		t
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
4	ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่	3.0857	.779	3.1099	.704	-.12
5	ปัญหาด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร	3.1786	.919	3.2115	.692	-.15
6	ปัญหาด้านการประเมินผลการเรียน	3.1429	.746	3.2115	.668	-.37
7	ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา	3.0286	.973	3.2788	1.108	-.94
	รวม	3.1179	.613	3.1779	.547	-.40

จากตาราง 9 แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันด้านประเภทวิชาที่สอนมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยที่อาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพมีความคิดเห็นต่อปัญหา ($\bar{X} = 3.1779$) สูงกว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาสามัญ ($\bar{X} = 3.1179$) เล็กน้อย

สำหรับการพิจารณารายด้าน พบว่า

1. อาจารย์ผู้สอนวิชาสามัญและอาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาว่า มีปัญหาในระดับปานกลางทุกด้าน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05
2. อาจารย์ผู้สอนวิชาสามัญเห็นว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ การจัดการวางแผนการเรียน และการฝึกงาน ($\bar{X} = 3.1857$) ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ($\bar{X} = 3.0286$)
3. อาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพเห็นว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ($\bar{X} = 3.2788$) ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การบริหารสื่อการเรียนการสอนและอาคารที่ ($\bar{X} = 3.1099$)

3.2 อาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันด้านประสบการณ์ในการสอนที่มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา
 หางเครื่อง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 แสดงความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันด้านประสบการณ์ในการสอน

ด้านที่	ประสบการณ์	ประสบการณ์										รวม	
		1 - 5 ปี		6 - 10 ปี		11 - 15 ปี		มากกว่า 15 ปี					
		X̄	S	X̄	S	X̄	S	X̄	S				
1	ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์	3.1556	.5627	3.3714	.5942	3.1214	.6800	2.8980	.7053	3.1030	.6368		
2	งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน	3.3182	.6899	3.0333	.8449	3.1417	.8170	3.0119	.9116	3.1667	.7882		
3	การจัดสร้างสอน แผนการเรียนและการฝึกงาน	3.0682	.7448	3.5667	.5217	3.3417	.7512	2.9286	.8466	3.1667	.7662		
4	ด้านการบริการจัดการเรียนการสอนและอาคารสถานที่	3.1169	.6753	3.1143	1.0992	3.2286	.7912	2.8673	.6570	3.0960	.7417		
5	ปัญหาด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร	3.4545	.6971	3.3000	.9253	3.1000	.9577	2.8750	1.7054	3.1926	.8233		
6	ปัญหาด้านการประเมินผลการเรียน	3.0909	.6857	3.5333	.5452	3.2417	.7384	3.0714	1.7672	3.1721	.7084		
7	ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนสามส่วนศึกษา	3.5682	1.1291	3.3500	.1124	2.9000	.9438	2.7143	.7459	3.1352	1.0314		
	กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา												
	รวม	3.2216	.5059	3.3200	.7417	3.1700	.6179	2.2196	.5871	3.1434	.5819		

จากตาราง 10 แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.1434$) ความคิดเห็นต่อปัญหาของอาจารย์ผู้สอนเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ประสบการณ์ 6 - 10 ปี ($\bar{X} = 3.3200$) ประสบการณ์ 1 - 5 ปี ($\bar{X} = 3.2216$) ประสบการณ์ 11 - 15 ปี ($\bar{X} = 3.1700$) และประสบการณ์มากกว่า 15 ปี ($\bar{X} = 2.2196$)

สำหรับการวิเคราะห์รายด้าน พบว่า

1. อาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ 1- 5 ปี เห็นว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ($\bar{X} = 3.5682$) ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การจัดตารางสอน แผนการเรียน และการฝึกงาน ($\bar{X} = 3.0682$)

2. อาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ 6 - 10 ปี เห็นว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ การจัดตารางสอน แผนการเรียนและการฝึกงาน ($\bar{X} = 3.5667$) ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน ($\bar{X} = 3.0333$)

3. อาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ 11 - 15 ปี เห็นว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ การจัดตารางสอน แผนการเรียน และการฝึกงาน ($\bar{X} = 3.3417$) ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา และวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ($\bar{X} = 2.9000$)

4. อาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์มากกว่า 15 ปี เห็นว่าด้านที่มีปัญหาที่สุด คือ การประเมินผลการเรียน ($\bar{X} = 3.0714$) ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนมัศึกษากับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ($\bar{X} = 2.7143$)

ส่วนการเปรียบเทียบว่า อาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัศึกษานั้น พบว่า อาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตร (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ไม่แตกต่างกัน ใช้วิธีทดสอบค่าเอฟ (F - test) ตามรายละเอียดในตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกัน ด้านประสิทธิภาพ ต่อปัญหา
การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ด้าน ที่	ปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1	การวางแผนการใช้หลักสูตรและ การประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	3	1.0171	.3390	.8289
		ภายในกลุ่ม	57	23.3148	.4090	
		รวม	60	24.3319		
2	งบประมาณและการเตรียมอาจารย์ เพื่อทำการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	.9418	.3139	.4924
		ภายในกลุ่ม	57	36.3360	.6375	
		รวม	60	37.2778		
3	การจัดตารางสอน แผนการเรียน และ การฝึกงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	2.4195	.8065	1.4014
		ภายในกลุ่ม	57	32.8027	.7725	
		รวม	60	35.2222		
4	การบริการสื่อการเรียนการสอนและ อาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	3	1.0947	.3649	.6917
		ภายในกลุ่ม	57	31.9143	.5599	
		รวม	60	33.0090		

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้าน ที่	ปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
5	การนิเทศก์และติดตามผลการใช้หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	3	3.1059	1.0503	1.5955
		ภายในกลุ่ม	57	37.5233	.6583	
		รวม	60	40.6742		
6	การประเมินผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.0361	.3454	.6771
		ภายในกลุ่ม	57	29.0731	.5101	
		รวม	60	30.1093		
7	การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียน กรมสามัญศึกษา กับวิทยาลัยสังกัด อาชีวศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	3	7.9469	2.6473	2.7003
		ภายในกลุ่ม	57	55.8799	.9803	
		รวม	60	63.8217		
	รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.0055	.3352	.9894
		ภายในกลุ่ม	57	19.3093	.3388	
		รวม	60	20.3149		

จากตาราง 11 แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันทางด้านประสบการณ์ในการสอน มีความเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งรายด้านและโดยส่วนรวม ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

3.3 อาจารย์ผู้สอนที่มีความแตกต่างกันด้านการจัดการเรียนการสอน มีความคิดเห็นต่อการจัดการบริหารหลักสูตร
 ภาคนโยบายวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 แสดงความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันทางด้านการศึกษา

ด้าน ที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประเภทนโยบาย - วิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		ปริญญาโท		รวม	
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1	ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์	3.4286	-	3.1103	.6463	2.8511	.5714	3.1030	.6368
2	งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน	3.6667	-	3.1404	.8047	3.5000	.4410	3.1667	.7882
3	การจัดตารางสอน แผนการเรียน และการฝึกงาน	4.1667	-	3.1316	.7688	3.5000	.6009	3.1667	.7662
4	ด้านการบริการเรียนการสอน และอาคารสถานที่	3.4286	-	3.0702	.7550	3.4762	.5017	3.0910	.7417
5	ปัญหาด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร	3.5000	-	3.1754	.8464	3.4167	.3819	3.1926	.8233
6	ปัญหาด้านการประเมินผลการเรียน	3.5000	-	3.1754	.7261	3.0000	.4410	3.1721	.7084
7	ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียน สามัญศึกษา กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา	2.5000	-	3.1360	1.0607	3.3333	.3819	3.1352	1.0314
	รวม	3.5005	-	3.1298	.5946	3.2833	.4018	3.1434	.5819

หมายเหตุ มีผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งจบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 1 คน จึงไม่มีความเป็นแบบมาตรฐานของความคิดเห็น
 และผู้วิจัยไม่นำข้อมูลมาอภิปรายผล

จากตาราง 12 แสดงว่าอาจารย์ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.1434$) ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การศึกษาปริญญาโท ($\bar{X} = 3.2833$) การศึกษาปริญญาตรี ($\bar{X} = 3.1298$)

สำหรับการวิเคราะห์รายด้าน พบว่า

1. อาจารย์ผู้สอนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี เห็นว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ การนิเทศก์และติดตามผลการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 3.1754$) และการประเมินผลการเรียน ($\bar{X} = 3.1754$) ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือการบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 3.0702$)

2. อาจารย์ผู้สอนที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท เห็นว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน ($\bar{X} = 3.5000$) และการจัดตารางสอน แผนการเรียนและการฝึกงาน ($\bar{X} = 3.5000$) ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การวางแผนการใช้หลักสูตรและประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 2.8571$)

สำหรับการเปรียบเทียบว่าอาจารย์ผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกันหรือไม่นั้นใช้วิธีวิเคราะห์โดยการทดสอบว่าเอฟ (F - test) ผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 13

ตาราง 13 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันด้าน ระดับการศึกษา

ต่อปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ด้าน ที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา พาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1	การวางแผนการใช้หลักสูตรและ การประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	2 58 10	.2094 24.0415 24.3319	.1452 .4145	.3502
2	งบประมาณและการเตรียมอาจารย์ เพื่อทำการสอน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	2 58 60	.6228 36.6550 37.2778	.3114 .6320	.4927
3	การจัดตารางสอน แผนการเรียนและ การฝึกงาน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	2 58 60	1.4035 33.8187 35.2222	.7018 .5831	1.2035
4	การบริการสื่อการเรียนการสอนและ อาคารสถานที่	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	2 58 60	.5823 32.4268 33.0091	.2911 .5591	.5207

ตาราง 13 (ต่อ)

ด้าน	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตร ที่ วิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา พาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
5	การนิเทศก์และติดตามผลการใช้หลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	.2619	.1309	.1879
		ภายในกลุ่ม	58	40.4123	.6968	
		รวม	60	40.6742		
6	การประเมินผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	.1970	.0285	.1910
		ภายในกลุ่ม	58	29.9123	.5157	
		รวม	60	30.1093		
7	การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่าง โรงเรียนกรมสามัญศึกษา กับวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	.5213	.2606	.2388
		ภายในกลุ่ม	58	63.3004	1.0914	
		รวม	60	63.8217		
	รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.1964	.0982	.2831
		ภายในกลุ่ม	58	20.1185	.3469	
		รวม	60	20.3149		

จากตาราง 13 แสดงว่าความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันด้านระดับการศึกษา
มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งโดยส่วนรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

3.4 อาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันทางด้านประเภทวิชาที่จบการศึกษา

มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา
พาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกัน

ตาราง 14 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกัน ด้านประเภทวิชาที่จบ
การศึกษา

ด้าน ที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา พาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	สาขาวิชาที่จบ				t
		สาขาวิชาสามัญ		สาขาวิชาชีพ		
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1	ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร และการประชาสัมพันธ์	3.1374	.615	3.0776	.660	.36
2	งบประมาณและการเตรียมอาจารย์ เพื่อทำการสอน	3.2179	.739	3.1286	.831	.43
3	การจัดตารางสอน แผนการเรียน และ การฝึกงาน	3.1410	.761	3.1857	.780	.22
4	ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอน และอาคารสถานที่	3.1099	.704	3.0857	.779	.12
5	ปัญหาด้านการนิเทศก์และติดตามผล การใช้หลักสูตร	3.2115	.692	3.1786	.919	.15
6	ปัญหาด้านการประเมินผลการเรียน	3.2115	.668	3.1429	.746	.37

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้าน ที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา พาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	สาขาวิชาที่จบ				t
		สาขาวิชาสามัญ		สาขาวิชาชีพ		
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
7	ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่าง โรงเรียนกรมสามัญศึกษา กับวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา	3.2788	1.108	3.0286	.9738	.94
	รวม	3.1779	.547	3.1179	.613	.40

จากตาราง 14 แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันทางด้านระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

การพิจารณารายด้านพบว่า

1. อาจารย์ผู้สอนที่จบประเภทวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาทุกด้านในระดับปานกลาง และไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

2. อาจารย์ผู้สอนที่จบสาขาวิชาสามัญ เห็นว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนกรมสามัญกับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ($\bar{X} = 3.2788$) ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ การบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่ ($\bar{X} = 3.1099$)

3. อาจารย์ผู้สอนที่จบสาขาวิชาอาชีพ เห็นว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ การจัดตารางสอนแผนการเรียนและการฝึกงาน ($\bar{X} = 3.1857$) และการนิเทศก์ติดตามผลการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 3.1786$) ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนกรมสามัญและวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ($\bar{X} = 3.0286$)

ตอนที่ 3 เป็นการประมวลปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตร

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ตามข้อเสนอแนะของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน

ตาราง 15 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านการวางแผนใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์

ข้อที่	ปัญหา	แนวทางแก้ไข
1	กรมสามัญศึกษาขาดการวางแผนและประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร	ควรมีการประชุมชี้แจงและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรใหม่แก่ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และ นักเรียน โดยใช้สื่อหลายประเภท เช่น เอกสาร โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น
2	นักเรียนและผู้ปกครองไม่เข้าใจการใช้หลักสูตรนี้ของกรมสามัญศึกษา	กรมสามัญศึกษาควรให้ความร่วมมือโรงเรียนในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรนี้
3	โรงเรียนขาดงบประมาณในการวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์	เช่น สนับสนุนงบประมาณ สนับสนุนด้านเอกสาร สิ่งพิมพ์ เป็นต้น

ตาราง 16 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ด้านงบประมาณ

ข้อที่	ปัญหา	แนวทางแก้ไข
1	งบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ ไม่เหมาะสมกับลักษณะวิชา	กรมสามัญศึกษาควรจัดงบ งบประมาณให้โรงเรียนตามเหตุผลและความจำเป็นที่เสนอขอ
2	ได้รับงบประมาณล่าช้า	งบประมาณควรจัดควรจัดให้โรงเรียนก่อนเปิดภาคเรียน
3	ขาดห้องปฏิบัติงานสำนักงานและขาดอุปกรณ์สำนักงาน เช่น พิมพ์ดีด เครื่องคำนวณ เครื่องคอมพิวเตอร์	ขอความร่วมมือด้านอุปกรณ์สำนักงานจากวิทยาลัยพี่เลี้ยง
4	ได้รับงบประมาณไม่ตรงกับความต้องการ	กรมสามัญศึกษาควรสำรวจความต้องการงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ อย่างจริงจัง
5	ขาดงบประมาณที่จะใช้จ่ายในการออกนิเทศการฝึกงานและใช้สอยต่าง ๆ	กรมสามัญศึกษาควรจัดงบประมาณเพื่อออกนิเทศติดตามผลการฝึกงานและค่าใช้จ่ายสอยต่าง ๆ แก่โรงเรียน

ตาราง 17 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตร

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ด้านการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน

ข้อที่	ปัญหา	แนวทางแก้ไข
1	ขาดอาจารย์ผู้สอนด้านวิชาอาชีพ	กรมสามัญศึกษาควรสำรวจความต้องการ แล้วจัดสรรอาจารย์ให้ตรงกับความต้องการ และหรือให้การสนับสนุนด้านอื่น เช่น จัดสรรงบประมาณให้จ้างครูพิเศษ
2	อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถ ไม่ตรงกับวิชาที่สอน	กรมสามัญศึกษาควรร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องจัดอบรม เชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการเรียนการสอน
3	อาจารย์ไม่เข้าใจโครงสร้างจุดหมาย และระเบียบปฏิบัติต่างๆ ของหลักสูตร	ตามหลักสูตรนี้
4	อาจารย์ผู้สอนต้องสอนหลายวิชาและ รับผิดชอบงานอื่น ๆ หลายด้าน	กรมสามัญศึกษาควรจัดอาจารย์รับผิดชอบงาน ในโรงเรียนให้เพียงพอ
5	ขาดคู่มือครู เอกสารหลักสูตรและ แบบเรียน	กรมสามัญศึกษาควรให้การสนับสนุนด้านคู่มือครู เอกสาร หลักสูตร และแบบเรียน
6	กรมสามัญจัดสรรอาจารย์ให้ช้า	การจัดสรรอาจารย์ให้โรงเรียน กรมสามัญศึกษา ควรส่งตัวตั้งแต่ต้นปี

ตาราง 18 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ด้านการจัดตารางสอนแผนการเรียน

ข้อที่	ปัญหา	แนวทางแก้ไข
1	อาจารย์ผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน	ฝ่ายจัดตารางสอนควรสำรวจปัญหาและความต้องการก่อนจัดตารางสอน
2	จัดตารางสอนยากเพราะใช้บุคลากรซ้ำซ้อนกัน	มีการประชุมวางแผนก่อนจัดตารางสอน
3	แผนการเรียนไม่ชัดเจน	ศึกษาเอกสารหลักสูตรให้ชัดเจนก่อนจัดแผนการเรียน
4	เนื้อหาวิชามีมาก เวลาสอนไม่เพียงพอ	ลดเวลาเรียนของกิจกรรมที่ไม่สำคัญลง
5	รายวิชาหลักหรือวิชาที่ต้องคำนวณจัดไว้ช่วงเกือบเลิกเรียน ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจเรียน	รายวิชาหลักหรือคำนวณควรจัดไว้ภาคเช้า
6	นักเรียนบ้านไกลมีปัญหาด้านการเดินทางและที่พัก	ควรจัดที่พักให้แก่นักเรียนที่เดินทางไปกลับไม่ได้

ตาราง 19 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ด้านการส่งนักเรียนไปฝึกงาน

ข้อที่	ปัญหา	แนวทางแก้ไข
1	สถานประกอบการไม่ทราบและไม่เข้าใจจุดมุ่งหมาย หลักการในการเปิดสอนหลักสูตรนี้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือและไม่เห็นความสำคัญ	กรมสามัญศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรนี้ว่ามีหลักการ จุดมุ่งหมาย อย่างไรบ้าง
2	สถานที่ฝึกงานไม่เพียงพอและห่างไกล	พยายามจัดหาสถานฝึกงานใกล้บ้านนักเรียน หรือมีที่พักให้นักเรียน
3	นักเรียนไม่พร้อมที่จะออกฝึกงาน (ขาดทักษะและความมั่นใจ)	จัดอบรม ปฐมนิเทศ เตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกงาน เช่น บุคลิกภาพ มารยาท การแต่งกาย
4	อาจารย์ผู้นิเทศไม่มีเวลาออกนิเทศการฝึกงาน	จัดเวลาให้อาจารย์สามารถออกนิเทศการฝึกงานได้
5	ขาดภาชนะในการออกนิเทศการฝึกงาน	กรมสามัญศึกษาควรจัดรถยนต์หรือจัดงบประมาณค่าพาหนะแก่โรงเรียนสำหรับออกนิเทศการฝึกงาน

ตาราง 20 ข้อเสนอเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอน

ข้อที่	ปัญหา	แนวทางแก้ไข
1	ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน	กรมสามัญศึกษาควรจัดสรรงบประมาณหรือจัดซื้อ ให้และการจัดสรรงบประมาณให้แก่โรงเรียน ควรคำนึงถึงราคาสื่อในปัจจุบัน
2	ขาดหนังสือแบบเรียน	
3	สื่อบางอย่างราคาแพงมาก งบประมาณที่กรมสามัญศึกษาจัดให้ ไม่สามารถจัดซื้อได้	
4	โรงเรียนทางไกลความเจริญ จัดซื้อ สื่อการเรียนการสอนยาก	
5	สื่อการเรียนการสอนที่มีไม่ทันสมัย	โรงเรียนต้องพยายามดัดแปลง ปรับปรุง พัฒนา สื่อที่มีอยู่ให้สามารถใช้งานได้
6	อาจารย์ผู้สอนไม่มีความรู้ในการใช้สื่อ	กรมสามัญศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการใน การใช้สื่อแก่อาจารย์ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง

ตาราง 21 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ด้านการประเมินผลการเรียน

ข้อที่	ปัญหา	แนวทางแก้ไข
1	อาจารย์ไม่เข้าใจระเบียบวิธีการ ประเมินผลตามหลักสูตรนี้	กรมสามัญศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ในการวัดผลแก่อาจารย์ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง
2	นักเรียนเข้าเรียนหลักสูตรนี้โดยไม่ ต้องคัดเลือก ทำให้มีปัญหาในการ วัดผลมาก	มีการแนะนำการเลือกแผนการเรียนหลังจบ ม.3
3	นักเรียนมีพื้นฐานเดิมทางพาณิชยกรรม น้อยมาก	ควรมีการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการวัดผล กับวิทยาลัยพี่เลี้ยง
4	นักเรียนมีปัญหาในการสอบแบบอัตนัย มาก	อาจารย์ผู้สอนควรใช้วิธีการวัดผลหลาย ๆ รูปแบบให้นักเรียนฝึกทำข้อสอบอัตนัยบ่อย ๆ

ตาราง 22 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ด้านการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่าง
โรงเรียนกรมสามัญศึกษากับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา

ข้อที่	ปัญหา	แนวทางแก้ไข
1	โรงเรียนไม่เคยขอความร่วมมือจากวิทยาลัยพี่เลี้ยง	กรมสามัญศึกษาต้องประสานงานกับกรมอาชีวศึกษา และให้ความมั่นใจแก่โรงเรียนในการขอความร่วมมือจากวิทยาลัยพี่เลี้ยง
2	โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากวิทยาลัยพี่เลี้ยงเท่าที่ควร	กรมสามัญศึกษาควรจัดตั้งกองอาชีวศึกษาเพื่อให้ความร่วมมือในการเปิดหลักสูตรนี้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นการเฉพาะ
3	โรงเรียนกับวิทยาลัยพี่เลี้ยงห่างไกลกันมาก ไม่สะดวกในการติดต่อ	ในกรณีที่ระยะทางระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับวิทยาลัยพี่เลี้ยงห่างไกลกันมากควรติดต่อทางวิทยุหรือโทรศัพท์
4	โรงเรียนกับวิทยาลัยพี่เลี้ยงต่างสังกัดกัน ทำให้ขาดความมั่นใจในการขอความร่วมมือ	โรงเรียนมัธยมศึกษาควรจัด กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา เช่น รับประทานอาหารร่วมกัน แข่งกีฬา สังสรรค์ต่าง ๆ เป็นต้น

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้จะกล่าวครอบคลุมสาระสำคัญของจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า วิธีดำเนินการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะได้กล่าวเป็นลำดับไป ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และอาจารย์ในด้านต่าง ๆ คือ

- 1.1 การวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์
- 1.2 งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน
- 1.3 การจัดตารางสอน แผนการเรียนและการฝึกงาน
- 1.4 การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร
- 1.5 การบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่
- 1.6 การประเมินผลการเรียน
- 1.7 ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนกรมสามัญศึกษาที่เปิดสอน

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม กับวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบว่า ปัญหาในการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีความแตกต่างกันทางด้านตำแหน่งหน้าที่ระดับการศึกษา และประสบการณ์ด้านการบริหาร ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่เพียงใด

3. เพื่อเปรียบเทียบว่า ปัญหาในการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่แตกต่างกัน ประสิทธิภาพในการสอน ระดับการศึกษา และประเภทวิชาที่สำเร็จการศึกษา ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่เพียงใด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 22 คน อาจารย์ผู้สอนวิชาสามัญ 39 คน อาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพ 26 คน รวม 87 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร และอาจารย์แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ โดยถามเรื่องตำแหน่งหน้าที่ ประสิทธิภาพในการทำงาน ระดับการศึกษาและประเภทวิชาที่จบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ รวมจำนวน 40 ข้อ ซึ่งถามเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร 7 ด้าน คือ

1. การวางแผนการใช้หลักสูตรและประชาสัมพันธ์
2. งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน
3. การจัดตารางสอน แผนการเรียน และการฝึกงาน
4. การบริหารสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่
5. การนิเทศก์และติดตามผลการใช้หลักสูตร
6. การประเมินผลการเรียน

7. การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับ

วิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด มีลักษณะเป็นแบบเติมคำ เพื่อรวบรวมปัญหา และแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา พาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ติดตามโดยทางจดหมายและโทรศัพท์ไปยังหัวหน้าหมวดพาณิชยกรรม โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จึงได้รับแบบสอบถามครบทุกฉบับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ส่งไป 22 ฉบับ ได้รับคืนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

2. แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาสามัญ ส่งไป 39 ชุด ได้รับคืน 35 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.74

3. แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพ ส่งไป 26 ชุด ได้รับคืน ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

รวมแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 87 ชุด ได้รับคืน 83 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.07

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอนวิชาสามัญ อาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส (Statistical Packakge for Social Sciences/PC) ในการคำนวณ หาค่าเฉลี่ยค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t - test ค่า F - test และการเปรียบเทียบ พหุคูณ (Multiple Comparison - test)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ก. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน

1. รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพ ด้านต่าง ๆ ของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา พาณิชยกรรม มีดังต่อไปนี้

1.1 ตำแหน่งหน้าที่ ผู้บริหารและครูที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 83 คน แบ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน 22 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 6 คน ร้อยละ 7.2 ผู้ช่วยผู้อำนวยการ 16 คน ร้อยละ 19.3 อาจารย์ผู้สอน 61 คน ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอน วิชาสามัญ 35 คน ร้อยละ 42.2 อาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพ 26 คน ร้อยละ 31.3

1.2 ประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ ปรากฏว่าผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา พาณิชยกรรม ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.5 ประสบการณ์ 1 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.3 ประสบการณ์มากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.1 และประสบการณ์ 6 - 10 ปี ร้อยละ 12 ตามลำดับ

ผู้บริหารโรงเรียน 22 คน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ 11 - 15 ปี 7 คน ประสบการณ์มากกว่า 15 ปี 6 คน ประสบการณ์ 6 - 10 ปี 5 คน ประสบการณ์ 1 - 5 ปี 4 คน

อาจารย์ผู้สอน 61 คน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ 1 - 5 ปี 22 คน ประสบการณ์ 11 - 15 ปี 20 คน ประสบการณ์มากกว่า 15 ปี 14 คน ประสบการณ์ 6 - 10 ปี 5 คน

1.3 ระดับการศึกษา ปรากฏว่าผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ผู้สอน ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 91.6 จบสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 7.2 จบการศึกษต่ำกว่าปริญญาตรี 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 และไม่มีผู้จบปริญญาเอก

ผู้บริหารโรงเรียน 22 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี 19 คน

จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี 3 คน

อาจารย์ผู้สอน 61 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี 57 คน

จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี 3 คน จบการศึกษาดำรงว่าปริญญาตรี 1 คน

1.4 ประเภทวิชาที่จบการศึกษา ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนและ
อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่จบการศึกษาประเภทวิชาสามัญ คิดเป็นร้อยละ 63.9 จบการศึกษา
ประเภทวิชาอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 36.1

อาจารย์ผู้สอน 61 คน จบการศึกษาประเภทวิชาสามัญ 35 คน

จบการศึกษาประเภทวิชาอาชีพ 26 คน

2. ผลการประเมินระดับปัญหาของการบริหารหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
(ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและ
อาจารย์ผู้สอน ปรากฏว่าผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อปัญหาโดยรวมอยู่
ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.1608$)

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวม
อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.2091$)

เมื่อประเมินเป็นรายด้าน พบว่ามีปัญหาในระดับปานกลางทุกด้าน
เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังต่อไปนี้

2.1.1 การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 3.3636$)

2.1.2 การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนกรมสามัญศึกษา
กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ($\bar{X} = 3.3636$)

2.1.3 การบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่
($\bar{X} = 3.2922$)

2.1.4 การวางแผนการใช้หลักสูตรและประชาสัมพันธ์
($\bar{X} = 2.2338$)

2.1.5 งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน

($\bar{X} = 3.1667$)

2.1.6 การประเมินผลการเรียน ($\bar{X} = 3.1212$)

2.1.7 การจัดตารางสอนแผนการเรียนและการฝึกงาน

($\bar{X} = 3.0076$)

2.2 อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตร

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.1434$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีปัญหาในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังต่อไปนี้

2.2.1 การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 3.1926$)

2.2.2 การประเมินผลการเรียน ($\bar{X} = 3.1721$)

2.2.3 การจัดตารางสอนแบบการเรียนและการฝึกงาน

($\bar{X} = 3.1667$)

2.2.4 งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน

($\bar{X} = 1.667$)

2.2.5 การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา

กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ($\bar{X} = 3.1352$)

2.2.6 การวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์

($\bar{X} = 3.1030$)

2.2.7 การบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่

($\bar{X} = 3.0960$)

3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ตามสมมติฐานข้อ 1 ผลปรากฏว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อปัญหานี้ ทั้งโดยส่วนรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนมีความเห็นตรงกันว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 3.3636, 3.1926$ ตามลำดับ) ซึ่งพิจารณากับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ปรากฏว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง

เป็นที่น่าสังเกตว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ด้านงบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน มีค่าเท่ากัน ($\bar{X} = 3.1667$) จัดเป็นปัญหาในอันดับที่ 4 ของทั้งผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ปรากฏว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีความแตกต่างกันด้านสถานภาพต่าง ๆ ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับการศึกษา และประเภทวิชาที่สำเร็จการศึกษา ตามสมมติฐานข้อ 2 ปรากฏผลดังต่อไปนี้

4.1 ผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการ มีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการจัดตารางสอน แผนการเรียนและการฝึกงาน และด้านการบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่

4.2 ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.3 ผู้บริหารโรงเรียนที่จบการศึกษาระดับต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

5. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน ที่แตกต่างกัน

ในด้านสาขาวิชาที่สอน ประสบการณ์ในการสอน ระดับการศึกษา และประเภทวิชาที่สำเร็จการศึกษา ตามสมมติฐานข้อ 3 ปรากฏผลดังต่อไปนี้

5.1 อาจารย์ผู้สอนที่สอนสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

5.2 อาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งโดยส่วนรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

5.3 อาจารย์ผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาระดับต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

5.4 อาจารย์ผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาประเภทวิชาชีพและประเภทวิชาสามัญ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ผลการวิเคราะห์ระดับปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนสรุปตามด้านที่ศึกษา 7 ด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรและประชาสัมพันธ์ พบว่า

ผู้บริหาร

ผู้บริหาร มีประสบการณ์ในการทำงาน 11 - 15 ปี เห็นว่าด้านนี้มีปัญหา

มากที่สุด

อาจารย์

อาจารย์ผู้สอนที่จบปริญญาโทเห็นว่าด้านนี้มีปัญหาน้อยที่สุด

2. ด้านงบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน พบว่า

ผู้บริหาร

ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 15 ปี และผู้บริหารที่จบสูงกว่าปริญญาตรี เห็นว่าด้านนี้มีปัญหาน้อยที่สุด

อาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ที่จบสูงกว่าปริญญาตรีเห็นว่าการด้านนี้มีปัญหามากที่สุด และอาจารย์ที่มีประสบการณ์ 6 - 10 ปี เห็นว่าการด้านนี้มีปัญหาน้อยที่สุด

3. ด้านการจัดตารางสอน แผนการเรียน และการฝึกงาน พบว่า

ผู้บริหาร

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้ช่วยผู้อำนวยการมีความคิดเห็นต่อปัญหานี้แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนเห็นว่าการด้านนี้มีปัญหาระดับน้อย แต่ผู้ช่วยผู้อำนวยการเห็นว่าการด้านนี้มีปัญหาระดับปานกลาง

2. ผู้บริหารที่จบปริญญาตรี และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 6 - 10 ปี เห็นว่าการด้านนี้มีปัญหาน้อยที่สุด

อาจารย์ผู้สอน

1. อาจารย์ผู้สอนที่สอนวิชาสามัญ จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จบการศึกษาประเภทวิชาชีพ ที่มีประสบการณ์ 6 - 15 ปี เห็นว่าการด้านนี้มีปัญหามากที่สุด

2. อาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ 1 - 5 ปี เห็นว่าการด้านนี้มีปัญหาน้อยที่สุด

4. ด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร พบว่า

ผู้บริหาร

ผู้บริหารที่จบการศึกษาปริญญาตรี และมีประสบการณ์ 6 - 10 ปี เห็นว่าการด้านนี้มีปัญหามากที่สุด

อาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้สอนที่จบปริญญาตรีเห็นว่าการด้านนี้มีปัญหามากที่สุดแต่อาจารย์ผู้สอนที่จบการศึกษาประเภทวิชาชีพ เห็นว่าการด้านนี้มีปัญหาน้อยที่สุด

5. ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่ พบว่า

ผู้บริหาร

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่า 15 ปี เห็นว่า

ด้านนี้มีปัญหามากที่สุด

อาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้สอนที่จบการศึกษาประเภทวิชาสามัญ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และสอนวิชาอาชีพ เห็นว่าด้านนี้มีปัญหาน้อยที่สุด

6. ด้านการประเมินผลการเรียน พบว่า

ผู้บริหาร

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 1 - 5 ปี เห็นว่าด้านนี้มีปัญหา

น้อยที่สุด

อาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้สอนที่จบปริญญาตรีและอาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์มากกว่า 15 ปี เห็นว่าด้านนี้มีปัญหามากที่สุด

7. ด้านปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนกรมสามัญศึกษากับ

วิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่า

ผู้บริหาร

1. ผู้บริหารที่จบสูงกว่าปริญญาตรี ผู้บริหารที่เป็นผู้อำนวยการ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 1 - 5 ปี เห็นว่าด้านนี้มีปัญหามากที่สุด

2. ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 11 - 15 ปี เห็นว่าด้านนี้มีปัญหาน้อยที่สุด

อาจารย์ผู้สอน

1. อาจารย์ที่สอนวิชาอาชีพ อาจารย์ที่จบวิชาสามัญ และอาจารย์ที่มีประสบการณ์ 1 - 5 ปี เห็นว่าด้านนี้มีปัญหามากที่สุด

2. อาจารย์ที่สอนวิชาสามัญ อาจารย์ที่จบการศึกษต่ำกว่าปริญญาตรี และอาจารย์ที่มีประสบการณ์ 11 - 15 ปี และมากกว่า 15 ปี เห็นว่าด้านนี้มีปัญหาน้อยที่สุด

ข. ประมวลปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามข้อเสนอแนะของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน มีดังต่อไปนี้

1. ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์

1.1 ปัญหา ได้แก่

1. กรมสามัญศึกษาขาดการวางแผนและประชาสัมพันธ์การใช้

หลักสูตร

2. นักเรียนและผู้ปกครองไม่เข้าใจการนำหลักสูตร ปวช. มาใช้

ของกรมสามัญศึกษา

3. โรงเรียนขาดงบประมาณในการวางแผนการใช้หลักสูตร และการประชาสัมพันธ์

1.2 แนวทางแก้ไขปัญหาคือ

1. กรมสามัญศึกษาควรมีการประชุมชี้แจงและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรใหม่แก่ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน ผู้ปกครอง และนักเรียน โดยใช้สื่อหลาย ๆ ประเภท เช่น เอกสาร โพรเจกต์ วิดีโอ อย่างสม่ำเสมอ และมีการติดตามผล

2. กรมสามัญศึกษาควรให้ความร่วมมือโรงเรียนในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรนี้ เช่น สนับสนุนงบประมาณ สนับสนุนด้านเอกสารสิ่งพิมพ์ เป็นต้น

2. ด้านงบประมาณ

2.1 ปัญหา คือ

1. งบประมาณไม่เพียงพอกับความต้องการ
2. ได้รับงบประมาณล่าช้า
3. ขาดห้องปฏิบัติงานสำนักงาน และอุปกรณ์
4. ได้รับงบประมาณไม่ตรงกับความต้องการ
5. ขาดงบประมาณใช้จ่ายในการออกนิเทศการฝึกงาน

2.2 แนวทางแก้ไขปัญหาคือ

1. กรมสามัญศึกษาควรพิจารณาจัดงบประมาณให้โรงเรียนตาม
เหตุผลและความจำเป็นที่เสนอขอ
2. งบประมาณควรจัดให้โรงเรียนก่อนเปิดภาคเรียน
3. โรงเรียนขอความร่วมมือด้านอุปกรณ์สำนักงานจากวิทยาลัย
ที่เลี้ยง
4. กรมสามัญศึกษาควรสำรวจความต้องการงบประมาณและ
วัสดุอุปกรณ์อย่างจริงจัง
5. กรมสามัญศึกษาควรจัดงบประมาณเพื่อใช้จ่ายในการออกนิเทศ
การฝึกงานโดยเฉพาะ

3. ด้านการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน

3.1 ปัญหาคือ

1. ขาดอาจารย์ผู้สอนด้านวิชาอาชีพ
2. อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถไม่ตรงกับวิชาที่สอน
3. อาจารย์ผู้สอนต้องสอนหลายวิชาและรับผิดชอบงานอื่นหลายด้าน
4. อาจารย์ไม่เข้าใจโครงสร้าง จุดหมาย และระเบียบปฏิบัติ
ต่าง ๆ ของหลักสูตร
5. ขาดคู่มือครู เอกสารหลักสูตร และแบบเรียน
6. กรมสามัญศึกษาจัดสรรอาจารย์ให้ช้า ทำให้สอนเนื้อหาได้
ไม่ครบ เป็นผลเสียต่อการเรียน

3.2 แนวทางแก้ไขปัญหาคือ

1. กรมสามัญศึกษาควรสำรวจความต้องการแล้วจัดสรรอาจารย์
ให้ตรงกับความต้องการ และหรือให้การสนับสนุนด้านอื่น ๆ เช่น จัดสรรงบประมาณให้จ้างครู
พิเศษ

2. กรมสามัญศึกษาควรร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง จัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่อาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้
3. กรมสามัญศึกษาควรจัดอาจารย์รับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ในโรงเรียนให้เพียงพอ
4. การจัดสรรอาจารย์ให้โรงเรียนกรมสามัญศึกษาควรส่งตัวตั้งแต่ต้นปี
5. กรมควรให้การสนับสนุนด้านคู่มือครู เอกสารหลักสูตรและแบบเรียน
6. โรงเรียนได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่าง ๆ เป็นการภายใน เช่น ขอร้อง ให้กำลังใจแก่อาจารย์ผู้สอน

4. ด้านการจัดตารางสอน แผนการเรียน

4.1 ปัญหา คือ

1. อาจารย์ผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน
2. จัดตารางสอนยากเพราะใช้บุคลากรซ้ำซ้อนกัน
3. แผนการเรียนไม่ชัดเจน
4. เนื้อหาวิชามีมาก เวลาสอนไม่พอเพียง
5. รายวิชาหลักหรือวิชาที่ต้องคำนวณจัดไว้ช่วงเกือบเลิกเรียน

ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร

6. นักเรียนบ้านไกล มีปัญหาเรื่องการเดินทางและที่พัก

4.2 แนวทางแก้ไขปัญหาคือ

1. ฝ่ายจัดตารางสอนควรสำรวจปัญหาและความต้องการของอาจารย์ผู้สอนก่อนจัดตารางสอน
2. มีการประชุมวางแผนก่อนจัดตารางสอน
3. ศึกษาเอกสารหลักสูตรให้ชัดเจนก่อนจัดแผนการเรียน
4. ลดเวลาของกิจกรรมที่สำคัญให้น้อยลง

5. รายวิชาหลักหรือคำนวณ ควรจัดไว้ภาคเช้า

6. ควรจัดที่พักให้นักเรียนที่เดินทางไปกลับไม่ได้

5. ด้านการส่งนักเรียนเข้าฝึกงาน

5.1 ปัญหา คือ

1. สถานประกอบการไม่ทราบและไม่เข้าใจจุดมุ่งหมาย หลักการในการเปิดสอนหลักสูตรนี้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงไม่ค่อยให้ความสำคัญ และไม่เห็นความสำคัญ

2. สถานที่ฝึกงานไม่เพียงพอ และห่างไกล

3. นักเรียนไม่พร้อมที่จะออกฝึกงาน (ขาดทักษะและความมั่นใจ)

4. อาจารย์ผู้นิเทศไม่มีเวลาออกนิเทศการฝึกงาน

5. ขาดพาหนะอำนวยความสะดวกในการออกนิเทศการฝึกงาน

5.2 แนวทางแก้ไขปัญหา คือ

1. กรมสามัญศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันประชาสัมพันธ์การเปิดหลักสูตร ปวช. ว่ามีหลักการ จุดมุ่งหมายอย่างไรบ้าง รวมถึงประสานงานกับสถานประกอบการก่อนส่งนักเรียนเข้าฝึกงาน

2. พยายามจัดหาสถานฝึกงานใกล้บ้านนักเรียน หรือมีที่พักให้นักเรียน

3. จัดอบรมปฐมนิเทศเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกงาน เช่น บุคลิกภาพ มารยาท การแต่งกาย

4. จัดเวลาให้อาจารย์สามารถออกนิเทศการฝึกงานได้

5. กรมสามัญศึกษา ควรจัดรถยนต์หรืออาจให้งบประมาณค่าพาหนะแก่โรงเรียน สำหรับออกนิเทศการฝึกงาน

6. ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอน

6.1 ปัญหา คือ

1. ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน

2. ขาดหนังสือแบบเรียน
3. สื่อการเรียนการสอนที่มีไม่ทันสมัย
4. โรงเรียนห่างไกลความเจริญจัดซื้อสื่อมาก
5. อาจารย์ผู้สอนไม่มีความรู้ในการใช้สื่อ
6. สื่อบางอย่างราคาแพงมาก งบประมาณที่กรมสามัญศึกษา

จัดให้ไม่สามารถซื้อได้

6.2 แนวทางแก้ไขปัญหาคือ

1. กรมสามัญศึกษา ควรจัดสรรงบประมาณหรือจัดซื้อสื่อให้

โรงเรียน

2. โรงเรียนพยายามพัฒนาสื่อที่มีอยู่ให้ใช้ในการเรียนการสอนได้
3. วัสดุ ครุภัณฑ์ และสื่อบางอย่าง ราคาเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมาก การจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียน ควรรวดเร็วทันเวลา หรือควรจัดซื้อสื่อให้โรงเรียนโดยตรง
4. โรงเรียนแก้ปัญหาโดยขอบริจาคจากผู้ปกครองและนักเรียน

7. ด้านการประเมินผลการเรียน

7.1 ปัญหา คือ

1. อาจารย์ไม่เข้าใจระเบียบวิธีการประเมินผล
2. นักเรียนเข้าเรียนโดยไม่ต้องสอบคัดเลือก ทำให้มีปัญหา

ในการวัดผลมาก

3. นักเรียนมีพื้นฐานเดิมทางธุรกิจน้อยมาก
4. นักเรียนมีปัญหาในการทำข้อสอบอัตนัยมาก

7.2 แนวทางแก้ไขปัญหาคือ

1. กรมสามัญศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการวัดผล

แก่อาจารย์ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง

2. มีการแนะนำวิธีการเลือกแผนการเรียนต่อ หลังจบ ม.3

แก่นักเรียน

3. อาจารย์ผู้สอนควรมีการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการวัดผล
กับวิทยาลัยพี่เลี้ยงจะทำให้ได้รับแนวความคิดใหม่ ๆ

4. อาจารย์ผู้สอนควรใช้วิธีวัดผลหลาย ๆ รูปแบบ

5. ให้นักเรียนฝึกทำข้อสอบอัตนัยบ่อย ๆ เพื่อทักษะและความชำนาญ

8. ด้านการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษากับวิทยาลัย

สังกัดกรมอาชีวศึกษา

8.1 ปัญหา คือ

1. โรงเรียนไม่เคยขอความร่วมมือจากวิทยาลัยพี่เลี้ยง
2. โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากวิทยาลัยพี่เลี้ยง
3. โรงเรียนกับวิทยาลัยพี่เลี้ยงไกลกันมาก ไม่สะดวกในการติดต่อ
4. โรงเรียนกับวิทยาลัยพี่เลี้ยงต่างสังกัดกัน จึงขาดความมั่นใจ

ในการขอความร่วมมือ

8.2 แนวทางการแก้ไข คือ

1. กรมสามัญศึกษาต้องประสานงานกับกรมอาชีวศึกษาและ
ให้ความมั่นใจแก่โรงเรียน ในการขอความร่วมมือจากวิทยาลัยพี่เลี้ยง

2. กรมสามัญศึกษา ควรจัดตั้งกองอาชีวศึกษาเพื่อให้ความร่วมมือ
ในการจัดหลักสูตร ปวช. แก่โรงเรียนมัธยมศึกษาโดยเฉพาะ

3. ในกรณีที่ระยะทางระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษากับวิทยาลัย
สังกัดกรมอาชีวศึกษา ห่างไกลกันมาก ควรติดต่อกันทางวิทยุ หรือโทรศัพท์

4. โรงเรียนมัธยมศึกษาควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับวิทยาลัย
สังกัดกรมอาชีวศึกษา เช่น รับประทานอาหารร่วมกัน แข่งกีฬา สังสรรค์ เป็นต้น

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัญหาในการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

สาขาวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.1608$) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมศักดิ์ สุร่ายคิมหันต์ (2530 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่องการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2527 ประเภทช่วงอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 12 ซึ่งพบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2527 มีการปฏิบัติโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมจิตต์ กระณะ (2530 : 76) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในประเทศไทย ตามทัศนะของผู้บริหารวิทยาลัย และพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการกับปัญหาการบริหารหลักสูตรของวิทยาลัยอาชีวศึกษา และปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงสอดคล้องกันว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ประเด็นที่น่าสนใจ เกิด คือ จากการจัดอันดับที่ของปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ปรากฏว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนมีความเห็นตรงกันว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ซึ่งตรงกันข้ามกับผลการวิจัยของ สมจิตต์ กระณะ (2530 : 50) ซึ่งพบว่าในบรรดาปัญหาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษานั้น ปัญหาการจัดตารางสอนมีมากกว่าปัญหาอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาค้นเคยกับการจัดการเรียนการสอนสายสามัญเมื่อนำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ซึ่งเป็นหลักสูตรสายอาชีพมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน

ยังขาดความเข้าใจในด้านต่าง ๆ จึงเกิดปัญหาในการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

2. ผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐานข้อที่ 1 ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่าผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียน โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นสูงกว่าอาจารย์ผู้สอนเล็กน้อย ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่วางไว้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงษ์พิศ ทะคง (2526 : ง - ฉ) ที่ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 9 ซึ่งพบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัทธราภรณ์ จิตรโศ (2526 : 74 - 75) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อปัญหาอยู่ในระดับสูงกว่าอาจารย์ผู้สอนเล็กน้อย อาจเป็นเพราะผู้บริหารต้องมีความเกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรมากกว่าอาจารย์ผู้สอน เพราะต้องรับผิดชอบในการบริหารหลักสูตรจึงต้องทำการศึกษาหลักสูตรให้ชัดเจน (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2523 : 184) เพื่อจะได้ให้คำแนะนำแก่อาจารย์ผู้สอนได้

สำหรับการพิจารณาทางด้าน พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนไม่แตกต่างกันที่ระดับ .05 ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นตรงกันว่าด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร สอดคล้องกับการวิจัยของ ละเอียต กันทรিকা (2535 : 77 - 78) เรื่องปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการ สายวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา

ในเขตการศึกษา 6 ซึ่งพบว่าผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นตรงกันว่า การบริหารหลักสูตรมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ปัญหาที่พบมาก คือ ความรู้ความเข้าใจหลักสูตรของผู้ที่เกี่ยวข้อง กรมวิชาการ (2533 : 80) กล่าวว่าปัญหาการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนประสบเป็นอย่างมาก คือ ขาดเอกสารหลักสูตรและคู่มือต่าง ๆ

ด้านที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีปัญหาน้อยที่สุด คือ การจัดตารางสอน แผนการเรียน และการฝึกงาน ขัดแย้งกับงานวิจัยของ โสภณ โสมติ (2526 : 123 - 125) พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรกลุ่มการทำงานและอาชีพ ในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ผู้บริหารและครูผู้สอนประสบปัญหามากในเรื่อง การจัดแผนการเรียน

ด้านที่อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นว่ามีปัญหาน้อยที่สุดคือ การบริการสื่อการเรียน การสอน และอาคารสถานที่ ขัดแย้งกับงานวิจัยของ ละเอียด กันทริกา (2535 : 76) เรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการจากวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 ซึ่งครูผู้สอนเห็นว่าด้านวัสดุอุปกรณ์มีปัญหา เช่น วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์กับการใช้งาน

3. ผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐานข้อ 2 ผู้บริหารโรงเรียนที่มีความแตกต่างกัน ด้านตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการบริหาร และระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกัน

3.1 ผู้บริหารโรงเรียนที่มีตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้ช่วยผู้อำนวยการ มีความคิดเห็นต่อปัญหาโดยรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการมีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ

การจัดตารางสอน แผนการเรียน การฝึกงาน โดยที่ผู้อำนวยกาเห็นว่า มีปัญหาในระดับน้อย แต่ผู้ช่วยผู้อำนวยกาเห็นว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยดังกล่าวขัดแย้งกับผลการวิจัยของ สมจิตต์ กระณะ (2530 : 57 - 58) ซึ่งพบว่า ผู้บริหารของวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ทั้งนี้ เนื่องจากการจัด ตารางสอน การจัดแผนการเรียน และการส่งนักเรียนไปฝึกงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นงานหลักของฝ่ายวิชาการ ซึ่งมีหน้าที่ คือ จัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร (กรมอาชีวศึกษา. 2529 : 2) ในขณะที่ผู้อำนวยกาเป็นเพียงผู้สั่งการตามข้อเสนอของ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเท่านั้น ไม่ได้ลงมาดำเนินการจัดตารางสอน จัดแผนการเรียน และการฝึกงาน ด้วยตนเองจึงทำให้ผลการวิจัยขัดแย้งกัน และสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้

การบริหารสื่อการสอนและอาคารสถานที่ โดยที่ผู้อำนวยกาเห็นว่า มีปัญหา ระดับปานกลาง แต่ผู้ช่วยผู้อำนวยกาเห็นว่า มีปัญหาในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยดังกล่าวขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ประชาคม จันทรชิต (2533 : 208) ซึ่งพบว่า ผู้บริหารที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารสื่อการเรียนการสอนและ อาคารสถานที่ไม่แตกต่างกัน

3.2 ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหาร หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่วางไว้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมจิตต์ กระณะ (2530 : 59) ซึ่งพบว่า ผู้บริหารของวิทยาลัยที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการบริหารงาน วิชาการโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิณิช บุญย (2529 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่าผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการบริหาร

แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้หลักสูตรพื้นฐานวิชาอาชีพไม่แตกต่างกันที่ระดับ
นัยสำคัญ .05

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารในโรงเรียน
ที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ส่วนใหญ่
มีประสบการณ์ 11 - 15 ปี ซึ่งนับได้ว่ามีประสบการณ์มากพอสมควร จึงมีความคิดเห็น
ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่วางไว้

3.3 ผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการศึกษาในระดับต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหา
การบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียน
มัธยมศึกษาแตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการศึกษาในระดับต่างกัน
มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ขัดแย้งกับสมมติฐานที่วางไว้ ผลการวิจัย
ดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิเศษ บุญบุญ (2529 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า ผู้บริหาร
โรงเรียนที่ได้รับการศึกษาในระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐาน
วิชาอาชีพไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ วรางคณา
ปั่นลายนาถ (2527 : 42) ซึ่งพบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน
มีทัศนะต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .07 การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร
ของโรงเรียนส่วนมากได้รับการศึกษาในระดับปริญญาตรีนั่นเอง จึงทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหาร
ที่ได้รับการศึกษาในระดับต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

4. ผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐานข้อ 3 อาจารย์ผู้สอนที่มีความแตกต่างกันด้าน
สาขาวิชาที่สอน ประสบการณ์ในการสอน ระดับการศึกษา และประเภทวิชาที่สำเร็จการศึกษา
มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา
พาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกัน

4.1 อาจารย์ผู้สอนวิชาสามัญและอาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันด้านสาขาวิชาที่สอน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 จึงขัดแย้งกับสมมติฐานที่วางไว้ ผลการวิจัยนี้ขัดแย้งกับงานวิจัยของ ประชาคม จันทรชิต (2533 : 211) เรื่อง ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคใต้ ซึ่งพบว่า อาจารย์ผู้สอนของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคใต้ที่สอนต่างคณะวิชา กัน มีทัศนะต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .01 เนื่องจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาต้องรับผิดชอบคณะวิชาต่าง ๆ หลายคณะวิชา ซึ่งแต่ละคณะวิชา ก็รับผิดชอบรวมวิชาต่าง ๆ กันออกไป จึงทำให้อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นแตกต่างกัน

สำหรับในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ส่วนใหญ่จะเปิดสอนเพียงสาขาวิชาเดียวจึงทำให้ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่วางไว้

4.2 อาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันด้านประสบการณ์ในการสอน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นทั้งโดยส่วนรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิมิช บุญยู่ (2529 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพที่มีประสบการณ์ด้านการสอนต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาชีพไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประชาคม จันทรชิต (2533 : 212) ซึ่งพบว่า อาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคใต้ ที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ไม่แตกต่างกัน

4.3 อาจารย์ผู้สอนที่ได้รับการศึกษาต่างระดับกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนที่ได้รับการศึกษาในระดับต่างกันมีความคิดเห็นโดยส่วนรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุษา ขำประยูร (2524 : 126 - 127) ซึ่งพบว่าครูที่ได้รับการศึกษาในระดับต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ วรางคณา ปันลายนาค (2527 : 42) ซึ่งพบว่า ครูที่ได้รับการศึกษาในระดับต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเหตุผลในลักษณะเดียวกันว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนมากได้รับการศึกษาในระดับปริญญาตรี ทำให้อาจารย์ผู้สอนที่ได้รับการศึกษาในระดับต่างกันมีทัศนคติต่อปัญหาไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่วางไว้

4.4 อาจารย์ผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาต่างประเภทวิชากัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาต่างประเภทวิชากันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่วางไว้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการวิจัยของ สมจิตต์ กระณะ (2530 : 47) ซึ่งพบว่า อาจารย์ผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาประเภทวิชาชีพและวิชาสามัญ มีทัศนคติต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

จากผลการวิจัยนี้จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนที่สำเร็จการศึกษาต่างประเภทวิชากัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา แตกต่างกัน คือ อาจารย์ผู้สอนที่จบการศึกษาประเภทวิชาสามัญ และประเภทวิชาอาชีพ กับผู้บริหารที่จบการศึกษาประเภทวิชาอาชีพ มีความ

คิดเห็นว่า การบริหารหลักสูตรมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้บริหารที่จบการศึกษาประเภท วิชาสามัญ มีความคิดเห็นว่าการบริหารหลักสูตรมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจจะพิจารณาได้ว่า อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรน้อย จึงเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และผู้บริหารในโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ส่วนใหญ่จบการศึกษา ประเภทวิชาสามัญ ค้นเคยกับการบริหารหลักสูตรประเภทวิชาสามัญ เมื่อต้องการบริหารหลักสูตร ประเภทวิชาอาชีพ จึงมีความคิดเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ถึงแม้ว่าหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ได้นำมาใช้จัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษามาแล้วถึง 3 ปีการศึกษาก็ตาม ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนต่างก็ยังมีความคิดเห็นต่อปัญหาในการบริหารหลักสูตรดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้วิจัยจึงใคร่ขอเสนอแนะความคิดในการแก้ไขปัญหการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่รับผิดชอบในการบริหารหลักสูตร ระดับกรม ระดับสถานศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญห ในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์ จากการวิจัยพบว่า กรมสามัญศึกษาขาดการวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์ นักเรียนและผู้ปกครอง ไม่เข้าใจการใช้หลักสูตร โรงเรียนขาดงบประมาณในการวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์ การแก้ปัญหาด้านนี้กรมสามัญศึกษาควรมีการประชุมสัมมนาผู้เกี่ยวข้องและประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรใหม่ไปยังนักเรียนและผู้ปกครอง โดยการใช้สื่อหลาย ๆ ประเภท

ไม่ว่าจะเป็นด้านเอกสาร วิทยุ โทรทัศน์ นอกจากนี้กรมสามัญศึกษาคควรให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรใหม่ เช่น สนับสนุนงบประมาณ เอกสาร-สิ่งพิมพ์ เป็นต้น

2. ด้านงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน จากการวิจัยพบว่า งบประมาณ

ไม่เพียงพอกับความต้องการ วัสดุครุภัณฑ์ไม่เหมาะสมกับลักษณะวิชา ขาดห้องปฏิบัติการสำนักงาน ขาดอุปกรณ์สำนักงาน ได้รับงบประมาณไม่ตรงกับความต้องการ ขาดงบประมาณที่จะใช้จ่ายในการออกนิเทศการฝึกงาน

การแก้ปัญหาในด้านนี้ คือ กรมสามัญศึกษาคควรจัดงบประมาณให้แก่โรงเรียนตามเหตุผลและความจำเป็นที่เสนอขอ โดยมีการสำรวจความต้องการงบประมาณอย่างจริงจัง หมายตวรการให้โรงเรียนสามารถใช้เงินงบประมาณให้เร็วขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน นอกจากนี้กรมสามัญศึกษาคควรจัดงบประมาณเพื่อการออกนิเทศการฝึกงานแก่โรงเรียนด้วย ซึ่งจากการวิจัย พบว่าบางโรงเรียนของงบประมาณในการจัดซื้อรถในการออกนิเทศการฝึกงานและติดตามผลด้านอื่น ๆ เนื่องจากโรงเรียนกับนักเรียนอยู่ห่างไกลกัน และกระจัดกระจาย ประเด็นนี้กรมสามัญศึกษาต้องคำนึงถึงเหตุผลและความจำเป็นกับแผนงานด้านงบประมาณ เพราะเมื่อโรงเรียนซึ่งได้รถ โรงเรียนอื่น ๆ ก็ต้องการเหมือนกัน

สำหรับโรงเรียน โรงเรียนควรแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยการขอความร่วมมือด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนจากวิทยาลัยพี่เลี้ยง

3. ด้านการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน จากการวิจัยพบว่า ขาดอาจารย์ผู้สอนด้านวิชาอาชีพ อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ความสามารถไม่ตรงกับวิชาที่สอน อาจารย์ผู้สอนรับผิดชอบหลายหน้าที่ อาจารย์ไม่เข้าใจโครงสร้าง จุดหมาย และหลักการของหลักสูตร ขาดคู่มือคู เอกสารหลักสูตรและแผนการเรียน และกรมสามัญศึกษาจัดสรรอาจารย์ให้ช้า

ในการเปิดสอนโดยใช้หลักสูตรใหม่จากวิชาสามัญ เป็นวิชาอาชีพ เป็นธรรมดาว่าต้องเกิดการขาดครูสายอาชีพ แน่นนอนการแก้ปัญหา อาจทำได้โดยกรมสามัญศึกษาคควรสำรวจความต้องการแล้วจัดสรรอัตราให้ตรงกับความต้องการและรวดเร็ว หรือมิฉะนั้นก็จัดสรรเงินให้จ้างครูพิเศษมาสอน เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า กรมสามัญศึกษาคควรจัดอาจารย์รับผิดชอบ

งานด้านต่าง ๆ ในโรงเรียนให้เพียงพอ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ให้การสนับสนุนด้านคู่มือครู เอกสารประกอบหลักสูตร และแบบเรียน เช่น การเป็นตัวแทนจัดซื้อแบบเรียนให้แก่โรงเรียน ซึ่งจะได้ส่วนลดด้วย

สำหรับโรงเรียน ควรได้พยายามแก้ปัญหาการขาดครูผู้สอนเป็นการภายใน เช่น ขอร้องให้กำลังใจ ผู้บริหารลงไปช่วยสอน ช่วยแก้ปัญหา เป็นต้น และควรมีแผนงาน และโครงการพัฒนาครูสายอาชีพ เพื่อแก้ปัญหาการขาดครูสายอาชีพในอนาคต

4. ด้านการจัดตารางสอนและแผนการเรียน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนไม่มีส่วนร่วมในการจัดตารางสอน จัดตารางสอนยากเพราะใช้อาจารย์ผู้สอนซ้ำซ้อนกัน แผนการเรียนไม่ชัดเจน เนื้อหาวิชามีมาก เวลาสอนไม่พอเพียง รายวิชาหลักหรือรายวิชาคำนวณจัดไว้ช่วงเกือบเลิกเรียน ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจเรียน นักเรียนบ้านไกลมีปัญหาเรื่องการเดินทางและที่พักบางโรงเรียนต้องจัดที่พักให้นักเรียน

การแก้ปัญหานี้ คือ ฝ่ายจัดตารางสอนควรสำรวจปัญหาและความต้องการของอาจารย์ผู้สอนก่อนจัดตารางสอน มีการประชุมวางแผนก่อนจัดตารางสอน ศึกษาเอกสารหลักสูตรให้ชัดเจนก่อนจัดแผนการเรียน ลดเวลาเรียนของกิจกรรมที่ไม่สำคัญลง รายวิชาหลักหรือคำนวณ โรงเรียนควรจัดสอนในภาคเช้าจะทำให้ให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น การจัดที่พักให้เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ ซึ่งจะกระทบต่องบประมาณ ซึ่งกรมสามัญศึกษามีน้อยอยู่แล้ว

5. ด้านการฝึกงาน จากการวิจัยพบว่า สถานประกอบการไม่ทราบ ไม่เข้าใจ จุดมุ่งหมายหลักในการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือ และไม่เห็นความสำคัญ สถานฝึกงานไม่เพียงพอและห่างไกล นักเรียนไม่พร้อมที่จะออกฝึกงาน เพราะขาดทักษะและความมั่นใจ อาจารย์ผู้นิเทศไม่มีเวลาออกนิเทศการฝึกงาน และขาดพาหนะในการออกติดตามผลการฝึกงาน

การแก้ปัญหาด้านนี้ คือ กรมสามัญศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกับประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ว่ามีจุดมุ่งหมายอย่างไรบ้างอย่างต่อเนื่อง รวมถึงประสานงานกับสถานประกอบการก่อนส่งนักเรียนออกไปฝึกงาน

พยายามหาสถานที่ฝึกงานใกล้บ้านนักเรียนหรือมีที่พักให้นักเรียน จัดอบรมปฐมนิเทศเตรียมความพร้อมแก่นักเรียนก่อนออกฝึกงาน เช่น บุคลิกภาพ มารยาท การแต่งกาย จัดเวลาให้อาจารย์สามารถออกนิเทศการฝึกงานได้ กรมสามัญศึกษาควรจัดงบประมาณค่าพาหนะในการออกฝึกงานแก่โรงเรียนหรือในกรณีมีงบประมาณเพียงพอ อาจให้งบประมาณจัดซื้อรถยนต์

6. ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบปัญหาด้านนี้คือ ขาดแคลนสื่อการสอน สื่อการสอนไม่ทันสมัย จัดซื้อสื่อยาก อาจารย์ผู้สอนไม่มีความรู้ในการใช้สื่อ สื่อบางอย่างงบประมาณที่ได้จัดซื้อไม่เพียงพอ การแก้ปัญหาด้านนี้คือ กรมสามัญศึกษาควรจัดงบประมาณด้านสื่อให้เพียงพอ หรืออาจจัดซื้อสื่อให้แก่โรงเรียนโดยตรง จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการในการใช้สื่อแก่อาจารย์ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง

วัสดุอุปกรณ์และสื่อบางอย่างราคาเปลี่ยนแปลงรวดเร็วมาก การจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียน ควรรวดเร็ว ทันเวลา

โรงเรียนอาจแก้ปัญหาโดยพยายามพัฒนาสื่อที่มีอยู่ให้สามารถใช้งานได้ และอาจขอบริจาคจากผู้ปกครองและนักเรียน

7. ด้านการประเมินผลการเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนไม่เข้าใจระเบียบวิธีการประเมินผล นักเรียนเข้าเรียนหลักสูตรนี้โดยไม่ต้องสอบคัดเลือกทำให้มีปัญหาในการวัดผลมาก นักเรียนมีพื้นฐานเดิมทางธุรกิจน้อย นักเรียนมีปัญหาในการทำข้อสอบอัตนัยมาก

การแก้ปัญหาอาจทำได้โดย กรมสามัญศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการวัดผลตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ แก่อาจารย์ผู้สอนและผู้เกี่ยวข้อง

โรงเรียนควรจัดให้มีการแนะแนวการเลือกเรียนต่อแก่นักเรียนหลังจบ ม.3 อาจารย์ผู้สอนควรใช้วิธีวัดผลหลากหลายรูปแบบ มีการให้นักเรียนฝึกทำข้อสอบอัตนัยบ่อยๆ ๑ และมีการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการวัดผลกับวิทยาลัยพี่เลี้ยง

8. ด้านการใช้ทรัพยากรร่วมกันกับวิทยาลัยพี่เลี้ยง จากการวิจัยพบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยขอความร่วมมือจากวิทยาลัยพี่เลี้ยง โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากวิทยาลัยพี่เลี้ยงเท่าที่ควร โรงเรียนกับวิทยาลัยพี่เลี้ยงต่างไกลกันมาก ไม่สะดวกในการติดต่อโรงเรียนกับวิทยาลัยพี่เลี้ยงต่างสังกัด ขาดความมั่นใจในการขอความร่วมมือ

การแก้ปัญหาด้านนี้ กรมสามัญศึกษาต้องประสานงานกับกรมอาชีวศึกษา และให้ความมั่นใจแก่โรงเรียนในการขอความร่วมมือ จากวิทยาลัยพี่เลี้ยง จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะรับผิดชอบในการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ในกรณีที่โรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ห่างไกลจากวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา ควรติดต่อกันทางวิทยุหรือโทรศัพท์ ควรมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับวิทยาลัยพี่เลี้ยง เช่น รับประทานอาหารร่วมกัน จัดการแข่งขันกีฬา ฯลฯ

9. ด้านอื่น ๆ

9.1 ความพร้อมของโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า บุคลากรของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีความคิดเห็นแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มหนึ่งเห็นว่ามีปัญหาในระดับน้อย อีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่ามีปานกลางถึงมาก แสดงให้เห็นว่าบางโรงเรียนมีความพร้อมมากในการขอเปิดสอนตามหลักสูตรนี้ ในขณะที่บางโรงเรียนขอเปิดสอนตามหลักสูตรนี้โดยที่ความพร้อมน้อย

ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่า กรมสามัญศึกษา ควรคำนึงถึงประสิทธิภาพของตัวผู้เรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ มากกว่าที่จะคำนึงถึงปริมาณโรงเรียนที่เปิดสอนและปริมาณของผู้เรียนโดยการสำรวจความพร้อมของโรงเรียนอย่างแท้จริง

9.2 หน่วยงานรับผิดชอบ ในกรณีที่การประเมินผลการใช้หลักสูตรนี้เป็นที่น่าพอใจ และกรมสามัญศึกษาพิจารณาที่จะเปิดสอนตามหลักสูตรนี้เป็นการถาวรในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีผู้บริหารของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างหลายโรงเรียนเสนอแนะว่า กรมสามัญศึกษาควรจัดตั้งกองอาชีวศึกษา เพื่อรับผิดชอบการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

9.3 การรับนักเรียนเข้าเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
ควรคำนึงถึงทัศนคติ ความสนใจ และความสำเร็จในการเรียนด้วย ไม่ควรคำนึงถึงเฉพาะว่าเป็นนักเรียนชั้น ม.๓ ของโรงเรียน หรือนักเรียนไม่มีที่เรียนต่อ และควรมีการแนะแนวการเรียนต่อ แก่นักเรียนที่จบ ม.3

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

1. ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสาขาวิชาอื่น ๆ เช่น เกษตรกรรม คหกรรม เป็นต้น
2. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นอื่น ๆ รวมถึงความคิดเห็นของผู้ปกครองด้วย ทำการวิจัยเพื่อสำรวจแนวความคิดจากทั้งนักเรียน และผู้ปกครอง ว่ามีทัศนะต่อหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) อย่างไรบ้าง
3. ควรมีการทำวิจัย เพื่อติดตามผู้ที่สำเร็จการศึกษา ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทุกสาขาวิชาจากเจ้าของสถานประกอบการว่ามีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเพียงใด
4. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่จบชั้น ปวช.3 จากโรงเรียนมัธยมศึกษากับผู้จบชั้น ปวช.3 จากวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา
5. การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เปิดสอนสาขาวิชาพาณิชยกรรมทั่วประเทศ จึงควรมีการศึกษาวิจัยแยกเป็นภาคหรือเขตการศึกษาด้วย
6. ควรทำการศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งมีขนาดแตกต่างกัน เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กกลาง, ใหญ่, ใหญ่พิเศษ
7. ศึกษาความต้องการทางด้านการแนะแนวการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
8. ศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัศึกษาระหว่างวิชาชีพกับวิชาสามัญ ว่าวิชาไหนมีปัญหามากกว่ากัน
9. ศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาครูเพื่อรองรับการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในระยะยาว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กนกรัตน์ ชาญกว้าง. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เกี่ยวกับ
ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2533. อัดสำเนา.

กมล สดประเสริฐ. หลักและวิธีการวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2510.

ก่อ สวัสดิพานิชย์. "แนวการสอนภาษาไทย," เอกสารนิเทศการศึกษา. ฉบับที่ 17.

กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู, 2525.

_____. "แนวคิดในการจัดอาชีวศึกษา," มิตรครู. 4 : 7 - 9 ; 22 กุมภาพันธ์ 2521.

กาญจนา คุณารักษ์. หลักสูตรและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529.

กิติมา ปรีดีดิลก. ทฤษฎีบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชนะการพิมพ์, 2529.

กิตติศักดิ์ เปรมสุข. ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2524. อัดสำเนา.

จงกลณี อรุณไพโรจน์. ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ สาขาพาณิชยกรรมของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

เจิม สืบขจร. ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช
2521 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

ไชยพร ตัณฑ์จิตานนท์. สภาพการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในเขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

- เตือนใจ เศรษฐลักโก, เอนก เพียรอนุกุลบุตร และเพ็ญศรี เศรษฐวงศ์. การวัดผล และประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518.
- ทวี ทิมขำ. การศึกษาหลักสูตร. ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2526.
- ทิพาณี สมบัติ. ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ประเภทวิชาคหกรรม ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524 ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาของกลุ่มสถานศึกษาที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อุดสาเนา.
- ธงชัย สุวัฒน์เมจิณทร์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, 2532.
- ธำรง บัวศรี. ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : เอรಾವัน การพิมพ์, 2531.
- นพพร ธนวัฒน์. ปัญหาการเรียนของนักศึกษาวิชาชีพ หลักสูตรระยะสั้นในคณะวิชาคหกรรม วิทยาลัยสารพัดช่าง เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อุดสาเนา.
- นพพงษ์ บุญจิตราดลย์. ก้าวสู่ผู้บริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์, 2525.
- นิติย์ สัมมนาพันธ์. การบริหารเชิงพุทธ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้า, 2529.
- นิตยา จรุงผลลิตติ. การใช้หลักสูตรกลุ่มทักษะภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อุดสาเนา.
- นิเทศและฝึกอบรมอาชีวศึกษาภาคใต้, ศูนย์. รายงานการสำรวจเรื่องการนิเทศและติดตาม ผลการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร ปวช. 2530 สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคใต้. สงขลา : ศูนย์นิเทศและฝึกอบรมอาชีวศึกษาภาคใต้, 2530.

- นิพนธ์ ภูริฉาย. การศึกษาการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในปีการศึกษา 2527 ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2528. อัดสำเนา.
- นิพนธ์ โพธิ์งาม. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2530. อัดสำเนา.
- นุชิต ศรีอาจ. การใช้หลักสูตรวิชาพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.
- ณัฐ จุลสุวรรณ. ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพในเรือนจำกลางคลองเปรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาอาชีพพระยะสั้น. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- ปฐม ทศพล. ทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานด้านวิชาการของวิทยาลัย เทคโนโลยีภาคเหนือ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2524. อัดสำเนา.
- ประชาคม จันทรชิต. ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ตามทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคใต้. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2533. อัดสำเนา.
- พงษ์พิศ ทะคง. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลาย พุทธศักราช 2527 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2529.

พรทิพย์ อีรารางกุล. สถานภาพทางโสตทัศนูปกรณ์ของสถาบัน ก.ศ. ในสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.

พัชรารักษ์ จิตรโรต. การใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

พัชรี สว่างทรัพย์. การบริหารงานวิชาการของแผนกวิชา. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, 2532.

ภัทรา นิคมานนท์. การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2527.

ภิญโญ สาธร. หลักการศึกษ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุภา, 2521.

เมธี ปลื้มธนาภ. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร, 2525.

รุ่ง แก้วแดง. "ประชุมคณะข้าราชการและเจ้าหน้าที่สถาบันฯ," จดหมายข่าวสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. 5 : 3 - 10 ; ตุลาคม - พฤศจิกายน 2532.

เรวัต อากุทธีรงค์. ความคิดเห็นของผู้บริหารอาจารย์และนักศึกษา ที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สาขาเทคนิควิศวกรรมไฟฟ้า หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) พุทธศักราช 2527 กรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ กอ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2529. อัดสำเนา.

ละเอียด กันทริกา. ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการสายวิชาชีพช่างอุตสาหกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2531.

วรางคณา ปันลายนาค. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ตามทัศนะของ
ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนนทบุรี. ปริญญานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
อัสสาเนา.

วิชัย ราษฎร์ศิริ. หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2522.

วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2523.

วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521.
กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2521.

_____. แนวการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. ฉบับปรับปรุง.
กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2522.

_____. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานโรงเรียนในโครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร
มัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, ม.ป.ป.

วิชัย บุญย. การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นงานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ตอนปลาย ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัสสาเนา.

วิรัช กุมทมาศ. โครงการเงินกู้/ยืม จากธนาคารโลก เพื่อปรับปรุงการอาชีวศึกษา.
อาชีวศึกษา 3 ธันวาคม 2527.

วิไล โบว์เสวีวงศ์. ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1 ในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2522. อัสสาเนา.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2529.

สังัด อุทรานันท์. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

- สนอง ยอดเสริม. ปัญหาการบริหารหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในทรรณะ
ของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด
นครสวรรค์. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- พิษณุโลก, 2528. อัดสำเนา.
- สมจิตต์ กระฉะ. การศึกษาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาในประเทศไทย
ตามทัศนะของผู้บริหารวิทยาลัย. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัย
- ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530. อัดสำเนา.
- สมบุญ ภู่นวล. การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
- 2525.
- สมพงศ์ เกษมสิน. การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- สมพงษ์ จิตระดับ. ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและครูประจำการโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ต่อการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521.
- วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.
- สมยศ นาวิการ. การบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ, 2525.
- สมศักดิ์ ศรีมานิชญ์. การมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2524.
- สมศักดิ์ สุร่ายคิมหันต์. การบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
พุทธศักราช 2527 ประเภทช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 12.
- ปริญญานิพนธ์ ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2530. อัดสำเนา.
- สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. "ปัจจัยเสริมการบริหารหลักสูตร," สารพัฒนาหลักสูตร. 35 :
- 25 - 30 ; กุมภาพันธ์ 2528.
- สันต์ ธรรมบำรุง. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ : นรสิงห์, 2525.
- สัมพันธ์ ทองสมัคร. "การอาชีวศึกษาไทยในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต," อาชีวศึกษา.
- 23 : 14 - 15 ; สิงหาคม 2529.
- สามัญศึกษา, กรม. คู่มือการบริหารการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524.
- กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2524.

‘ สามัญศึกษา, กรม. คู่มือการบริหารการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524.

กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2526.

_____. สรุปผลการติดตามและประเมินผลการเปิดสอน ปวช. ในโรงเรียนมัธยมศึกษา.

กองแผนงาน : กันยายน 2535.

_____. ประเมินผลความคิดเห็นของนักเรียนและครูในการเปิดสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. กองแผนงาน :

ธันวาคม 2535.

สุพิชญา ชีรกุล และคนอื่น ๆ. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์วิทย์บากร, 2524.

สุมิตร คุณานุกร. หลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2520.

สุรีย์ นาคนิยม. ปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดในเขตการศึกษา 2. ปรินิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

สุวิทย์ บุญช่วย. การบริหารโรงเรียน : ทฤษฎีและปฏิบัติ. ปัตตานี : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2526.

แสน สมนึก. การบริหารหลักสูตรกลุ่มคณิตศาสตร์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในโครงการส่งเสริมการประถมศึกษาภาคตะวันออก. ปรินิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2530. อัดสำเนา.

โสภณ โสมติ. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการงานและอาชีพในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 เขตการศึกษา 6.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.

อรสา ปราชญ์นคร. หลักสูตรและแบบเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

- อาชีวศึกษา, กรม. สำนักงานเลขาธิการกรม. ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการกรม กรมอาชีวศึกษา, 2529.
- _____. รายงานการประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530: กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, 2531.
- _____. หน่วยศึกษานิเทศก์. รายงานการประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524 ประเภทวิชาคหกรรม. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา, 2528.
- อุษา ขำประยูร. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อมงศ์ศิลป์, 2527.
- Doll, Ronald C. Curriculum Improvement Decision Making and Process. Boston : Allyn and Bacon, Inc., 1983.
- Edward, W. Smith, Standby W. Krowse and M. Mark Atkinson the Educator's Eney elopedia. Englewood eliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1967.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5 th ed. London : McGraw - Hill Inc., 1985.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw - Hill Book Company, 1973.
- Hersey, Paul and Kenneth H. Blanchard. Management of Organizational Behavior : Utilizing Human Resources. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, Inc., 1988.

L.A. Vandyke. The High School Curriculum. New York : The Rowald Press Company, 1964.

Lamatelli, Celia S., Walter J. Moore and Theodore Kalsounis.
Elementary School Curriculum. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1972.

Neagley, Ross L. and Evan N. Dean. Handbook for Effective Curriculum Development. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1967.

Pratt, David. Curriculum Design and Developmen. New York : Harcourt, Brace & Jovanovich, Inc., 1980.

Saylor, J. Galen, William M. Alexander and Arthur J. Lewis.
Curriculum Planning for Better Teaching and Learning. 4th ed.
New York : Holt, Rinehart and Winston, 1981.

Simon, Herbert A., Donald W. Smithburg and Victor A. Thompson.
Public Administration. New York : Alfred A. Knopf, 1970.

Taba, Hilda. Curriculum Development : Theory and Practice.
New York : Harcourt, Brace & Jovanovich, Inc., 1967.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือติดต่อกับความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

10 มีนาคม 2538

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้บริหารโรงเรียน.....

ด้วยข้าพเจ้านิสิตปริญญาโท ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา" เพื่อต้องการทราบถึงปัญหาและอุปสรรคด้านต่าง ๆ ในการบริหารหลักสูตร ข้าพเจ้าจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่าน โดยขอให้บุคลากรในโรงเรียนของท่าน คือ ผู้บริหารโรงเรียน และอาจารย์ผู้สอน ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผนการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งยังจะทำให้การวิจัยนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความร่วมมือจากท่านในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริงและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุภาวดี ศรีอินทร์)

นิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ที่ ทม 1007/1589

สำเนา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

8 มีนาคม 2538

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน อธิบดีกรมสามัญศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยขอรับรองว่า นางสาวสุภาวค์ ศรีอินทร์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รศ.ดร.สุภาพรธรรม ลูวีระ ประธาน

ผศ.สำอางค์ งามวิชา กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ตอบแบบสอบถาม
ในระหว่างเดือนมิถุนายน 2538 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ศิริบุภา พูลสุวรรณ

(ดร.ศิริบุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ศธ 0806/0850

สำเนา

กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

10 มีนาคม 2538

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน

ด้วยนางสาวสุภาวดี ศรีอินทร์ นิสิตปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง "ปัญหา
การบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียน
มัธยมศึกษา" ในการนี้ นิสิตมีความประสงค์ขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน
ตอบแบบสอบถามตามที่ส่งมาพร้อมนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการทำวิจัย

กองการมัธยมศึกษาพิจารณาแล้ว เห็นว่าการทำวิจัยดังกล่าวจะเป็นแนวทางในการ
ปรับปรุงและพัฒนา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทพาณิชยกรรมที่เปิดสอน
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สมควรให้การสนับสนุน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

มงคล มีสมภพ

(นายมงคล มีสมภพ)

นักวิชาการศึกษา 7 รักษาการแทน

ผู้อำนวยการกองการมัธยมศึกษา

กลุ่มส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2828466

โทรสาร 2824096

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. นายธงชัย สุวัฒน์เมรินทร์ ศึกษาพิเศษ กรมอาชีวศึกษา
2. นายยอดวิทย์ เครือวรรณ นักวิชาการกองแผนงาน กรมสามัญศึกษา
3. นายสุรสิทธิ์ สราวิช นักวิชาการกองแผนงาน กรมสามัญศึกษา
4. นายสุพละ พลพัฒน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนคลองท่อมราษฎร์รังสรรค์ จังหวัดกระบี่
5. นายพยอม จันนิม ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล จังหวัดกระบี่

ภาคผนวก ค

1. รายชื่อโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตร ปวช. ปีการศึกษา 2535
2. จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน

รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ปีการศึกษา 2535

1. โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวง	จังหวัดปทุมธานี
2. โรงเรียนโพธิ์คีรีราชศึกษา	จังหวัดปัตตานี
3. โรงเรียนสะเดา "ขรรค์ชัยกัมพลานนท์อนุสรณ์"	จังหวัดสงขลา
4. โรงเรียนทุ่งโพธิ์วิทยา	จังหวัดพังงา
5. โรงเรียนสกลวิสูตร	จังหวัดสมุทรสงคราม
6. โรงเรียนอุ้มทอง	จังหวัดสุพรรณบุรี
7. โรงเรียนพิชัย	จังหวัดอุดรธานี
8. โรงเรียนนาถ่อนพัฒนา	จังหวัดนครพนม
9. โรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก	จังหวัดบุรีรัมย์
10. โรงเรียนบ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา	จังหวัดชลบุรี
11. โรงเรียนพนมสารคาม "พนมอดุลย์วิทยา"	จังหวัดฉะเชิงเทรา
12. โรงเรียนดาพระยา	จังหวัดปราจีนบุรี

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตาราง 24 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับที่ทดลองใช้ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร
และอาจารย์

ด้านที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	ค่าความเชื่อมั่น
1.	การวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์	.82
2.	งบประมาณและการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน	.84
3.	การจัดตารางสอน แผนการเรียนและการฝึกงาน	.83
4.	การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร	.70
5.	การบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคารสถานที่	.89
6.	การประเมินผลการเรียน	.86
7.	ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนกรมสามัญศึกษา ที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม กับวิทยาลัย สังกัดกรมอาชีวศึกษา	.73
รวม		.96

ภาคผนวก จ.

แบบสอบถามปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชา
พาณิชยกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำหรับผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ผู้สอน

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำหรับผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน

คำชี้แจง

แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มี 4 ข้อ
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา มี 40 ข้อ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อรวบรวมปัญหา และแนวทางในการแก้ปัญหา ที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ในการตอบแบบสอบถามทั้ง 3 ตอน กรุณาตอบคำถามทุกข้อตามสภาพที่เป็นจริงที่สุด ทั้งนี้เพื่อจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ทำให้ผลการวิจัยเชื่อถือได้ และมีประโยชน์มากที่สุด การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมิได้มุ่งศึกษาปัญหาของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการศึกษาและเสนอผลการวิจัยในภาพรวมของทุกโรงเรียน ข้อมูลที่ท่านตอบจะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในหน่วยงานของท่าน ข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ และนำไปใช้เฉพาะการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำแนะนำ คำถามมีทั้งหมด 4 ข้อ โปรดตอบทุกข้อตามความเป็นจริง โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หน้าข้อความที่กำหนดให้

ตัวอย่าง : (0) เพศ

[] 1) หญิง

[✓] 2) ชาย

คำอธิบาย จากตัวอย่างข้างต้น หมายความว่า
ท่านเป็นเพศชาย

คำถาม

1. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน
 - [] 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน
 - [] 2) ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน
 - [] 3) อาจารย์ผู้สอนวิชาสามัญ
 - [] 4) อาจารย์ผู้สอนวิชาอาชีพ หรือ.....
2. ท่านปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ตามข้อ 1 มานานเพียงใด
 - [] 1) 1 - 5 ปี
 - [] 2) 6 - 10 ปี
 - [] 3) 11 - 15 ปี
 - [] 4) มากกว่า 15 ปี
3. ท่านสำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับใด
 - [] 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - [] 2) ปริญญาตรี
 - [] 3) สูงกว่าปริญญาโท

4. ประเภทวิชาที่ท่านสำเร็จการศึกษา

- [] 1) ประเภทวิชาชีพ ได้แก่ บริหารธุรกิจสาขาต่าง ๆ บัญชี เศรษฐศาสตร์
กฎหมาย คหกรรมศาสตร์ ศิลปหัตถกรรม
- [] 2) ประเภทวิชาสามัญ ได้แก่ ศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์
ครุศาสตร์สาขาต่าง ๆ เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษประเทศ
คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา พลศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

คำแนะนำ คำถามทั้งหมดมี 40 ข้อ โปรดตอบทุกข้อ โดยอ่านข้อความซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุณาพิจารณาว่าในการบริหารหลักสูตรดังกล่าว ตามทัศนะของท่าน โรงเรียนของท่าน ที่ท่านกำลังปฏิบัติงานอยู่ประสบปัญหาต่าง ๆ อยู่ในระดับใด คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุด

ระดับปัญหามากที่สุด มีค่า 5 คะแนน

ระดับปัญหามาก มีค่า 4 คะแนน

ระดับปัญหปานกลาง มีค่า 3 คะแนน

ระดับปัญหาน้อย มีค่า 2 คะแนน

ระดับปัญหาน้อยที่สุด มีค่า 1 คะแนน

แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างได้หมายเลขบอกระดับปัญหาของแต่ละข้อคำถาม

ตัวอย่าง

ข้อที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
		5	4	3	2	1	
0	ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรใหม่	..✓..					[]
00	ด้านการประชุมชี้แจงการใช้หลักสูตรใหม่ ...		..✓..				[]

จากตัวอย่าง แสดงว่า การบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ท่านมีความเห็นตามข้อ 0 ว่าที่โรงเรียนของท่านประสบปัญหาในการวางแผนการใช้หลักสูตรใหม่ในระดับ มากที่สุด และมีความเห็นตามข้อ 00 ว่ามีปัญหาในการประชุมชี้แจงการใช้หลักสูตรใหม่ในระดับ มาก

คำถาม

ข้อ ที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
	<u>ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตรและ</u> <u>การประชาสัมพันธ์</u>						
1	การประชุมอาจารย์เพื่อวางแผนและหาแนวทาง ในการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตร						[] 5
2	หลักสูตรสอดคล้องกับสภาพความต้องการของ ชุมชนและท้องถิ่น						[] 6
3	การประชุมชี้แจงผู้ปกครองของนักเรียน และ คณะกรรมการที่ปรึกษาสถานศึกษา ช่วยให้ได้รับ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร						[] 7
4	การประชาสัมพันธ์หลักสูตรใหม่ไปยังโรงเรียน หรือหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาเป็นไปโดยทั่วถึง						[] 8
5	มีการสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ต่อการเปิดสอนตามหลักสูตรนี้						[] 9
6	มีการรวบรวมข้อมูลและศึกษาความเป็นไปได้ของ การใช้หลักสูตรนี้						[] 10

ข้อ ที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
7	มีการวิเคราะห์หลักการ จุดหมายและโครงสร้าง ของหลักสูตรเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียน การสอน						[] 11
	<u>งบประมาณและการเตรียมอาจารย์</u> <u>เพื่อทำการสอน</u>						
8	มีการส่งอาจารย์เข้ารับการอบรมเพื่อหาความรู้ และประสบการณ์ในวิชาที่สอน						[] 12
9	การจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อการเรียน การสอน เพียงพอ						[] 13
10	การควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณเพื่อ การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ						[] 14
11	มีการสำรวจความพร้อมและความรู้ของอาจารย์ ในการสอนวิชาต่าง ๆ ก่อนการจัดตารางสอน						[] 15
12	มีการประชุมชี้แจงให้อาจารย์เข้าใจในหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และหลักเกณฑ์การใช้ หลักสูตร						[] 16

ข้อ ที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
13	มีการฝึกอบรมอาจารย์เกี่ยวกับการนำหลักสูตร ไปใช้						[]17
<u>การจัดตารางสอน แผนการเรียนและการฝึกงาน</u>							
14	การจัดแผนการเรียนมีความถูกต้องตามหลักสูตร จุดหมาย และโครงสร้างของหลักสูตร						[]18
15	แผนการเรียนจัดไว้หลาย ๆ แผน ทำให้นักเรียน เลือกเรียนได้ตามความถนัดและความสนใจ ..						[]19
16	ธุรกิจหรือสถานประกอบอาชีพอิสระให้ความ ร่วมมือในการส่งนักเรียนเข้าฝึกงาน						[]20
17	เวลาที่สอนมีความเพียงพอสำหรับเนื้อหาของ แต่ละวิชา						[]21
18	มีการสำรวจความพร้อมและความเหมาะสม ในการรับนักศึกษาเข้าฝึกงานของสถานที่ฝึกงาน ในท้องถิ่น						[]22
19	การให้อาจารย์ผู้สอนมีส่วนร่วมในการจัดตาราง- สอน และตารางเรียน						[]23

ข้อ ที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
	<u>ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอนและอาคาร</u> <u>สถานที่</u>						
20	ได้รับความสะดวกในการจัดหาสื่อการเรียน การสอนสำหรับวิชาต่าง ๆ						[]24
21	การอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการเรียน การสอนประเภทต่าง ๆ						[]25
22	มีคู่มือครู ตำราเรียน และหนังสือประกอบ- การเรียนการสอนแต่ละวิชาอยู่พร้อม						[]26
23	มีการวางแผนในการใช้ห้องเรียน และ ห้องปฏิบัติการอย่างเต็มที่						[]27
24	การจัดห้องเรียนห้องปฏิบัติการ มีความเหมาะสม และเพียงพอสำหรับการจัดการเรียนการสอน						[]28
25	มีสถานที่ให้นักเรียนทำงานหรือพักผ่อนได้อย่าง อิสระในเวลาว่าง						[]29
26	บริเวณสถานศึกษามีความสะอาด สวยงาม และร่มรื่น						[]30

ข้อ ที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
<u>ปัญหาด้านการนิเทศก์และติดตามผลการใช้หลักสูตร</u>							
27	ได้รับความช่วยเหลือแนะนำจากศึกษานิเทศก์ หรือนักวิชาการจากส่วนกลางด้านการจัด การเรียนการสอนตามหลักสูตร						[] 31
28	มีการติดตาม กำกับ ดูแล และแก้ปัญหาการจัด การเรียนการสอนอยู่เสมอ						[] 32
29	มีการจัดอบรม สัมมนา เพื่อให้อาจารย์ได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและ แนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดการเรียน การสอนตามหลักสูตร						[] 33
30	มีการออกนิเทศและติดตามผลการฝึกงานของ นักเรียนตามที่โรงเรียนกำหนด						[] 34
<u>ปัญหาด้านการประเมินผลการเรียน</u>							
31	อาจารย์ผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบของ การวัดผลและประเมินผลตามหลักสูตรเป็นอย่างดี						[] 35
32	การสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดและประเมินผล ตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของแต่ละวิชา						[] 36

ข้อ ที่	ปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
		5	4	3	2	1	
33	มีการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบจาก ฝ่ายวิชาการ						[]37
34	ในกรณีที่อาจารย์สอนวิชาเดียวกันหลาย ๆ ห้องเรียนมีการกำหนดช่วงเวลาสอบให้ตรงกัน						[]38
35	มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการวัดผลและ ประเมินผลไว้อย่างชัดเจน						[]39
36	การวัดผลสามารถครอบคลุมเนื้อหาวิชาได้ ครบถ้วน						[]40
<u>ปัญหาการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียน</u> <u>กรมสามัญศึกษา กับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา</u>							
37	วิทยาลัยที่เลี้ยงให้ความร่วมมือในการจัด การเรียนการสอนเป็นอย่างดี						[]41
38	วิทยาลัยที่เลี้ยงให้ความร่วมมือด้านวัสดุฝึกและ ครุภัณฑ์วิชาชีพ						[]42
39	มีอุปสรรคในการเดินทางไปยังวิทยาลัยที่เลี้ยง						[]43
40	วิทยาลัยที่เลี้ยงให้ความร่วมมือในการส่งครู มาช่วยสอนในกรณีที่ขาดครู						[]44

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด

คำแนะนำ โปรดระบุปัญหาในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับด้านการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนของท่าน และ
แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตามทัศนะของท่านเอง

คำถาม

1. ในการวางแผนการใช้หลักสูตรและการประชาสัมพันธ์มีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง
- 1.1 ปัญหา คือ
-
-
- 1.2 แนวทางการปรับปรุงแก้ไข
-
-
2. มีปัญหาอะไรบ้างเกี่ยวกับงบประมาณในการจัดการเรียนการสอน
- 2.1 ปัญหา คือ
-
-
- 2.2 แนวทางการปรับปรุงแก้ไข
-
-
3. ในการเตรียมอาจารย์เพื่อทำการสอน มีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง
- 3.1 ปัญหา คือ
-
-
- 3.2 แนวทางการปรับปรุงแก้ไข
-
-

4. การจัดตารางสอน แผนการเรียน มีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง

4.1 ปัญหา คือ

.....
.....

4.2 แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....
.....

5. ในการส่งนักเรียนไปฝึกงาน มักพบปัญหาอะไรบ้าง

5.1 ปัญหา คือ

.....
.....

5.2 แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....
.....

6. ปัญหาในการบริการสื่อการสอน ที่มักเกิดขึ้นบ่อยมีปัญหาด้านใดบ้าง

6.1 ปัญหา คือ

.....
.....

6.2 แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....
.....

7. ในการประเมินผลการเรียนและการสอบ ท่านมักจะพบปัญหาด้านใด

7.1 ปัญหา คือ

.....
.....

7.2 แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....
.....

8. การใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนกรมสามัญศึกษากับวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา
มักมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง

8.1 ปัญหา คือ

.....
.....

8.2 แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

.....
.....

ขอขอบพระคุณ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวสุภาวค์ ชื้อสกุล ศรอินทร์

เกิดวันที่ 25 เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช 2508

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 45/10 ซอยร่วมใจ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ 81000

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2528

ปวช. วิชาเอกการบัญชี

วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

พ.ศ. 2533

บริหารธุรกิจ (บธ.บ.) วิชาเอกการจัดการทั่วไป

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2534

ประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษสำหรับนักธุรกิจ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2538

การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) ธุรกิจศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2528 - ปัจจุบัน

อาจารย์ 1 โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล (โรงเรียนมัธยมศึกษา

ประจำจังหวัดกระบี่ สังกัดกรมสามัญศึกษา)

อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ 81000